

Warszawa, dnia 21 maja 2020 r.

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

DOOŚ-OAIL.4200.36.2016.MD/mko.53

ZAWIADOMIENIE

Na podstawie:

- art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, ze zm.), dalej *Kpa*, w związku z art. 74 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.), dalej *ustawa ooś*, zawiadaniom strony postępowania;
- art. 38 i art. 85 ust. 3 *ustawy ooś* zawiadaniom społeczeństwo,

że Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska decyzją z dnia 10 kwietnia 2020 r., znak: DOOŚ-OAIL.4200.36.2016.MD/mko.51, uchylił w części decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r., znak: WOOŚ.4200.1.2015.AM.48, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą: *Budowa drogi ekspresowej S1 od węzła „Kosztowy II” w Mysłowicach do węzła „Suchy Potok” w Bielsku-Białej* i w tym zakresie orzekł co do istoty sprawy lub umorzył postępowanie organu pierwszej instancji, a w pozostałej części utrzymał powyższą decyzję w mocy.

Z treścią decyzji strony postępowania mogą zapoznać się w siedzibie: Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, Urzędzie Miasta Mysłowice, Starostwie Powiatowym w Bieruniu, Urzędzie Miasta Imielin, Urzędzie Miasta Łędziny, Urzędzie Miasta Bieruń, Urzędzie Gminy Bojszowy, Urzędzie Gminy Chełm Śląski, Starostwie Powiatowym w Pszczynie, Urzędzie Gminy Miedźna, Starostwie Powiatowym w Oświęcimiu, Urzędzie Gminy Oświęcim, Urzędzie Miasta Oświęcim, Urzędzie Gminy Brzeszcze, Starostwie Powiatowym w Bielsku-Białej, Urzędzie Gminy Wilamowice, Urzędzie Gminy Bestwina, Urzędzie Miejskim w Bielsku-Białej.

Doręczenie orzeczeń stronom postępowania uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego obwieszczenia o ich wydaniu.

Spółeczeństwu treść orzeczeń udostępniana jest zgodnie z zasadami zawartymi w Dziale II *ustawy ooś*, pt. *Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie*.

Wywieszono w dniach: od do

Pieczęć urzędu:

Z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Dyrektor Departamentu
Ocen Oddziaływania na Środowisko
Anna Jasinska
Anna Jasinska

Art. 38 ustawy ooś: Organ właściwy do wydania decyzji podaje do publicznej wiadomości informację o wydanej decyzji o możliwościach zapoznania się z jej treścią.

Art. 74 ust. 3 ustawy ooś: Jeżeli liczba stron postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przekracza 20, stosuje się przepis art. 49 *Kpa*.

Art. 85 ust. 3 ustawy ooś: Organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach podaje do publicznej wiadomości informację o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią oraz z dokumentacją sprawy, w tymz uzgodnieniem dokonany z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz opinią organu, o którym mowa w art. 78.

Art. 49 Kpa: Strony mogą być zawiadamiane o decyzjach i innych czynnościach organów administracji publicznej przez obwieszczenie lub w inny zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości sposób publicznego ogłaszania, jeżeli przepis szczególny tak stanowi; w tych przypadkach zawiadomienie bądź doręczenie uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia.

Otrzymują:

1. Strony postępowania na podstawie art. 49 *Kpa* w związku z art. 74 ust. 3 *ustawy ooi*.

Do wiadomości:

1. Społeczeństwo zgodnie z art. 38 i art. 85 ust. 3 *ustawy ooi*.

Warszawa, dnia 10 kwietnia 2020 r.

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

DOOŚ-OAII.4200.36.2016.MD/mko.51

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, ze zm.) oraz art. 71 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.), po rozpatrzeniu odwołań: Kazimierza Mynarskiego z dnia 11 lipca 2016 r., Stowarzyszenia „Towarzystwo na rzecz Ziemi” z dnia 26 lipca 2016 r., Stowarzyszenia „Górnośląskie Towarzystwo Przyrodnicze im. A. Czudka” z dnia 28 lipca 2016 r. oraz Heleny Procter, reprezentowanej przez radcę prawnego Macieja Jeziorskiego, z dnia 30 lipca 2016 r. od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r., znak: WOOŚ.4200.1.2015.AM.48, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą *Budowa drogi ekspresowej S1 od węzła „Koszowy II” w Mysłowicach do węzła „Suchy Potok” w Bielsku-Białej*:

1. uchylam pkt I.2.1.3 decyzji w brzmieniu:
Należy stosować nowoczesny i sprawny technicznie sprzęt budowlany i transportowy.
i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;
2. uchylam pkt I.2.1.4 tiret piąte decyzji w brzmieniu:
Zastosowanie środków ograniczających pylenie ze środków transportu przewożących materiały pyłące (np. poprzez stosowanie plandek ochronnych).
i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;
3. uchylam pkt I.2.1.4 tiret szóste decyzji w brzmieniu:
Zastosowanie środków ograniczających emisję nieorganizowaną ze środków transportu przewożących materiały emitujące gazy np. gorącą masę bitumiczną (np. poprzez stosowanie plandek i innego typu przykrycia).
i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

4. uchylam pkt I.2.1.5 decyzji w brzmieniu:

Rozwiązania techniczno-budowlane jakie zostaną przyjęte dla pełnego zakresu planowanych prac inwestycyjnych i docelowo powstałych obiektów kubaturowych i technicznych powinny spełniać wymagania określone przepisami prawa budowlanego.

i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

5. uchylam pkt I.2.1.6 decyzji w brzmieniu:

Wszystkie prace budowlane winny być realizowane z zachowaniem wymagań określonych przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy.

i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

6. uchylam pkt I.2.1.10 decyzji w części:

Należy zorganizować zaplecza techniczne budowy oraz prowadzić drogi technologiczne zapewniając oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcenie jego powierzchni, a po zakończeniu prac teren przywrócić do poprzedniego stanu.

i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

7. uchylam pkt I.2.1.11 decyzji w brzmieniu:

Zaplecza należy wyposażać w urządzenia sanitarne z zapewnieniem wywozu ścieków socjalno – bytowych do oczyszczalni ścieków. Plac budowy należy wyposażać w szczelne zbiorniki na ścieki bytowe okresowo opróżniane przez firmy zewnętrzne (np. toalety typu toi toi ze szczelnymi zbiornikami).

i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

8. uchylam pkt I.2.1.26.b tiret pierwsze decyzji w brzmieniu:

Zasypywaniem zbiorników wodnych poprzez: oznakowanie i wygradzenie oraz stosowanie koszy i materacy siatkowo-kamiennych, które dają dużą elastyczność umocnień, zabezpieczenie skarp.

i w tym zakresie orzekam:

Zasypywaniem zbiorników wodnych przez: oznakowanie i wygradzenie oraz w razie konieczności zabezpieczenie skarp. Dopuszczalne jest umocnienie brzegów ze względów bezpieczeństwa. W sytuacjach koniecznych umocnienia należy wykonać w pierwszej kolejności z wykorzystaniem metod i materiałów naturalnych (roślinność stabilizująca, faszyna) oraz geosyntetyków (z zasypaniem gruntem), a w przypadku braku możliwości zastosowania powyższych rozwiązań, zastosować materiały betonowe lub gabiony (kosze, materace) ze szczelnym pokryciem drobnoziarnistym gruntem, na podkładzie z geowłókniny. Przy odpowiednich warunkach świetlnych zastosować pokrycie gruntem urodzajnym i wysiać trawę;

9. uchylam pkt I.2.1.28.a decyzji w brzmieniu:

Należy prowadzić pod stałym nadzorem ichtiologa.

i w tym zakresie orzekam:

Należy prowadzić pod stałym nadzorem ichtiologa oraz ornitologa. Prace ingerujące w koryto ciekłu wykonywać w okresie od 1 lipca do końca lutego, tj. poza okresem migracji i rozrodu piskorza (*Misgurnus fossilis*), brzanki (*Barbus peloponnesius*), różanki (*Rhodeus amarus*) i śliza (*Barbatula barbatula*). W przypadku stwierdzenia lęgów ptaków w strefie prowadzonych

prac, ich kontynuację przeprowadzić po opuszczeniu miejsca legów przez młode, w terminach wskazanych przez ornitologa.;

10. uchylam pkt I.2.1.30.b decyzji w brzmieniu:

W części tj. w granicach linii rozgraniczających o powierzchni:

- 0,0128 ha od km 32,137 do km 32,255,
- 0,4922 ha, od km 36,634 do km 36,758,
- 0,2236 ha, od km 37,382 do km 37,907,
- 3,7993 ha, od km 22,434 do km 22,948.

i w tym zakresie orzekam:

W części, tj. w granicach linii rozgraniczających o powierzchni:

- 1,3 ha od km 22,434 do km 22,948;
- 0,25 ha od km 30+050 – 30+150;
- 0,2 ha od km 31+850 – 32+000;
- 0,0128 ha od km 32,137 do km 32,255;
- 0,4922 ha, od km 36,634 do km 36,758;
- 0,2236 ha, od km 37,832 do km 37,907.;

11. uchylam pkt I.2.1.33 decyzji w brzmieniu:

Place postojowe o powierzchni ziemnej należy zabezpieczyć przed możliwością niekontrolowanego zanieczyszczenia środowiska poprzez utwardzenie, a w przypadku lokalizacji placów postojowych na terenach wskazanych w pkt I.2.1 ppkt 12 decyzji (Tabela 1), dodatkowo poprzez uszczelnienie, i ukierunkowanie spływu powierzchniowego do rowu opaskowego ograniczającego odpływ zawiesiny do urządzeń kanalizacyjnych lub cieków oraz wyposażać w zestawy do usuwania ewentualnych wycieków substancji ropopochodnych zawierające np. sorbenty sypkie, maty i rękawy sorpcyjne.

i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

12. uchylam pkt I.2.1.37 decyzji w brzmieniu:

Przed rozpoczęciem prac zebrać warstwę gleby i złożyć ją w przyzmach w pobliżu pasa robót. Glebę należy wykorzystać do właściwego urządzenia przejść dla zwierząt, przepustów, powierzchni pod przeprawami, a także do rekultywacji terenu w bezpośrednim sąsiedztwie drogi do odtworzenia warstwy glebowej wokół drogi oraz do uformowania skarp, wykopów i nasypów;

- a) *masy ziemne mogą zostać wykorzystane do zasypywania siedlisk podmokłych, wynikających z koniecznych do wykonania prac budowlanych, po uprzednim zbadaniu ich przydatności.*

i w tym zakresie orzekam:

Przed rozpoczęciem prac zebrać warstwę gleby i złożyć ją w przyzmach w pobliżu pasa robót, poza siedliskami płazów, które nie są przeznaczone do likwidacji. Glebę należy wykorzystać do właściwego urządzenia przejść dla zwierząt, przepustów, powierzchni pod przeprawami, a także do rekultywacji terenu w bezpośrednim sąsiedztwie drogi, do odtworzenia warstwy glebowej wokół drogi oraz do uformowania skarp, wykopów i nasypów. Masy ziemne mogą zostać wykorzystane do zasypywania siedlisk podmokłych, wynikających z koniecznych do

wykonania prac budowlanych, po uprzednim zbadaniu ich przydatności. Działania takie mogą dotyczyć wyłącznie siedlisk, które przeznaczone są do likwidacji oraz nie są zasiedlone przez płazy. Zasypywanie siedlisk podmokłych wykonać zgodnie z zaleceniami i pod nadzorem herpetologa.;

13. uchylam pkt I.2.1.40 decyzji w brzmieniu:

Prace ziemne prowadzone w odległości do 50 m od zbiorników wodnych stanowiących miejsce rozrodu płazów należy wykonywać pod stałym nadzorem herpetologa.

i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

14. uchylam pkt I.2.1.44 decyzji w brzmieniu:

Wycinkę drzew i krzewów należy zaplanować tylko w niezbędnym minimum. Drzewa, grupy krzewów i zarośli nie kolidujące z inwestycją i nie stwarzające zagrożenia pozostawić do adaptacji.

i w tym zakresie orzekam:

Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do powierzchni nie większej niż 76,3 ha. Drzewa, grupy krzewów i zarośli niekolidujące z inwestycją i niestwarzające zagrożenia pozostawić do adaptacji. Wycinkę trzcinowisk należy ograniczać do powierzchni nie większej niż 0,5 ha. Wykonać kompensację drzewostanu w postaci nasadzeń izolacyjnych, krajobrazowych, naprowadzających i maskujących na przejściach i dojazdach do przejść. Gatunki drzew i krzewów wykorzystane do wszelkich nasadzeń muszą być rodzime dla lokalnej dendroflory i dostosowane do warunków siedliskowych. Zabrania się stosowania do nasadzeń gatunków obcych, inwazyjnych. W przypadku stwierdzenia przez ornitologa lęgów na wycinanych drzewach i krzewach, należy zawiesić skrzynki lęgowe dla ptaków. Poszczególne typy budek, ich ilość i lokalizację wskaże właściwy specjalista z nadzoru przyrodniczego. Powyższe działania kompensujące prowadzić pod nadzorem ornitologa, zgodnie z jego wskazaniem. Budki objąć kontrolą stanu technicznego oraz konserwacją, w tym czyszczeniem, co najmniej raz na dwa lata przez okres 30 lat od momentu zawieszenia. W przypadku uszkodzenia budki konieczna jest jej naprawa lub wymiana na nową.

15. uchylam pkt I.2.1.47 decyzji w brzmieniu:

Należy przestrzegać zasady prowadzenia wycinki drzew, pod nadzorem chiropterologicznym na następujących odcinkach drogi, uznanych za niewrażliwe dla populacji nietoperzy:

- od km 1+800 do km 2+600,
- od km 3+500 do km 5+300,
- od km 5+500 do km 6+100,
- od km 6+500 do km 6+900,
- od km 10+100 do km 10+300,
- od km 11+900 do km 12+450,
- od km 13+200 do km 13+300,
- od km 14+000 do km 16+000,
- od km 16+700 do km 17+800,

- od km 17+800 do km 19+600,
- od km 19+600 do km 20+400,
- od km 20+400 do km 21+700,
- od km 21+700 do km 22+600,
- od km 22+600 do km 23+900,
- od km 24+350 do km 27+340,
- od km 28+940 do km 29+440,
- od km 29+840 do km 30+240,
- od km 31+540 do km 32+340,
- od km 33+040 do km 33+340,
- oraz od km 34+000 do km 36+800.

a) *nie należy lokalizować oświetlenia na odcinkach drogi, o których mowa wyżej. W razie konieczności jego lokalizacji:*

- *oświetlenie powinno być o jak najmniejszej intensywności, ciepłej barwie i skierowane wyłącznie w kierunku elementu, który ma oświetlać,*
- *należy stosować zamknięte obudowy źródeł światła,*

b) *prace w rejonie terenów stanowiących:*

- *kolonie rozrodzycie nietoperzy: w km 6+000; w km 19+000; w km 22+300; w km 23+800, w km 23+850; w km 25+540; w km 26+740; w km 27+440; w km 30+140; 31+740; 39+300, należy prowadzić z wyłączeniem okresu od 1 maja do 31 sierpnia lub należy prowadzić je pod nadzorem i wcześniejszą konsultacją z chiropterologiem,*
- *zimowiska nietoperzy, należy prowadzić z wyłączeniem okresu od 30 września do 1 kwietnia w okresach z temperaturą poniżej 10° C lub prowadzić je pod nadzorem chiropterologa,*

i w tym zakresie orzekam:

a) Wycinkę drzew prowadzić pod nadzorem chiropterologa, na następujących odcinkach drogi, istotnych dla lokalnej populacji nietoperzy:

- od km 1+800 do km 2+600,
- od km 3+500 do km 6+900,
- od km 10+100 do km 10+300,
- od km 11+900 do km 12+450,
- od km 13+200 do km 13+300,
- od km 13+900 do km 16+400,
- od km 16+700 do km 23+940,
- od km 24+350 do km 27+340,
- od km 28+940 do km 29+440,
- ok. km 29+500,
- od km 29+840 do km 30+240,
- od km 31+540 do km 32+340,

- ok. km 32+400,
 - ok. km 32+800,
 - od km 33+040 do km 33+340,
 - od km 33+800 do km 36+800.
- b) nie należy lokalizować oświetlenia na odcinkach drogi, o których mowa wyżej. W razie konieczności jego lokalizacji:
- oświetlenie powinno być o jak najmniejszej intensywności, ciepłej barwie i skierowane wyłącznie w kierunku elementu, który ma oświetlać,
 - należy stosować zamknięte obudowy źródeł światła,
 - do oświetlenia miejsc obsługi podróżnych należy zastosować oprawy oświetleniowe w technologii LED;
- c) prace w rejonie terenów stanowiących:
- kolonie rozrodcze nietoperzy: w km 6+000; w km 19+000; w km 22+300; w km 23+800, w km 23+850; w km 25+540; w km 26+740; w km 27+440; w km 30+140; 31+740; 39+300, należy prowadzić z wyłączeniem okresu od 1 maja do 31 sierpnia lub pod nadzorem i po wcześniejszej konsultacji z chiropterologiem;
 - zimowiska nietoperzy należy prowadzić z wyłączeniem okresu od 30 września do 1 kwietnia lub pod nadzorem i po wcześniejszej konsultacji z chiropterologiem;
- d) zamontować budki z kompozytów dla nietoperzy w następującej ilości i lokalizacji:
- km 5+000 – 6+900 – 4 sztuki
 - km 13+900 – 15+600 – 30 sztuk
 - km 15+600 – 16+400 – 5 sztuk
 - km 17+800 – 20+400 – 20 sztuk
 - km 22+300 – 4 sztuki
 - km 23 + 300 – 23+940 – 20 sztuk
 - km 29+500 – 4 sztuki
 - km 32+400 – 4 sztuki
 - km 32+800 – 4 sztuki
 - km 33+800 – 34+100 – 10 sztuk
 - km 34+200 – 35+200 – 10 sztuk
 - km 35+800 – 36+600 – 4 sztuki
- e) montaż budek prowadzić pod nadzorem i zgodnie z wskazaniem chiropterologa. Budki objąć kontrolą stanu technicznego oraz konserwacją, w tym czyszczeniem, co najmniej raz na dwa lata przez okres 30 lat od momentu zawieszenia. W przypadku uszkodzenia budki konieczna jest jej naprawa lub wymiana na nową;

16. uchylam pkt I.2.1.50 decyzji w brzmieniu:

W związku z zajęciem terenu i mechanicznym zniszczeniem bądź ryzykiem zniszczenia siedliska lub pogorszenia stanu ochrony dopuszcza się zniszczenie płatów siedliska przyrodniczych:

- a) zespołu kotewki orzecha wodnego *Trapa natantis* – fragment siedliska (0,26 ha) o powierzchni 0,57 ha znajdującego się w km 7+670 – 7+770,
- b) niehalofilnego zespołu kaniańki i kielisznika – fragment siedliska (0,07 ha) o powierzchni 0,16 ha znajdujący się w km 29+190 – 29+220,
- c) szuwara kropidła wodnego – fragment siedliska (0,21 ha) o powierzchni 0,44 ha znajdujący się w km 29+150 – 29+200 oraz fragment siedliska (0,42 ha) o powierzchni 0,50 znajdujących się w km 29+190 – 29+240,
- d) szuwara strzałki wodnej i jeżogłówki pojedynczej – siedlisko o powierzchni 0,32 ha znajdujący się w km 30+040 – 30+100,
- e) zespołu grzybieńczyka wodnego – fragment siedliska (0,21 ha) o powierzchni 0,55 ha znajdujący się w km 29+140 – 29+190.

i w tym zakresie orzekam:

W przypadku niszczenia siedliska zimorodka (*Alcedo atthis*), konieczne jest wykonanie kompensacji w postaci konstrukcji komory lęgowej wraz z korytarzem, wykonanej z trwałych materiałów i zakopanej np. w brzeg cieku. Alternatywnie można odtworzyć siedlisko zimorodka poprzez usypanie przymy z materiału ziemnego o odpowiedniej spoistości. Nowe siedlisko musi znajdować się możliwie blisko niszczonego. Powyższe działania kompensujące prowadzić zgodnie ze wskazaniem specjalisty ornitologa i pod jego nadzorem. Co roku przez okres 30 lat należy usuwać roślinność zarastającą skarpe, bez stosowania ciężkiego sprzętu, w terminie od 1 września do końca lutego.;

17. uchylam pkt I.2.1.52.e decyzji w brzmieniu:

Prace związane z zasypywaniem zbiorników należy prowadzić we wrześniu lub w innym okresie pod nadzorem herpetologa. Nie należy likwidować zbiorników wodnych w okresie zimowym, ze względu na możliwość zimowania w nich niektórych gatunków płazów. Likwidację lub częściowe zasypywanie zbiorników należy prowadzić, pod nadzorem przyrodniczym.

i w tym zakresie orzekam:

- przed likwidacją i zasypaniem wykopów z wodą, rozlewisk itp., herpetolog z nadzoru przyrodniczego sprawdzi dno i ściany pod kątem obecności w nich małych zwierząt. W przypadku stwierdzenia ich występowania, należy je wyjąć i przenieść w odpowiednie miejsca, z dala od placu budowy, określone przez herpetologa. Optymalny termin wykonania prac związanych z zasypywaniem powyższych obszarów to przełom września i października. Zasypywanie należy przeprowadzać zaczynając od spuszczenia części wody (jeśli to możliwe). Po odczekaniu ok. dwóch dni należy odłowić pozostające w wykopie płazy. Odłowione płazy należy przenieść do znajdującego się w odległości co najmniej 1 km zbiornika wodnego o podobnym charakterze. Zasypywanie należy prowadzić od strony bardziej stromej i głębszej, aby umożliwić płazom wyjście z drugiej strony. W trakcie zasypywania należy zwracać uwagę na płazy pozostające w wykopie, sukcesywnie je odławiać i wynosić. Po zasypaniu ok. 3/4 wykopu należy ponownie odczekać dwa dni i ewentualnie odłowić pozostałe płazy. Po tej czynności należy bezzwłocznie zasypać pozostałą część

wykopu. Wszystkie powyższe czynności wykonać pod kierownictwem i według wskazań herpetologa z nadzoru przyrodniczego. W przypadku konieczności likwidacji zbiorników wodnych czynności te należy wykonać we wrześniu. Przy likwidowaniu zbiornika wodnego zbiornik należy wcześniej wygradzić, aby płazy go nie zasiedliły. Postępować tożsamo jak w przypadku likwidacji wykopów z wodą, rozlewisk i innych miejsc potencjalnego bytowania batrachofauny;

- zbiorniki retencyjne zlokalizowane w następującej lokalizacji: Zb. 3 km 1+680, Zb. 5 km 3+650, Zb. 8 km 6+110, Zb. 17 km 11+600, Zb. 19 km 12+900, Zb. 21 km 13+850, Zb. 24 km 15+360, Zb. 25 km 16+150, Zb. 26 km, 16+650, Zb. 27 km 17+850, Zb. 28 km 19+980, Zb. 29 km 20+650, Zb. 30 km 21 + 140, Zb. 33 km 24+210, Zb. 34 km 24+600, Zb. 35 km 25+660, Zb. 36 km 26+630, Zb. 40 km, 30+170, Zb. 41 km 31+270, Zb. 42 km 32+410, Zb. 43 km 33+540, Zb. 44 km 35+230, należy przystosować do pełnienia funkcji zbiorników rozrodczych dla płazów, poprzez montaż urządzeń oczyszczających przed zbiornikami (separatory i osadniki). Projektując powyższe zbiorniki należy zagwarantować głębokość stopniowo zwiększającą się od 10 cm do maksymalnie 150 cm; zapewnić płyciznę do 30 cm, która będzie zajmowała co najmniej 45% powierzchni zbiornika; uzyskać łagodny profil dna (nachylenie nie większe niż 1:5); brzegi zbiorników od strony drogi wyprofilować tak, aby miały nachylenie co najmniej 1:2. W zakresie pozostałych parametrów i przystosowań należy zaprojektować i wykonać zbiorniki zgodnie z wskazaniami herpetologa pełniącego nadzór przyrodniczy. W zbiornikach przystosowanych dla płazów, w okresie 1 marzec - 31 sierpień dążyć do zapewnienia co najmniej 30 cm poziomu wody. Obustronne ogrodzenie drogi poprowadzić między drogą, a wyżej wymienionymi zbiornikami, uniemożliwiając w ten sposób wkraczanie na drogę płazów bytujących w przystosowanych zbiornikach.;

18. uchylam pkt I.2.1.52.f decyzji w brzmieniu:

Wszelkie prace związane z realizacją przedsięwzięcia należy wykonywać zgodnie z uwagami, zaleceniami i pod kierunkiem specjalistów z nadzoru przyrodniczego, z wyłączeniem okresu zimowego. Nadzór przyrodniczy obejmować powinien w szczególności ornitologa, herpetologa, chiropterologa, entomologa, ichtiologa oraz fitosocjologa.

i w tym zakresie orzekam:

Wszelkie prace związane z realizacją przedsięwzięcia należy wykonywać zgodnie z uwagami, zaleceniami i pod kierunkiem specjalistów z nadzoru przyrodniczego. Nadzór przyrodniczy obejmować powinien w szczególności ornitologa, herpetologa, chiropterologa, entomologa, ichtiologa, teriologa oraz fitosocjologa.;

19. uchylam pkt I.2.1.52.g w brzmieniu:

Wykopy powinny być codziennie kontrolowane przez osoby pełniące nadzór przyrodniczy, pod kątem uwięzienia w nich drobnych zwierząt. Przegląd wykopów powinien odbywać się w godzinach porannych, przed rozpoczęciem prac budowlanych i powinien także obejmować wszystkie inne sztuczne zagłębienia terenu, a znajdujące się w nich małe zwierzęta w tym płazy należy niezwłocznie przenieść poza teren

prowadzonych prac, do stanowisk zastępczych, biorąc pod uwagę możliwość ich przetrwania we właściwym stanie ochrony na nowym stanowisku.

i w tym zakresie orzekam:

Herpetolog pełniący nadzór przyrodniczy będzie kontrolował wykopy i ewentualne inne miejsca mogące stanowić pułapki dla małych zwierząt oraz sztuczne zagłębienia terenu lub inne powstałe spontanicznie na terenie budowy siedliska płazów. Kontrole prowadzić w szczycie migracji płazów, tj. od 1 marca do 15 maja oraz od 15 września do 15 października, dwa razy dziennie (w porze porannej oraz przedwieczornej), a po zakończeniu intensywnych migracji co dwa dni. Znalezione, uwięzione zwierzęta niezwłocznie przenieść poza teren prowadzonych prac, co najmniej 1 km od placu budowy, pod nadzorem herpetologa do stanowisk zastępczych, przez niego wskazanych.;

20. uchylam pkt I.2.1.54.b w brzmieniu:

Przed przystąpieniem do prac budowlanych teren powinien zostać skontrolowany pod kątem występowania płazów przez prowadzącego nadzór przyrodniczy herpetologa. Place budowy w sąsiedztwie siedlisk stanowiących potencjalne miejsca występowania batrachofauny (takich jak: cieki wodne, zbiorniki wodne, rozlewiska, niewielkie oczka wodne itp.) oraz miejsc migracji płazów wskazanych przez herpetologa należy ogrodzić (np. metalową siatką o oczkach nie większych niż 5 x 5 mm lub folią polimerową lub geotkaniną lub geowłókniną, o wysokości nie mniejszej niż 50cm nad poziomem gruntu oraz osadzonych w gruncie na głębokość nie mniejszą niż 15cm, z przewieszką o długości 10cm materiału w górnej części na zewnątrz placu robót).

i w tym zakresie orzekam:

Przed przystąpieniem do prac budowlanych teren skontrolować pod kątem występowania płazów przez prowadzącego nadzór przyrodniczy herpetologa. Place budowy w sąsiedztwie istniejących i potencjalnych siedlisk batrachofauny (takich jak: cieki wodne, zbiorniki wodne, rozlewiska, niewielkie oczka wodne itp.) wskazanych przez herpetologa, należy ogrodzić (np. metalową siatką o oczkach nie większych niż 5 x 5 mm lub folią polimerową lub geotkaniną lub geowłókniną, o wysokości nie mniejszej niż 50 cm nad poziomem gruntu oraz osadzonych w gruncie na głębokość nie mniejszą niż 15 cm, z przewieszką o długości 10 cm materiału w górnej części na zewnątrz placu robót). Wygrodenie na czas budowy musi obejmować swoim zasięgiem całe siedliska oraz odcinki inwestycji położone w odległości do min. 500 m od tych siedlisk.;

21. uchylam pkt I.2.1.59.e tiret pierwsze decyzji w brzmieniu:

Nadzór przy pracach związanych z wycinką drzew i krzewów.

i w tym zakresie orzekam:

Nadzór przy pracach związanych z wycinką drzew i krzewów, a także kontrola oraz wskazania, co do lokalizacji, parametrów i sposobu montażu budek lęgowych dla ptaków.;

22. uchylam pkt I.2.1.59.e tiret czwarte decyzji w brzmieniu:

Kontrola terenu, w celu określenia ewentualnej obecności czynnych gniazd ptaków.

i w tym zakresie orzekam:

Kontrola terenu, w celu określenia ewentualnej obecności czynnych gniazd ptaków. W przypadku stwierdzenia lęgów, prace prowadzić po wyprowadzeniu młodych, w terminach ustalonych przez specjalistę ornitologa pełniącego nadzór przyrodniczy.;

23. uchylam pkt I.2.2.3 decyzji w brzmieniu:

W ramach bieżącego utrzymania drogi należy przeprowadzać regularne prace kontrolne naprawcze i konserwacyjne systemu odwodnienia drogi, w tym urządzeń oczyszczających: separatorów, osadników, zbiorników retencyjnych.

i w tym zakresie orzekam:

W ramach bieżącego utrzymania drogi należy przeprowadzać regularne prace kontrolne, naprawcze i konserwacyjne systemu odwodnienia drogi, w tym urządzeń oczyszczających: separatorów, osadników, zbiorników retencyjnych. Brzegi zbiorników kosić oraz usuwać z ich obrębu gatunki np. z samosiejek, gatunków obcych – okres jesienno-zimowy. Odmulanie zbiorników prowadzić w okresie wrzesień-październik (przed hibernacją płazów). W sytuacjach awaryjnych odpompowywanie nadmiaru wody ze zbiorników retencyjnych szczelnych (zagrożenie podtopieniami) wykonywać przy użyciu węża ssącego zakończonego siatką o oczkach poniżej 0,5 cm. Prace związane z czyszczeniem i spuszczeniem wody ze zbiorników dostosowanych dla płazów wykonywać wyłącznie we wrześniu.;

24. uchylam wstęp do wyliczenia w pkt I.3.7 decyzji w brzmieniu:

W miarę możliwości technicznych podpory obiektów mostowych (za wyjątkiem obiektów mostowych nad stawami) należy usytuować poza korytami cieków wodnych. W przypadku konieczności wykonywania ubezpieczenia koryt rzeki w miejscu przekroczeń mostowych, na długości zapewniającej bezpieczeństwo obiektu, należy uwzględnić możliwość zachowania dna naturalnego lub zbliżonego do naturalnego, stosując narzut kamienny, kosze siatkowo-kamienne. W przypadku konieczności zastosowania elementu płyty betonowej powinna być ona posadowiona, co najmniej 30 cm poniżej teoretycznego poziomu dna, tak by było ono zbliżone do naturalnego. W przypadku umocnienia brzegów należy ograniczyć odcinki, na których projektuje się umocnienie powyżej i poniżej obiektu mostowego oraz, z uwagi na bezpieczeństwo ssaków korzystających z cieków, unikać stosowania koszy siatkowo-kamiennych.

i w tym zakresie orzekam:

Podpory obiektów mostowych i estakad lokalizować poza korytami cieków i zbiorników wodnych. Dopuszcza się lokalizację podpór w obrębie stawów ze względów technicznych, w celu zapewnienia bezpieczeństwa konstrukcji. Jeśli to możliwe koryta cieków pozostawić bez umocnień. W sytuacji, gdy umocnienie jest konieczne ze względów bezpieczeństwa, należy wykonać je w pierwszej kolejności z wykorzystaniem metod i materiałów naturalnych (roślinność stabilizująca, faszyna) oraz geosyntezyków (z zasypaniem gruntem). W przypadku braku możliwości zastosowania powyższych rozwiązań, dozwolone jest użycie materiałów betonowych lub gabionów (kosze, materace) ze szczelnym pokryciem drobnosiarnistym gruntem, na podkładzie z geowłókniny. Płyty betonowe należy stosować tylko w szczególnych, uzasadnionych przypadkach, z pominięciem cieków z naturalnym korytem. Należy stosować płyty ażurowe o możliwie największych oczkach z zasypaniem gruntem. Konieczne umocnienie stosować wyłącznie na skarpach koryta w możliwie

najwyższych pasach. Nachylenie umocnień skarp musi być mniejsze niż 1:2. W przypadku odpowiednich warunków świetlnych zastosować pokrycie gruntem urodzajnym i wysiać trawę.;

25. uchylam pkt I.3.7.d decyzji w brzmieniu:

Usunięte zadrzewienia nadwodne należy odtworzyć w miejscach, w których nie będą stwarzały zagrożenia dla ludzi i mienia.

i w tym zakresie orzekam:

Wykonać nasadzenia zastępcze za usunięte zadrzewienia nadwodne, w szczególności siedlisko łęgu wierzbowego usuwane w km 6+400 – 6+500 oraz 6+500 – 6+900. Wykonać nasadzenia drzew i krzewów w stosunku co najmniej 1:1. Nasadzenia te powinny zostać wykonane jak najbliżej usuwanej powierzchni siedliska, jeśli to możliwe w granicach obszaru Natura 2000 „Dolna Soła” PLH120083. Gatunki drzew i krzewów wykorzystane do nasadzeń muszą być rodzime dla lokalnej dendroflory i dostosowane do warunków siedliskowych. Zabrania się stosowania do nasadzeń gatunków obcych, inwazyjnych. Teren przeznaczony pod nasadzenia musi mieć odpowiednie warunki siedliskowe. W przypadku braku możliwości wykonania nasadzeń zapewniających funkcjonowanie łęgu, należy wykonać nasadzenia drzewostanu w innej możliwie bliskiej lokalizacji. Rozwiązania dotyczące nasadzeń za wycinkę drzewostanu należy przedstawić do akceptacji fitosocjologa i wykonać pod jego nadzorem.;

26. uchylam pkt I.3.15 decyzji w brzmieniu:

Należy zaprojektować obustronne wyгородzenie ochronne drogi, łącznie z obiektami ją obsługującymi metalową siatką o wysokości 240 cm ponad powierzchnię gruntu części nadziemnej min. 240 cm, i o zmniejszającej się wielkości oczek w kierunku gruntu rozpiętej na stalowych słupkach, wkopanej w grunt na głębokość nie mniejszą niż 30 cm; ogrodzenie ochronne płynnie i szczelnie połączyć z wylotami dolnych przejść dla zwierząt. Dopuszczalne parametry są następujące:

- od podłoża do wysokości minimum 60 cm wielkość oczek siatki nie może przekraczać wartości 0,5 cm,*
- do wysokości 120 cm wielkość oczek siatki nie może być większa niż 5x15 cm,*
- powyżej 120 cm wielkość oczek siatki nie może być większa niż 15x15 cm.*
- a) ogrodzenia ochronne należy prowadzić jako długie odcinki proste, bez gwałtownych załamań (zalecenie: jednorazowe załamanie nie większe niż 15°). Rozstaw słupów nie powinien przekraczać 300 cm,*
- b) ogrodzenia powinny być zlokalizowane możliwie blisko krawędzi jezdni. W przypadku przebiegu drogi w wykopie ogrodzenia muszą być zlokalizowane jak najbliżej górnej krawędzi wykopu, a w przypadku nasypu - jak najbliżej dolnej krawędzi nasypu,*
- c) ogrodzenia ochronne muszą łączyć się w sposób szczelny z czołem dolnych przejść dla zwierząt,*
- d) słupki podtrzymujące siatkę muszą być solidnie fundamentowane. Stabilne słupy zapewnia możliwość silnego naciągu siatki oraz właściwą stateczność pionową konstrukcji.*

i w tym zakresie orzekam:

Należy zaprojektować obustronne wygradzenia ochronne drogi, obejmujące również obiekty przeznaczone do jej obsługi.

- a) do wygradzeń zastosować metalową siatkę, rozpiętą na stalowych słupkach, o następujących parametrach:
 - głębokość wkopania w grunt min. 30 cm;
 - wysokość części naziemnej min. 240 cm;
 - od podłoża do wysokości min. 60 cm wielkość oczek siatki nie może być większa od 0,5 x 0,5 cm;
 - do wysokości 120 cm wielkość oczek siatki nie może być większa od 5 x 15 cm;
 - powyżej wysokości 120 cm wielkość oczek siatki nie może być większa od 15 x 15 cm;
 - rozstaw słupków nie większy niż 300 cm;
- b) na zakończeniu siatki o wielkości oczek nie większych niż 0,5 cm zamontować w sposób trwały przewieszkę. Element ten musi być wykonany z metalowej siatki, takiej samej jak pozostała część ogrodzenia ochronnego drogi. Przewieszka ma mieć długość 10 cm, być odgięta pod kątem zbliżonym do 45°, w kierunku na zewnątrz od osi drogi;
- c) ogrodzenia ochronne należy prowadzić jako długie odcinki proste, bez gwałtownych załamań (dopuszczalne jednorazowe załamanie nie większe niż 15°);
- d) ogrodzenia powinny być zlokalizowane możliwie blisko krawędzi jezdni. W przypadku przebiegu drogi w wykopie ogrodzenia muszą być zlokalizowane jak najbliżej górnej krawędzi wykopu, a w przypadku nasypu – jak najbliżej dolnej krawędzi nasypu;
- e) ogrodzenia ochronne muszą łączyć się w sposób szczelny z czołem dolnych przejść dla zwierząt;
- f) słupki podtrzymujące siatkę muszą być solidnie fundamentowane, aby zapewniły możliwość silnego naciągu siatki oraz właściwą stateczność pionową konstrukcji;
- g) kontrole stanu technicznego obustronnych wygradzeń ochronnych należy prowadzić trzy razy w roku, tj. w lutym, na przełomie maja i czerwca oraz w sierpniu, przez cały okres eksploatacji inwestycji. W przypadku stwierdzenia uszkodzeń, nieszczelności lub innych usterek w systemie ogrodzeń, powodujących ich нефunkcjonalność, należy dokonać naprawy lub modyfikacji;

27. uchylam pkt I.3.16.b decyzji w brzmieniu:

Dostosowanie obiektów mostowych do migracji małych zwierząt, w tym płazów poprzez budowę płotków naprowadzających w następującej lokalizacji:

- obiektu nad rzeką Solą (płotki naprowadzające: od km 6+300 do km 6+450 – strona prawa i lewa), na obwodnicy Oświęcimia,
- obiektu nad rzeką Wisłą (płotki naprowadzające: od km 1+350 do km 2+100 – strona prawa i lewa), na obwodnicy Oświęcimia,
- obiektu w ciągu obwodnicy Bierunia (płotki naprowadzające: od km 1+100 do km 1+900),

- obiektu nad ciekim Młynówka (płotki naprowadzające od km 11+000 do km 11+800 – strona prawa i lewa),
- obiektu nad ciekim Gostynia (płotki naprowadzające od km 12+150 do km 13+200 – strona prawa i lewa),
- obiektu pełniącego funkcję przejścia dla ssaków (płotki naprowadzające od km 15+400 do km 16+000),
- obiektu pełniącego funkcję przejścia dla ssaków (płotki naprowadzające od km 16+000 do km 17+000 – strona prawa i lewa),
- obiektu pełniącego funkcję przejścia dla ssaków (płotki naprowadzające od km 17+000 – 17+900 – strona prawa i lewa),
- obiektu pełniącego funkcję przejścia dla ssaków (płotki naprowadzające: od km 21+940 do km 22+260 – strona prawa i lewa),
- obiektu nad stawem nad Stawem Tesznowiec i dwóch obiektów mostowych (płotki naprowadzające: od km 26+000 do km 27+840 – strona prawa i lewa),
- obiektu nad ciekim Dankówka i nad stawem (płotki naprowadzające: od km 29+240 do km 30+580 – strona prawa i lewa),
- obiektu nad stawem (płotki naprowadzające: od km 31+100 do km 32+100 – strona prawa i lewa),
- przejścia dla ssaków (płotki naprowadzające: od km 34+576 do km 34+746 – strona prawa i lewa),
- obiektu nad ciekim Słonica (płotki naprowadzające: od km 35+300 do km 35+600 strona lewa oraz od km 35+300 do km 35+700 strona prawa),
- obiektów w rejonie przejścia obwodnicy Oświęcimia nad ciekami w km 1+774, 1+927, 1+980, 1+851, 1+932, 1+900, 1+942, 6+734, 7+562, poprzez budowę płotków naprowadzających.

i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

28. uchylam pkt I.3.17.17 decyzji w brzmieniu:

Nie należy lokalizować otwartych studzienek w pobliżu przejść dla płazów.

i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

29. uchylam pkt I.3.17.20 decyzji w brzmieniu:

Dla przejść dla małych zwierząt i płazów, zespolonych z ciekim wodnym, dodatkowo należy po obu stronach cieku wodnego, w świetle przepustu, zachować pasy suchego terenu, położonego poza zasięgiem zalewów, nie węższe niż 50 cm. Przy braku możliwości realizacji tego rozwiązania należy zastosować montaż do obu ścian przejść, podwieszanych betonowych półek o szerokości minimum 50 cm. Półki należy pokryć warstwą ziemi, mają być poprowadzone równolegle do podłoża i w sposób płynny łączyć się z otoczeniem wylotów przejść, bez konieczności wspinania się na nie zwierząt. Koryto cieku należy zlokalizować w centralnej części przejścia. Wszelkie prace związane z przedmiotowymi przejściami prowadzić pod kierunkiem i zgodnie ze wskazaniami herpetologa z nadzoru przyrodniczego.

i w tym zakresie orzekam:

W przypadku przepustów zespolonych z ciekim wodnym wykonać półki ziemne (w postaci gruntowego pasa terenu). W przypadku braku możliwości zastosowania takiego rozwiązania, po konsultacji z herpetologiem pełniącym nadzór przyrodniczy, zamontować do obu ścian przejść podwieszane betonowe półki. Szerokość suchych półek powinna wynosić minimum 50 cm. Wysokość od powierzchni półek ziemnych do sklepienia przepustu (światło pionowe) ma wynosić minimum 1,0 m. W przypadku przejść dla wydry zalecana szerokość półek: $\geq 1,5$ m – dla przepustów o długości > 10 m oraz ≥ 2 m – dla przepustów o długości > 15 m. Minimalna wysokość przejść dla wydry $\geq 1,5$ m – dla przepustów o długości > 10 m oraz $\geq 1,5$ m plus 0,05 m wysokości na każdy dodatkowy metr długości przepustu – dla przepustów o długości > 15 m. W przypadku wszystkich przejść rzędna półek powinna znajdować się powyżej poziomu wody średniej dla danego cieku. Powierzchnia suchych półek (wszystkie rodzaje półek) powinna być wyrównana i pokryta gruntem rodzimym lub innym o podobnych parametrach fizyko-chemicznych. Nie należy stosować kruszyw łamanych oraz naturalnych gruboziarnistych. Powierzchnia półek usypanych z gruntu powinna być na górnym poziomie lekko nachylona ($< 1:4$) w kierunku cieku. Umocnienia powierzchni półek ziemnych należy stosować wyłącznie w sytuacjach koniecznych, z wykorzystaniem takich materiałów, które zapewnią trwałe pokrycie gruntem (preferowane użycie geosyntetyków), także w przypadku okresowego zalewania powierzchni. Przy odpowiednich warunkach świetlnych do rozwoju roślinności, należy wierzchnią warstwę półek pokryć gruntem urodzajnym o żyzności i wilgotności wymaganej dla rozwoju gatunków roślin występujących w sąsiedztwie przejścia. Zaleca się wykładanie pojedynczych kamieni, gałęzi itp. – w celu stworzenia mikrosiedlisk i zachęcenia małych zwierząt do korzystania z przejść. Końcowe odcinki półek powinny posiadać przebieg bez gwałtownych załamań (w pionie i poziomie). W przypadku, gdy do cieku zlokalizowanego na przejściu uchodzą rowy odwodnieniowe, półki muszą bezkolizyjnie przeprowadzać zwierzęta przez koryta rowów i w tym celu konieczne jest skanalizowanie ujściowych odcinków otwartych rowów lub zastosowanie szczelnych przykryć. Koryta cieków powinny być zlokalizowane w centralnej części przejścia zintegrowanego. Wszelkie prace związane z przedmiotowymi przejściami dla małych zwierząt prowadzić pod kierunkiem i zgodnie ze wskazaniem herpetologa i teriologa z nadzoru przyrodniczego.;

30. uchylam pkt I.3.18.b decyzji w brzmieniu:

Szczelny system elementów ochronno-naprowadzających zwierzęta do przejść – oraz ograniczających wysokości minimum 50 cm ponad powierzchnię terenu, osadzonych w gruncie na głębokość minimum 30 cm, z przewieszką o wysokości 10 cm, z zagięciem skierowanym na „zewnątrz” od drogi, w następującej lokalizacji: wraz z Tabelą 13. Lokalizacja elementów ochronno-naprowadzających.

i w tym zakresie orzekam:

Szczelny system elementów ochronno-naprowadzających zwierzęta do przejść o wysokości minimum 50 cm ponad powierzchnię terenu, osadzonych w gruncie na głębokość minimum 10 cm, z przewieszką o wysokości 10 cm, z zagięciem pod kątem $45-90^\circ$ skierowanym na „zewnątrz” od drogi, w następującej lokalizacji:

Tabela 13. Lokalizacja elementów ochronno-naprowadzających.

Lp.	Lokalizacja w km drogi S1 / strona prawa	Lokalizacja w km drogi S1 / strona lewa	Lokalizacja w km obwodnicy Oświęcimia	Lokalizacja w km obwodnicy Bierunia
1.	4+000 – 5+200	4+000 – 5+200	0+600 – 1+200 / strona lewa i prawa	1+100 – 1+900 / strona lewa i prawa
2.	5+800 – 6+200	5+800 – 6+200	1+350 – 1+630 / strona lewa i prawa	
3.	11+000 – 11+800	11+000 – 11+800	2+050 – 2+200 / strona lewa i prawa	
4.	12+150 – 13+200	12+150 – 13+200	6+300 – 6+450 / strona lewa i prawa	
5.	13+800 – 14+200	13+800 – 14+200	6+800 – 6+980 / strona lewa i prawa	
6.	15+400 – 16+000	15+400 – 16+000	8+150 – 8+650 / strona lewa i prawa	
7.	16+000 – 17+900	16+000 – 17+900		
8.	19+730 – 20+350	19+730 – 20+350		
9.	21+000 – 21+390	21+000 – 21+390		
10.	21+940 – 22+260	21+940 – 22+260		
11.	22+940 – 23+390	22+940 – 23+540		
12.	24+540 – 25+640	24+540 – 25+640		
13.	25+740 – 26+000	25+740 – 26+000		

14.	26+000 – 27+840	26+000 – 27+840		
15.	29+240 – 30+580	29+240 – 30+580		
16.	31+100 – 32+100	31+100 – 32+100		
17.	33+280 – 33+700	33+280 – 33+700		
18.	34+576 – 34+746	34+576 – 34+746		
19.	35+300 – 35+700	35+300 – 35+600		

31. uchylam pkt I.3.18.e decyzji w brzmieniu:

Ogrodzenia ochronno-naprowadzające będą wykonywane sukcesywnie w trakcie realizacji inwestycji.

i w tym zakresie orzekam:

Ogrodzenia ochronno-naprowadzające oraz obustronne ogrodzenia ochronne wykonać przed oddaniem inwestycji do eksploatacji.;

32. uchylam pkt I.3.23 decyzji w brzmieniu:

Zaprojektowane zbiorniki retencyjne należy ogrodzić metalową siatką o parametrach analogicznych do wyгородzenia ochronnego i dodatkowo uszczelnić u dołu siatką o wielkości oczek nie większej niż 0,5 cm x 0,5 cm z wyłączeniem siatki polimerowej lub pełnymi płótkami dla płazów o wysokości minimum 50 cm nad powierzchnią gruntu i krawędzi o szerokości co najmniej 10 cm, odchylonej w kierunku „na zewnątrz” drogi, stabilnie zakotwionych w gruncie na głębokość minimum 40 cm. Siatka dogłaszczająca lub płotki powinny szczelnie przylegać do siatki ogrodzeniowej. Bramy wjazdowe prowadzące na teren zbiorników oraz przestrzeń pomiędzy bramą i ogrodzeniem również powinny być zabezpieczone przed możliwością przedostania się płazów. Ogrodzenie należy zamontować niezwłocznie po wykonaniu zbiorników retencyjnych.

w tym zakresie orzekam:

Zbiorniki retencyjne ogrodzić metalową siatką o parametrach analogicznych do wyгородzenia ochronnego. Alternatywnie dla siatki dogłaszczającej u dołu, o wielkości oczek nie większej niż 0,5 cm x 0,5 cm (zabrania się stosowania siatki polimerowej), można zastosować pełne płotki dla płazów o wysokości minimum 50 cm nad powierzchnią gruntu i przewieszce o szerokości co najmniej 10 cm, odchylonej w kierunku „na zewnątrz” drogi. Ogrodzenie musi być stabilnie zakotwione w gruncie na głębokość minimum 40 cm. Bramy wjazdowe prowadzące na teren zbiorników oraz przestrzeń pomiędzy bramą i ogrodzeniem również powinny być zabezpieczone przed możliwością przedostania się płazów. Ewentualne płotki powinny szczelnie przylegać do ochronnej siatki ogrodzeniowej. W przypadku zbiorników przystosowanych dla płazów, zlokalizowanych w km: Zb. 3 km 1+680, Zb. 5 km 3+650, Zb. 8 km 6+110, Zb. 17 km 11+600, Zb. 19 km 12+900, Zb. 21 km 13+850, Zb. 24 km 15+360, Zb. 25 km 16+150, Zb. 26 km 16+650, Zb. 27 km 17+850, Zb. 28 km 19+980, Zb. 29 km 20+650, Zb. 30 km 21 + 140, Zb. 33 km 24+210, Zb. 34 km 24+600, Zb. 35 km

25+660, Zb. 36 km 26+630, Zb. 40 km 30+170, Zb. 41 km 31+270, Zb. 42 km 32+410, Zb. 43 km 33+540, Zb. 44 km 35+230, nie montować płotków, ani siatki dogęszczającej, zaś ogrodzenie od ziemi musi mieć oczka o wielkości co najmniej 10 cm. Ogrodzenie należy zamontować bezpośrednio po wykonaniu zbiorników retencyjnych.;

33. **uchylam pkt I.3.25 w brzmieniu:**

Należy wyposażyć urządzenia odwodnienia w szczelną pokrywę górną (betonową) lub pełne pokrywy o możliwie najmniejszej liczbie otworów obsługowych i możliwie najmniejszej średnicy.

i w tym zakresie orzekam:

Urządzenia odwodnienia należy wyposażyć w szczelną pokrywę górną (betonową) lub pełne pokrywy. Pokrywy powinny posiadać minimum dwa otwory zabezpieczone dopasowanymi do wielkości otworów zaślepkami lub zatyczkami.;

34. **uchylam pkt I.3.32 decyzji w brzmieniu:**

Przed rozpoczęciem budowy należy wykonać: zbiorniki minimalizujące, w następującej lokalizacji:

- a) str. L – km ok. 1+371 (1) minimalna powierzchnia ok. 200 m²,
- b) str. L – km ok. 3+725 (2) minimalna powierzchnia ok. 150 m²,
- c) str. P – km ok. 13+929 (3) minimalna powierzchnia ok. 150 m².

i w tym zakresie orzekam:

Przed rozpoczęciem budowy należy wykonać: zbiorniki dla płazów, w następującej lokalizacji:

- a) km 1+371 strona lewa o powierzchni 200 m²,
- b) km 3+725 strona lewa o powierzchni 150 m²,
- c) km 13+929 strona prawa o powierzchni 150 m²,
- d) km 21+750 strona prawa o powierzchni 300 m²,
- e) km 21+860 strona lewa o powierzchni 300 m²,
- f) km 31+860 strona lewa o powierzchni 600 m²,
- g) km 34+700 strona lewa o powierzchni 300 m²,
- h) km 34+700 strona prawa o powierzchni 300 m²,
- i) km 35+530 strona prawa o powierzchni 200 m²,
- j) km 36+190 strona prawa o powierzchni 500 m²;

35. **uchylam pkt I.3.33.c decyzji w brzmieniu:**

Być zróżnicowany ekologicznie (zwłaszcza pod względem głębokości i linii brzegowej). W zbiorniku powinny być miejsca głębsze: maksymalna głębokość w pojedynczym zbiorniku to ok. 120-150 cm, a w mniejszych zbiornikach to ok. 30-80 cm. Powierzchnia płycizn powinna być jak największa do 80% powierzchni misy zbiornika). Dno zbiornika powinno być nierówne.

i w tym zakresie orzekam:

Być zróżnicowany ekologicznie (zwłaszcza pod względem głębokości i linii brzegowej). W zbiorniku głębokość powinna być stopniowo zwiększana od 10 cm, aż do miejsc głębszych: maksymalna głębokość w pojedynczym zbiorniku to ok. 120-150 cm, a w

mniejszych zbiornikach to ok. 30-80 cm. Należy zapewnić płyciznę do 30 cm, która będzie zajmowała co najmniej 45% powierzchni zbiornika. Powierzchnia płycizn powinna być jak największa (do 80% powierzchni misy zbiornika). Należy uzyskać łagodny profil dna (nachylenie nie większe niż 1:5), zaś brzegi zbiorników od strony drogi wyprofilować tak, aby miały nachylenie co najmniej 1:2. Dno zbiornika powinno być nierówne. W zakresie pozostałych parametrów i przystosowań należy zaprojektować i wykonać zbiorniki zgodnie z wskazaniami herpetologa pełniącego nadzór przyrodniczy;

36. uchylam wstęp do wyliczenia w pkt II.1 decyzji w brzmieniu:

Przez okres trzech lat, począwszy od roku po zakończeniu inwestycji należy prowadzić nadzór / monitoring.
i w tym zakresie orzekam:

Przez okres trzech lat, począwszy od momentu oddania inwestycji do użytku, należy prowadzić nadzór/monitoring.

37. uchylam pkt II.1.a tiret pierwsze w brzmieniu:

Monitoring śmiertelności płazów w wyniku kolizji z pojazdami. Harmonogram:

- 1 rok prowadzenia monitoringu – projektowany odcinek drogi na całej długości,
- 2 i 3 rok monitoringu – odcinki o podwyższonej śmiertelności wskazane w wyniku pierwszego roku monitoringu.

i w tym zakresie umarzam postępowanie organu pierwszej instancji;

38. uchylam pkt II.1.a tiret drugie decyzji w brzmieniu:

Kontrolę szczelności systemu odwodnienia zabezpieczenia przed wpadaniem zwierząt. Harmonogram:

- 3 razy w roku tj. w okresie wiosennym (marzec-kwiecień), letnim (maj-czerwiec) i jesiennym (wrzesień-październik). Kontrole należy prowadzić, co ok. 10 dni,

i w tym zakresie orzekam:

Kontrolę szczelności systemu odwodnienia zabezpieczenia przed wpadaniem zwierząt oraz skuteczności urządzeń ucieczkowych prowadzić, co miesiąc, w okresie od marca do listopada, w tym od 15 marca do 15 kwietnia, prowadzić kontrole raz w tygodniu;

39. uchylam pkt IV.7 decyzji w brzmieniu:

Lokalizację zieleni naprowadzającej, izolacyjnej i krajobrazowej.

i w tym zakresie orzekam:

Skalę oraz lokalizację planowanej wycinki trzcinowisk, drzew i krzewów. Analizę przeprowadzić również w zakresie oddziaływań bezpośrednich i pośrednich na nadwodne zbiorowiska roślinne, w tym w szczególności na siedlisko 91E0, będące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 „Dolna Soła” PLH120083. Zweryfikować wpływ inwestycji na gatunki, dla których wycinane trzcinowiska i dendroflora stanowią siedliska. Ponownie przeanalizować zakres wskazanych w decyzji działań minimalizujących i kompensujących straty wynikających z powyższej wycinki, takie jak: lokalizacja i ilość nasadzonej zieleni, skrzynki dla nietoperzy, budki dla ptaków, itp.;

40. uchylam pkt IV.11 decyzji w brzmieniu:

Stopień oddziaływania przedsięwzięcia na zbiorniki wodne, w tym powierzchnię przeznaczoną do zasypania oraz zasadność wprowadzenia działań minimalizujących.

i w tym zakresie orzekam:

Stopień oddziaływania przedsięwzięcia na zbiorniki wodne i ciekł wodne, w tym powierzchnię przeznaczoną do zasypania i/lub zasięg umocnienia brzegów. Analizę odnieść do oddziaływania na chronione gatunki flory i fauny, dla których zbiorniki wodne oraz ciekł stanowią siedliska. Następnie dokonać weryfikacji adekwatności działań minimalizujących i kompensujących prognozowane straty.;

41. uchylam pkt IV.12 decyzji w brzmieniu:

Stopień oddziaływania przedsięwzięcia na siedliska płazów. Należy wykazać czy w odniesieniu do siedlisk płazów w km: 3+620 , 5+700, 10+500, 12+748, 0+348, 0+873, 0+878, 1+493, 6+734, 8+332, 24+643, 24+749, 25+558, 26+883, 29+209, 30+075, 29+783, 31+870, 34+608, w stosunku do których przewiduje się ryzyko zniszczenia/pogorszenia siedliska, a jeżeli tak to należy określić powierzchnię całkowitą oraz przewidzianą do zniszczenia oraz przedstawić przesłanki, które brano pod uwagę stwierdzając, że zasypanie części zbiornika nie będzie wiązało się ze zniszczeniem siedlisk i będzie oddziaływaniem nieistotnym.

i w tym zakresie orzekam:

Przeprowadzić inwentaryzację terenu pod kątem weryfikacji wcześniej wskazanych w raporcie siedlisk płazów oraz w celu odnalezienia nowych stanowisk, szlaków migracji, itp. lokalnej batarchofauny. Po weryfikacji w terenie wskazać, które z siedlisk zostaną w sposób bezpośredni lub pośredni zniszczone w wyniku realizacji inwestycji, określić powierzchnię całkowitą oraz przewidzianą do zniszczenia, przedstawić przesłanki, które brano pod uwagę stwierdzając, że zasypanie części zbiornika nie będzie wiązało się ze zniszczeniem siedlisk i będzie oddziaływaniem nieistotnym. W oparciu o te informacje zweryfikować wskazane w decyzji działania minimalizujące oraz kompensujące przewidywane straty, w tym między innymi: zakres i parametry ogrodzeń ochronno-naprowadzających; lokalizację i parametry zabezpieczeń systemu odwodnienia oraz elementów ucieczkowych; lokalizacja i parametry zbiorników przeznaczonych dla płazów (zarówno zbiorników zastępczych jak i przystosowywanych).;

42. w pozostałym zakresie utrzymuję decyzję organu -pierwszej instancji w mocy.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 30 czerwca 2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, dalej RDOŚ w Katowicach, po rozpatrzeniu wniosku Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad – reprezentowanego przez Wojciecha Żurka, p.o. Dyrektora Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach z dnia 11 czerwca 2015 r., działając na podstawie art. 71 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na

środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.), dalej *ustawa ooś*, określił środowiskowe uwarunkowania realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

W dniach 13, 28 i 30 lipca 2016 r. wymienione w sentencji podmioty wniosły odwołania od powyższej decyzji. Odwołania zostały wniesione w terminie – decyzja RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. została doręczona stronom przez obwieszczenie w trybie art. 49 *Kpa*, a termin na wniesienie odwołania minął w dniu 9 sierpnia 2016 r.

Kazimierzowi Mynarskiemu oraz Helenie Procter status stron postępowania przysługuje z tytułu posiadania prawa własności do nieruchomości znajdujących się w obszarze objętym oddziaływaniem przedsięwzięcia. Stowarzyszenie „Towarzystwo na rzecz Ziemi”, dalej Stowarzyszenie „TNRZ”, oraz Stowarzyszenie „Górnośląskie Towarzystwo Przyrodnicze im. A. Czudka”, dalej Stowarzyszenie „GTP”, uczestniczyły w postępowaniu pierwszoinstancyjnym na prawach strony, zgodnie z art. 44 § 1 *ustawy ooś*.

Kazimierz Mynarski w odwołaniu z dnia 11 lipca 2016 r. podniósł, że wariant E planowanego przedsięwzięcia przebiega przez, będący jego własnością, las ochronny o powierzchni 26 ha o szczególnym znaczeniu przyrodniczym i wodochronnym, dzieląc go na pół. Dodatkowo wskazał, że projektowany przebieg drogi ingeruje w las na terenie Nadleśnictwa Bielsko, w tym 200 letnie dęby rosnące wzdłuż cieku wodnego, które stanowią siedlisko chronionych gatunków owadów (pachnica dębowa i kozioróg dębosz), jak również miejsca gniazdowania dzięciołów (trójpalczasty, zielony, pstry wielki). Na brzegu rzeki występuje zimorodek. Zdaniem odwołującego się zniszczeniu ulegną również siedliska roślin chronionych (wawrzynek wilczełyko, kruszyna pospolita, czosnek niedźwiedzi) i wiele innych roślin chronionych. Ponadto Kazimierz Mynarski wskazał, że w przedmiotowym postępowaniu rozpatrzono przebieg trasy S1 tylko w jednym, jego zdaniem najgorszym dla przyrody i środowiska, wariantcie E, pomijając analizę pozostałych wariantów. Ponadto nie przeprowadzono konsultacji z właścicielami lasu, a mapy na których przedstawiono omawiane kompleksy leśne zawierają nieaktualne informacje.

W związku z powyższym skarżący wniósł o uchylenie decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. w części przebiegającej na odcinku Bielsko-Biała – Hałcnów w wariantcie E, rozpatrzenie przebiegu trasy S1 w trzech planowanych wariantach oraz o uzupełnienie *opinii środowiskowej o opinię naukową PAN lub uczelni przyrodniczej dotyczącej stanu środowiska i jego walorów przyrodniczych w oddziale 32j i sąsiednich*, które jego zdaniem powinno być już dawno uznane za rezerwat przyrody.

Dodatkowo przy piśmie z dnia 15 stycznia 2018 r. Kazimierz Mynarski przedłożył uproszczony plan urządzania lasu, który – w jego opinii – wskazuje na zasobność fragmentu lasu, przez który planowany jest przebieg trasy S1. Z kolci z opisu taksacyjnego – zdaniem skarżącego – wynika, że las jest cenny przyrodniczo ze względu na obecność siedliska łęgowego i olsu jesionowego, chronionych Konwencją UE. Skarżący zwrócił również uwagę, że w wyniku realizacji inwestycji zostanie wycięty pas terenu biegnący przez środek drzewostanu, co będzie skutkowało *wpuszczeniem wiatru do wnętrza drzewostanu* i może prowadzić do wywrotów na terenach leśnych. Ponadto planowane przedsięwzięcie podzieli gospodarstwo odwołującego się na dwie

części, w wyniku czego do jednej z nich będzie on musiał dojeżdżać 15 km. Kazimierz Mynarski podniósł również, że nie zaplanowano przejścia dla zwierząt pomiędzy częściami podzielonego przez projektowaną drogę kompleksu leśnego.

Stowarzyszenie „TNRZ” wniosło o uchylenie decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. lub o „wydanie decyzji odmownej”. Stowarzyszenie we wniesionym odwołaniu podniosło, że:

- 1) na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego wystąpiło do RDOŚ w Katowicach o uzupełnienie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dalej *raport oos*, jednakże wniosek ten nie został rozpatrzony;
- 2) projektowana trasa koliduje z planowanym Kanałem Śląskim, którego budowę przewiduje m.in. uchwała Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Założeń do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030”, a w *raporcie oos* brakuje informacji na temat kolizji tego kanału z przedmiotowym przedsięwzięciem;
- 3) projektowana trasa narusza zakazy obowiązujące na terenie obszarów chronionych, przez które planowany jest jej przebieg: użytek ekologiczny „Stawy Jedlina” w gminie Bojszowy, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Doliny Soły oraz użytek ekologiczny „Łęg Stare Stawy” w Oświęcimiu, natomiast w *raporcie oos* nie przedstawiono na ten temat informacji, ani analizy konsekwencji wynikających z tych zakazów. W opinii Stowarzyszenia nie uzgodniono zwolnienia z zakazów obowiązujących na powyższych obszarach bądź zniesienia lub ograniczenia powyższych form ochrony z Radą Miasta Oświęcimia i Radą Miasta Bojszowy, czym naruszono zapisy art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55). Stowarzyszenie podkreśliło, że sami autorzy *raportu oos* wskazali, że istnieją rozwiązania alternatywne, umożliwiające realizację inwestycji z mniejszymi szkodami środowiskowymi;
- 4) przebieg tzw. obwodnicy Oświęcimia koliduje ze strefami ochronnymi ujęć wód dla miasta Oświęcim;
- 5) do realizacji wybrano wariant E, podczas gdy z analizy wielokryterialnej zawartej w *raporcie oos* wynika, iż najkorzystniejszym pod względem środowiskowym jest wariant A, a najgorszym wariant E;
- 6) przy opracowywaniu *raportu oos* nie wykorzystano waloryzacji przyrodniczej doliny Wisły w Małopolsce, opracowanej przez Stowarzyszenie „TNRZ” i Instytut Ochrony Przyrody w latach 2012-2015;
- 7) punkt 57-e na str. 16 decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. zawiera nieprecyzyjny i szkodliwy dla płazów zapis. Stowarzyszenie wskazało, że we wrześniu rozpoczyna się zimowa migracja płazów, a zapis części warunku „lub w innym okresie” pozwala na zasypianie zbiornika wodnego bez konieczności ochrony płazów w nim bytujących. Tym samym – w opinii Stowarzyszenia – na podstawie decyzji w sposób zawołowany inwestor zostaje zwolniony z obowiązku ochrony płazów butujących w zbiorniku;

- 8) punkt 57-f decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. wyklucza udział nadzoru przyrodniczego w okresie zimowym, przy czym nie określa, które miesiące uznaje się za zimowe i z czego wynika zaproponowane ograniczenie nadzoru przyrodniczego. Stowarzyszenie podkreśliło, że w zimie środowisko przyrodnicze jest bogate w liczne gatunki ptaków zimujących w kraju oraz w ssaki. W ocenie Stowarzyszenia tak sformułowany zapis umożliwia wykonanie prac niebezpiecznych i szkodliwych dla środowiska w okresie zimowym bez nadzoru przyrodniczego;
- 9) w raporcie oos znajdują się informacje sprzeczne ze stanem faktycznym, gdyż typowany do realizacji wariant E znajduje się w strefie ochrony krajobrazu byłego KL Auschwitz Birkenau, podczas gdy autorzy dokumentacji wskazują (str. 168 pliku WYJAŚNIENIA”), że: *Zgodnie z opinią Małopolskiego Konserwatora Zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie (pismo z dn. 09.10.2012 r., znak: OZ Kr.5142.59.2012.DW.ED2, załącznik 9) preferowanym wariantem inwestycyjnym z konserwatorskiego punktu widzenia jest wariant A wschodni i zachodni. Warianty te nie kolidują z obiektami wpisanymi do rejestru zabytków oraz nie przebiegają przez istniejące strefy ochronne wokół byłego KL Auschwitz Birkenau oraz dalej: Zgodnie z treścią raportu, wariant E jako preferowany powieli korytarz wariantu A od km 0+000 do 15+000 oraz od km 37+445 do km 39+709 (str. 170 pliku „WYJAŚNIENIA”);*
- 10) jednym z załączników do raportu oos jest ERRATA, która składa się z 53 stron, co świadczy o skandalicznej ilości błędów w przedłożonej przez inwestora dokumentacji. Zdaniem Stowarzyszenia, przy tej ilości błędów raport oos powinien zostać zwrócony wnioskodawcy w celu poprawy, gdyż w formie erraty można korygować drobne błędy, literówki, a nie obszerne fragmenty.

Stowarzyszenie „TNRZ” dodatkowo wniosło o uzupełnienie raportu oos o zagadnienia dotyczące zagrożeń i konfliktów przyrodniczych, które zostały wykazane w raporcie z 2007 r. przygotowywanym dla tej samej inwestycji, w szczególności dla tzw. obwodnicy Oświęcimia oraz o włączenie raportu firm Tebodin SAP – Projekt Sp. z o.o. i Dopravoprojekt a.s. z roku 2007 do akt sprawy, a także o uzupełnienie raportu oos w zakresie analizy wariantowej przebiegu tzw. obwodnicy Oświęcimia, która w przedłożonej dokumentacji ma tylko jeden wariant, co w opinii skarżącego jest niezgodne z przepisami z zakresu ocen oddziaływania na środowisko. Ponadto Stowarzyszenie, pismem z dnia 9 marca 2020 r. (przesłanym przez ePUAP), wniosło o włączenie do akt sprawy dokumentacji projektowej wraz z uzupełnieniami dostępnej na stronach internetowych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz poddanie zawartych w niej informacji i rozwiązań projektowych ocenie oddziaływania na środowisko.

Stowarzyszenie „GTP” w pismach z dnia 9 grudnia 2016 r., 9 stycznia 2017 r. oraz 12 marca 2020 r. (przesłane przez ePUAP), stanowiących uzupełnienie odwołania z dnia 28 lipca 2016 r., podniosło zarzuty i uwagi odnoszące się do warunków określonych w decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. w następujących punktach:

- 1) w odniesieniu do pkt 1.2.1.30.a decyzji dopuszczającego potencjalne zniszczenie zbiorników wodnych Stowarzyszenie wniosło o sprecyzowanie na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach warunków dopuszczających likwidację

wymienionych zbiorników poprzez określenie kompensacji w postaci odtworzenia zbiorników o powierzchni identycznej (lub większej), oddalonych od pasa drogi oraz analogicznie – do zbiorników wymienionych w pkt 1.2.1.30.b decyzji, domagając się odtworzenia zniszczonych zbiorników poza pasem drogi. Przedstawione przez Stowarzyszenie propozycje szczegółowych działań zostały zawarte w punkcie 32, 33, 34, 37, 38 i 51 tabeli z uwagami (plik GTP uwagi S1.rar dołączony do pisma z dnia 9 stycznia 2017 r.). W opinii Stowarzyszenia widoczna jest olbrzymia dysproporcja pomiędzy liczbą i powierzchnią zbiorników przeznaczonych/przewidzianych do likwidacji, a liczbą powierzchni zbiorników kompensacyjnych;

- 2) odnośnie pkt 1.2.1.40 decyzji Stowarzyszenie wniosło o zwiększenie określonej w nim odległości do 200 m, z uwagi na fakt, że 50 metrów to dystans bardzo mały w porównaniu do zasięgu migracji płazów;
- 3) zdaniem Stowarzyszenia, w stosunku do zbiornika w km 3+620 wymienionego w pkt 1.2.1.41 decyzji, również nastąpi przecięcie szlaków migracji, dlatego konieczne jest wprowadzenie przepustów lub kompensacji od strony zachodniej. Stowarzyszenie zaproponowało przesunięcie zbiornika kompensacyjnego (ZBb-2) na wschód od drogi (uwaga nr 1 na załączniku) oraz wniosło o określenie kompensacji zagrożonych stanowisk, wymienionych w tabeli nr 3 na str. 10-13 kwestionowanej decyzji, przy czym *przez kompensację należy rozumieć budowę zbiorników kompensacyjnych o powierzchni identycznej (lub większej), oddalonych od pasa drogi*. Pozostałe uwagi zawarto w tabeli 1 dołączonej do pisma z dnia 9 grudnia 2016 r. Stowarzyszenie wnioski dotyczące pkt 1.2.1.41 decyzji przedstawiło również w piśmie z dnia 9 stycznia 2017 r. w tabeli z uwagami (zał. 1 – tabela atrybutów) punkt 1, 52 (nowy), 50, 45, 9, 48, 47, 46, 45, 9, 53 (nowy) 44, 43, 42, 49, 40, 39, 3, 36;
- 4) odnośnie pkt 1.2.1.42 decyzji Stowarzyszenie wniosło o uwzględnienie likwidacji trzcinowisk przed 1 marca. Zdaniem Stowarzyszenia wątpliwości budzi domniemana zgoda na wycinkę drzew w okresie 1 marca – 15 września, gdyż co do zasady przy tak dużych inwestycjach, o dużym budżecie, nie powinno być braku możliwości wykonania wycinki w okresie wrzesień – luty. Ponadto podkreślono, że *wycinki w okresie legowym można akceptować jedynie pod warunkiem, iż będą incydentalne (wynikające np. z przyczyn losowych czy z powstania zagrożenia bezpieczeństwa)*;
- 5) odnośnie punktu 1.2.1.48.a decyzji Stowarzyszenie wniosło o określenie kompensacji zagrożonych stanowisk poprzez budowę zbiorników kompensacyjnych o powierzchni identycznej (lub większej), oddalonych od pasa drogi. W piśmie z dnia 9 stycznia 2017 r. Stowarzyszenie podniosło, że punkt 1.2.1.48.a decyzji dopuszcza niszczenie starorzeczy i drobnych zbiorników wodnych w: km 24+690 – 24+990, km 1+850 – 2+050 oraz km 17+570 – 17+650, z pominięciem konieczności kompensacji tych siedlisk. Skarżący podmiot wniosł o uzupełnienie tej części zaskarżonej decyzji o zapis dotyczący odtworzenia zniszczonych zbiorników wodnych;

- 6) Stowarzyszenie wniosło o uchylenie punktu I.2.1.48.b decyzji z uwagi na to, że *jego treść odnosi się poza granice linii rozgraniczających*. Zdaniem odwołującego się Stowarzyszenia z powyższego punktu wynika, że realizacja i eksploatacja drogi może powodować likwidację częściową lub w całości zbiorników położonych w odległości mniejszej niż 50 m od linii rozgraniczających, tymczasem zakres możliwości działań inwestora ograniczają linie rozgraniczające. Ponadto w jego opinii wszystkie zbiorniki zagrożone likwidacją powinny być wymienione w decyzji, jak również powinny w decyzji zostać wymienione i sprecyzowane działania kompensacyjne. W myśl zasady: „co nie jest zabronione jest dozwolone”, punkt I.2.1.48.b decyzji umożliwia likwidację dowolnego zbiornika w odległości do 50 m od linii rozgraniczających. W piśmie z dnia 9 stycznia 2017 r. Stowarzyszenie wskazało, że zapis w decyzji o treści: *Realizacja i eksploatacja drogi nie może powodować likwidacji całości lub części zbiorników wodnych położonych w odległości większej niż 50 od linii rozgraniczających teren inwestycji* wskazuje, że organ pierwszej instancji zezwala na niszczenie zbiorników w odległości mniejszej niż 50 od linii rozgraniczających teren inwestycji. Stowarzyszenie wniosło o uzupełnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach o zapis dotyczący zakazu likwidacji zbiorników niewymienionych w zaskarżonej decyzji oraz odtworzenia zniszczonych zbiorników;
- 7) Stowarzyszenie wniosło o modyfikację punktu I.2.2.9 decyzji w zakresie zapisu dotyczącego ograniczenia czasowego do 3 lat obowiązku kontroli przejść dla zwierząt. Zdaniem skarżącego podmiotu kontrole takie powinny mieć miejsce przez cały okres eksploatacji inwestycji. Stowarzyszenie zakwestionowało wyłączenie okresu zimowego z nadzoru przyrodniczego, gdyż, zdaniem Stowarzyszenia, nadzór przyrodniczy powinien być całoroczny, z uwagi na występowanie w środowisku gatunków fauny również w okresie zimowym. W związku z powyższym, w opinii Stowarzyszenia, może dojść do negatywnych oddziaływań prac budowlanych, którym nadzór przyrodniczy byłby w stanie zapobiec (np. zasypaniu zbiorników wodnych z zimującymi w nich płazami);
- 8) odnośnie punktu I.3.32 decyzji Stowarzyszenie wniosło, aby powierzchnie zlikwidowanych zbiorników były kompensowane powstaniem zbiorników kompensacyjnych o powierzchni przynajmniej identycznej lub większej. W opinii Stowarzyszenia z treści kwestionowanej decyzji wynika, że powierzchnie zbiorników wodnych przeznaczone do likwidacji są większe od powierzchni zbiorników kompensacyjnych. Ponadto w tabeli 1 zawarto wykaz wnioskowanych miejsc do kompensacji;
- 9) w opinii Stowarzyszenia punkt II.1.a decyzji nie precyzuje, co oznacza podwyższona śmiertelność w odniesieniu do odcinków, które miałyby być monitorowane w 2 i 3 roku. Ponadto Stowarzyszenie uznało, że częstotliwość kontroli śmiertelności co 10 dni w okresie wiosennym jest zbyt niska, a okresowe kontrole stanu przepustów i wygrodzeń w liczbie 3 rocznie powinny być prowadzone przez cały okres eksploatacji. W piśmie z dnia 9 stycznia 2017 r. Stowarzyszenie wniosło o wydłużenie czasu monitorowania całego odcinka drogi do 2 lat i 1 roku dla wybranych odcinków w zakresie monitoringu

śmiertelności płazów oraz o uszczegółowienie zapisów decyzji RDOŚ w Katowicach w następujący sposób:

- czas trwania monitoringu wiosennego – pomiędzy 15 marca do 1 maja: od momentu uaktywnienia się płazów do momentu opuszczenia przez nie zbiorników wodnych;
- intensywność kontroli wiosennych: co 1-2 dni, z preferencją dni/nocy deszczowych;
- monitoring jesienny śmiertelności: od 1 września do 15 października, z preferencją ciepłych i deszczowych dni/nocy, w liczbie 10-15 kontroli.

Powyższe Stowarzyszenie uzasadnia tym, że w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych 1 rok obserwacji może dać niereprezentatywne wyniki. Stowarzyszenie wskazało również, że monitoring śmiertelności powinien zacząć się od momentu oddania inwestycji do ruchu, nie zaś od jej zakończenia, bowiem wielokrotnie zakończenie budowy ma miejsce rok po oddaniu inwestycji do ruchu, przez co dochodzi do niszczenia fauny i braku podejmowania działań zapobiegających śmiertelności;

- 10) Stowarzyszenie wniosło o uzupełnienie wygradzeń dogęszczających dla płazów zgodnie z propozycjami opisanymi w załączonym do pisma z dnia 9 grudnia 2016 r. pliku „wygradzenia herpeto s1.rar” (zawierającym dane przygotowane w formacie Shapefile), a w przypadku uznania, że wygradzenie zasadnicze (siatka) o oczkach 0,5 x 0,5 spełni zakładane zadanie, Stowarzyszenie wniosło również o nałożenie obowiązku zastosowania wygradzeń z przewieszką. W piśmie z dnia 9 stycznia 2017 r. Stowarzyszenie podniosło, że w zakresie wygradzeń należy mieć na uwadze, iż średnie zasięgi migracyjne płazów wynoszą 500-1500 m. Stowarzyszenie złożyło własne propozycje rozmieszczenia docelowych wygradzeń herpetologicznych, które przesłało w formacie Shapefile (zał. 2), gdzie w tabeli atrybutów zawarto uzasadnienie poszczególnych zaproponowanych odcinków;
- 11) odnosząc się do herpetologicznych wygradzeń tymczasowych Stowarzyszenie zaprezentowało pogląd, że wygradzeniu powinny podlegać obszary siedliskowe płazów, przez które przebiegać będzie inwestycja oraz odcinki inwestycji położone w odległości do min. 500 m od siedlisk płazów, co wynika z zasięgów migracji płazów. Ponadto zdaniem Stowarzyszenia nadzór przyrodniczy powinien mieć możliwość modyfikacji wygradzeń tymczasowych;
- 12) Stowarzyszenie wniosło o definiowanie wymiarów przepustów od ich długości zgodnie z punktem VI.1.4.1 *Poradnika ochrony płazów* (Kurek i in., 2011; str. 88), gdyż w odniesieniu do przepustów RDOŚ w Katowicach określił minimalne wymiary przepustów, tj. 1 m x 1,5 m;
- 13) Stowarzyszenie wskazuje, że niejasny jest zapis na str. 32 decyzji o treści: *W rejonie gdzie projektowane drogi równoległe przecinają płotki naprowadzające należy zaprojektować stop rynny*. Stowarzyszenie wniosło o modyfikację zapisu, tak aby był on jednoznaczny;

- 14) Stowarzyszenie wniosło również o rezygnację z wykonania suchych półek podwieszanych na rzecz wykonania półek po powierzchni gruntu, zgodnie z wytycznymi zawartymi w *Poradniku ochrony płazów* (Kurek i in. 2011), gdyż, w opinii Stowarzyszenia, suche półki podwieszane cechują się mniejszą skutecznością (konieczność połączenia z otaczającym terenem, wąskie najście, ograniczony dostęp wilgoci, przesuszanie gruntu wyścielającego półki, jego wymywanie i wywiewanie) jak i podatnością na dewastacje w porównaniu z półkami prowadzonymi po powierzchni gruntu;
- 15) odnośnie punktu 17.17 (str. 34) decyzji Stowarzyszenie wskazuje, że studzienki otwarte w ogóle nie powinny być projektowane. Zdaniem Stowarzyszenia organ pierwszej instancji mógł mieć na myśli studzienki, które mogłyby stanowić dla płazów pułapkę, zatem zapis ten powinien ulec korekcie;
- 16) Stowarzyszenie zawnioskowało o nałożenie na inwestora obowiązku wykonania i wykończenia docelowych wygradzeń naprowadzająco-ochronnych dla małych zwierząt przed oddaniem inwestycji do ruchu;
- 17) Stowarzyszenie zwróciło uwagę, że wloty urządzeń, o których mowa w punkcie 26 (str. 43) decyzji, powinny znaleźć się na terenie otwartym, poza pasem drogowym (a nie np. przy wygradzonym zbiorniku retencyjnym);
- 18) odnośnie punktu 25 decyzji Stowarzyszenie wskazało, że: *Obecność otworów (min. 2) w pokrywach studni jest pożądana z uwagi na możliwość kontroli urządzeń odwodnienia pod kątem obecności drobnej fauny. Kontrola takiego urządzenia nie wymaga podnoszenia pokrywy, a tym samym eliminuje się płoszenie zwierząt w trakcie podnoszenia pokrywy. Otwory te mogą być zabezpieczone przez proste zaślepki przypominające gwoździe;*
- 19) odnośnie punktu 32 decyzji Stowarzyszenie podniosło, że powierzchnie zbiorników kompensacyjnych określone w tej części decyzji są zbyt małe. W opinii Stowarzyszenia powierzchnie tym zbiorników powinny być porównywalne lub większe od powierzchni zbiorników niszczonych;
- 20) Stowarzyszenie wskazało, że: *Typowa wygradzeniowa siatka autostradowa ma u podstawy wymiary oczek 5x15 cm a jednocześnie znając decyzję, która nakładała obowiązek zastosowania siatki wygradzeniowej o oczkach 0,5 cm x 0,5 cm do wysokości 0,5 m wnosimy o zapis, który również nakładałby obowiązek zastosowania takiej siatki. Dzięki temu zwiększa się skuteczność ochrony fauny;*
- 21) Stowarzyszenie wniosło o prowadzenie kontroli zabezpieczenia odwodnienia i skuteczności urządzeń uciezkowych co miesiąc przez pierwszy rok funkcjonowania inwestycji, w okresie od marca do listopada. Zdaniem Stowarzyszenia miesiąc to skrajny okres czasu, jaki płaz jest w stanie przetrwać w pułapce, przy założeniu, że znajdzie punkt podparcia, który zapobiegnie jego utonięciu. Ponadto Stowarzyszenie wniosło, aby punkty odwodnienia, w których stwierdzano faunę, monitorować z tą samą częstotliwością (raz na miesiąc), przez pozostały okres monitoringu śmiertelności płazów. Jednocześnie Stowarzyszenie wskazało, że: *Należy pozostawić rozstrzygnięciu (w drodze odrębnej decyzji po złożeniu raportów z monitoringu w RDOŚ) kwestie monitoringu w śmiertelności*

w odwodnieniu w punktach, w których pomimo zastosowania urządzeń ucieczkowych, znajdowano płazy i inne zwierzęta;

- 22) w opinii Stowarzyszenia kontrola stanu technicznego wygradzeń, przepustów i przejść powinna mieć miejsce z częstotliwością zapisaną w skarżonej decyzji, jednak przez cały okres eksploatacji inwestycji. W opinii Stowarzyszenia utrzymanie infrastruktury towarzyszącej, w tym urządzeń ochrony środowiska, jest normalną czynnością serwisową i ograniczenie kontroli stanu technicznego wygradzeń i przepustów do trzech lat przeczyłoby idei minimalizacji negatywnych oddziaływań planowanej inwestycji na środowisko przyrodnicze;
- 23) Stowarzyszenie wniosło o nałożenie obowiązku bieżącego przekazywania raportów z nadzoru przyrodniczego do RDOŚ w Katowicach. Zdaniem Stowarzyszenia taki obowiązek będzie wpływał motywująco na pracowników nadzoru przyrodniczego;
- 24) Stowarzyszenie zwróciło uwagę, że: *W rejonie km 1+000 – km 1+200 znajdują się szlaki migracji płazów, jednak zaplanowano jedynie wygradzenia lewostronne, pominięto przepusty. Tymczasem po prawej stronie drogi również znajdują się obszary siedliskowe;*
- 25) odnośnie zbiornika kompensacyjnego w rejonie km 3+620 GTP zawnioskowało o jego przesunięcie zgodnie z punktem 1 tabeli (zał. 1), co pozwoli ograniczyć wpływ ruchu lokalnego na płazy. Ponadto, w opinii skarżącego, w rejonie km 3+620 dojdzie do przecięcia szlaków migracji płazów, dlatego wniesiono również o uwzględnienie punktu 35 z tabeli uwag atrybutów (zał. 1);
- 26) Stowarzyszenie zwróciło uwagę na fakt, że zasoby geoportalu wskazują na obecność zbiorników, w których nie wykazano obecności płazów (zał. 3). W tym kontekście wniesiono o uzupełnienie danych przyrodniczych i zweryfikowanie wpływu inwestycji na płazy oraz weryfikację wyboru najkorzystniejszego wariantu przedsięwzięcia;
- 27) Stowarzyszenie wniosło o wprowadzenie do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zapisu dotyczącego zabezpieczenia przejazdów nad i pod trasą zasadniczą przed dostępem płazów. Zdaniem Stowarzyszenia obecność urządzeń systemu odwodnienia oraz krawężników generuje niepotrzebną śmiertelność małych zwierząt;
- 28) Stowarzyszenie zawnioskowało, aby, w celu umożliwienia płazom opuszczania jezdni: *Na tzw. drogach równoległych do jezdni głównej eliminować odwodnienie kanalizacją oraz zastosowanie krawężników mogących utrudniać przemieszczanie się płazów;*
- 29) Stowarzyszenie wniosło o umieszczenie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zapisów eliminujących możliwość deponowania odpadowych mas ziemnych w obszarach siedliskowych płazów, co wynika z faktu, że powszechną praktyką jest utylizacja mas ziemnych z budowy w przypadkowych, często podmokłych miejscach, co w konsekwencji prowadzi do niszczenia siedlisk i miejsc rozrodu płazów;
- 30) zdaniem Stowarzyszenia kwestia dotycząca przemieszczania się płazów wzdłuż dolin cieków jest często pomijana w raportach oddziaływania na środowisko, dlatego zasadne jest wprowadzanie wygradzeń herpetologicznych na odcinkach przebiegających przy ciekach, co uwzględniono w zał. 1;

31) Stowarzyszenie wniosło o nałożenie na inwestora obowiązku ciągłego nadzoru przyrodniczego w okresie aktywności plażów. Ponadto w opinii Stowarzyszenia zasadna jest również obecność nadzoru przyrodniczego na budowie, jednak w mniejszym stopniu;

32) Stowarzyszenie wniosło o wprowadzenie do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach poniższych zapisów:

- *odwarty pod fundamenty ekranów akustycznych należy zabezpieczyć przed dostępem małych zwierząt, w tym plażów, poprzez zastosowanie wygradzeń tymczasowych;*
- *wszelkie obiekty i urządzenia, w szczególności związane z odwodnieniem, odprowadzeniem oraz podczyszczaniem ścieków i inną infrastrukturą, które mogą spowodować śmiertelność zwierząt, należy tak zaprojektować, aby nie mogły być wykorzystywane jako miejsca okresowego lub stałego bytowania zwierząt. Infrastruktura winna być skonstruowana i zabezpieczona w sposób chroniący przed możliwością wpadnięcia do niej zwierząt a zarazem w sposób chroniący przed uwięzieniem - poprzez zamontowanie odpowiednich krat, zasuw i ogrodzeń, jednocześnie powinna pozwalać na samodzielne wydostanie się zwierząt z tych obiektów i urządzeń;*
- *roboty budowlane mogą być rozpoczęte po uprzedniej inwentaryzacji przeprowadzonej przez herpetologa w celu zapewnienia ochrony mogących występować tam plażów, następnie ich odłowieniu i uwolnieniu w bezpiecznych siedliskach oraz zabezpieczeniu terenu budowy przed dostaniem się zwierząt.*

33) W piśmie z dnia 12 marca 2020 r. (przesłanym przez ePUAP) Stowarzyszenie wniosło o wprowadzenie do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach kolejnych zapisów:

- *wykonania systemowych konstrukcji uciezkowych dla drobnej fauny z pułapek jakimi są studnie wpadowe i separatory;*
- *wykonania konstrukcji uciezkowych dla plażów ze studzienek i wpustów ulicznych na drogach przekraczających planowaną trasę S1;*
- *wykonania docelowych wygradzeń herpetologicznych przed oddaniem drogi do użytku;*
- *wprowadzenia obowiązku monitoringu separatorów w ramach monitoringu wpływu inwestycji na faunę na etapie eksploatacji inwestycji.*

Ponadto Stowarzyszenie, pismem z dnia 12 marca 2020 r., wniosło o włączenie do akt sprawy dokumentacji projektowej dostępnej na stronach internetowych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz poddanie jej ocenie w ramach oceny oddziaływania na środowisko.

Helena Procter, wnosząc o uchylenie decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji, wskazała na:

- 1) naruszenie prawa materialnego, przez nieuwzględnienie lub nienależyte uwzględnienie wymogów ochrony zdrowia ludzkiego oraz nie uwzględnienie faktu, że planowana droga ma przebiegać w pobliżu bardzo ważnego obiektu sakralnego – Bazyliki Mniejszej pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny, co uniemożliwi osobom cierpiącym na choroby serca i układu krążenia czynne uczestniczenie w nabożeństwach;

- 2) naruszenie przepisów postępowania, przez *uszczerpnięcie praw właścicieli nieruchomości sąsiadujących – również pośrednio – z planowaną drogą ekspresową* oraz naruszenie przepisów postępowania, przez nieujawnienie stronom integralnych składników decyzji, przede wszystkim czytelnej mapy sytuacyjnej;
- 3) naruszenie art. 80 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, ze zm.), dalej *Kpa*, w związku z popełnieniem przez RDOŚ w Katowicach błędu w ustaleniach faktycznych, przez *wybiórczą selekcję dowodów korzystnych dla wnioskodawcy, przy jednoczesnym braku inicjatywy w zbieraniu dowodów przeciwnych* (art. 75 § 1 *Kpa*);
- 4) nieposiadanie przez niektóre osoby *biorące udział w postępowaniu w ramach organu* prawidłowo udzielonego pełnomocnictwa administracyjnego (art. 268a *Kpa*);
- 5) nieprawidłowe ustalenie przez RDOŚ w Katowicach kręgu stron postępowania, bowiem organ za strony uznał osoby zmarłe;
- 6) naruszenie art. 81 *Kpa*, w związku z nieustaleniem przez RDOŚ w Katowicach tożsamości spadkobierców osób zmarłych, zwłaszcza *jeśli krąg spadkobierców nie został w odpowiednim trybie stwierdzony*, przez co spadkobiercy nie mogli wypowiedzieć się co do istoty sprawy ani uczestniczyć w postępowaniu prowadzonym w pierwszej instancji;
- 7) naruszenie art. 79 § 1 i § 2 *Kpa*, przez *przeprowadzenie dowodów wymienionych w tych przepisach z pominięciem obowiązku zawiadomienia stron o terminie i miejscu ich przeprowadzenia*;
- 8) naruszenie art. 75 § 1 *Kpa*, przez *zastąpienie dowodu z przesłuchania świadków dowodami z innych form wypowiedzi albo zajęcie stanowiska w sposób „dorozumiany”, tj. przez milczenie*.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustalił i zważył, co następuje.

Przedmiotowe przedsięwzięcie obejmuje budowę drogi ekspresowej S1 od węzła „Kosztowy II” w miejscowości Mysłowice do węzła „Suchy Potok” w miejscowości Bielsko-Biała wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi oraz budowę i przebudowę infrastruktury towarzyszącej. Inwestycja należy do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 71): autostrady i drogi ekspresowe. Tym samym, na mocy art. 71 ust. 2 pkt 1 *ustawy o oś*, wymaga ona uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Inwestycja będzie realizowana w granicach województw śląskiego (w przeważającej części) oraz małopolskiego. Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla całości niniejszego przedsięwzięcia, zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a *tiret* pierwsze w związku z ust. 5 *ustawy o oś*, jest RDOŚ w Katowicach. Jak wynika natomiast z art. 127 § 2 *Kpa* w związku z art. 127 ust. 3 *ustawy o oś*, organem właściwym do rozpatrzenia odwołania od decyzji regionalnego dyrektora ochrony środowiska jest Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 2 *Kpa* organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzec co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję – umorzyć postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części. Uchylenie decyzji w oparciu

o art. 138 § 1 pkt 2 ab initio *Kpa* będzie miało miejsce wówczas, gdy w wyniku ponownego rozpoznania sprawy rozstrzygnięcie merytoryczne organu odwoławczego jest niezgodne z rozstrzygnięciem organu pierwszej instancji. Organ administracji, wydając w postępowaniu odwoławczym decyzję uchylającą zaskarżoną decyzję i orzekając co do istoty sprawy, zajmuje stanowisko, że rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji jest w tym zakresie nieprawidłowe z uwagi na niezgodność z przepisami prawa lub z punktu widzenia celowości podjętego rozstrzygnięcia. Z sytuacją taką mamy do czynienia w odniesieniu do punktów: I.2.1.26.b tiret pierwsze, I.2.1.28.a, I.2.1.30.b, I.2.1.37, I.2.1.44, I.2.1.47, I.2.1.50, I.2.1.52.e, I.2.1.52.f, I.2.1.52.g, I.2.1.54.b, I.2.1.59.e tiret pierwsze, I.2.1.59.e tiret czwarte, I.2.2.3, I.3.7 (w części obejmującej wstęp do wyliczenia), I.3.7.d, I.3.15, I.3.17.20, I.3.18.b, I.3.18.e, I.3.23, I.3.25, I.3.32, I.3.33.c, II.1 (w części obejmującej wstęp do wyliczenia), II.1.a tiret drugie, IV.7, IV.11 oraz IV.12 decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. Natomiast uchylenie decyzji i umorzenie postępowania organu pierwszej instancji – art. 138 § 1 pkt 2 in fine *Kpa* może mieć miejsce w sytuacji, gdy postępowanie to było bezprzedmiotowe. *Przełanka bezprzedmiotowości wystąpi, gdy brak było podstaw prawnych do merytorycznego rozpoznania danej sprawy w ogóle bądź nie było podstaw do rozpoznania jej w drodze postępowania administracyjnego, czy też tylko w drodze postępowania administracyjnego prowadzonego przed tym organem pierwszej instancji* (B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2016, str. 619). Z sytuacją taką mamy do czynienia w odniesieniu do punktów: I.2.1.3, I.2.1.4 tiret piąte, I.2.1.4 tiret szóste, I.2.1.5, I.2.1.6, I.2.1.10, I.2.1.11, I.2.1.33, I.2.1.40, I.3.16.b, I.3.17.17 oraz II.1.a tiret pierwsze powyższej decyzji.

Zgodnie z kolei z art. 138 § 1 pkt 1 *Kpa* organ odwoławczy może utrzymać w mocy zaskarżoną decyzję. Będzie to miało miejsce wówczas, gdy w wyniku ponownego rozpoznania sprawy rozstrzygnięcie organu odwoławczego jest zgodne z rozstrzygnięciem organu pierwszej instancji zawartym w zaskarżonej decyzji. Organ administracji, wydając w postępowaniu odwoławczym decyzję utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję, zajmuje stanowisko, że rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji jest prawidłowe, zarówno co do zgodności z prawem, jak i co do istoty. W ocenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w pozostałej części zaskarżona decyzja jest prawidłowa i nie narusza przepisów prawa w stopniu uzasadniającym jej uchylenie w tym zakresie.

W toku postępowania Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał weryfikacji przedłożonego *raportu oos*, wraz z uzupełnieniami, w tym przedłożonymi przez wnioskodawcę w toku przeprowadzonego przez organ odwoławczy uzupełniającego postępowania dowodowego. Raport spełnia wymogi wskazane w art. 66 *ustawy oos* w stopniu umożliwiającym przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko oraz określenie środowiskowych uwarunkowań jego realizacji. Organ odwoławczy dokonał również oceny prawidłowości i skuteczności istotnych warunków korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, wymagań dotyczących ochrony środowiska koniecznych do uwzględnienia w dokumentacji na dalszym etapie procesu inwestycyjnego oraz warunków mających na celu zapobieganie, ograniczanie i kompensację

przyrodniczą negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko, a także obowiązków w zakresie monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, które zostały określone w decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. Warunki określone w punktach: I.2.1.26.b tiret pierwsze, I.2.1.28.a, I.2.1.30.b, I.2.1.37, I.2.1.44, I.2.1.47, I.2.1.50, I.2.1.52.e, I.2.1.52.f, I.2.1.52.g, I.2.1.54.b, I.2.1.59.e tiret pierwsze, I.2.1.59.e tiret czwarte, I.2.2.3, I.3.7 (w części obejmującej wstęp do wyliczenia), I.3.7.d, I.3.15, I.3.17.20, I.3.18.b, I.3.18.e, I.3.23, I.3.25, I.3.32, I.3.33.c, II.1 (w części obejmującej wstęp do wyliczenia), II.1.a tiret drugie, IV.7, IV.11 oraz IV.12 powyższej decyzji nie wypełniały wymogów określonych w art. 107 § 1 *Kpa* w związku z art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b i c, pkt 2 lit. b oraz pkt 4 *ustawy oos* w związku z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o *zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1936, ze zm.), dalej *ustawa o zmianie ustawy oos oraz niektórych innych ustaw*, z tego też względu zostały one zmodyfikowane lub doprecyzowane w postępowaniu odwoławczym.

Korekta warunku określonego w pkt I.2.1.26.b tiret pierwsze decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. (pkt 8 niniejszej decyzji) polega na przedstawieniu rozwiązań alternatywnych w stosunku do koszy i materacy siatkowo-kamiennych, wskazanych w treści tego warunku. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska podkreśla konieczność umacniania brzegów i skarp w pierwszej kolejności za pomocą rozwiązań bardziej przyjaznych zwierzętom. Sposób umacniania brzegów orzeczony przez RDOŚ w Katowicach nie jest rekomendowany przez organ odwoławczy z uwagi na duże utrudnienia w przemieszczaniu się małych zwierząt oraz ssaków kopytnych po gabionach. Stosowanie gabionów w postaci koszy lub materaców siatkowo-kamiennych bezsprzecznie musi być uzasadnione uwarunkowaniami technicznymi i koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa konstrukcji.

W treści reformowanego warunku określonego w pkt I.2.1.28.a zaskarżonej decyzji (pkt 9 niniejszej decyzji) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska orzekł o konieczności prowadzenia przez ornitologa nadzoru nad pracami budowlanymi, ingerującymi w koryta cieków, z uwagi na występowanie na terenie inwestycji gatunków gniazdujących na brzegach cieków, tj. zimorodek. Wskazano jednocześnie sposób postępowania w przypadku stwierdzenia lęgów gatunków, które gniazdują w obrębie stref brzegowych. W ramach prac inwentaryzacyjnych w analizowanej strefie wariantu E wykazano stanowiska, w których wykryto przedstawicieli ichtiofauny. Wyniki prac terenowych wskazały na występowanie 3 gatunków ryb wpisanych do Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, tj. piskorza, brzanki oraz różanki. Gatunki te w rejonie wariantu E zinwentaryzowano na 5 stanowiskach. Ponadto dla wskazanych miejsc stwierdzono występowanie gatunku objętego ochroną krajową (ochrona częściowa): śliz pospolity na 10 stanowiskach (raport tom I, cz. 1 str. 576). Z uwagi na występowanie powyższych gatunków, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dodał w treści warunku zakres czasowy, w jakim należy prowadzić prace ingerujące w koryta cieków.

Zmiana warunku określonego w pkt I.2.1.30.b zaskarżonej decyzji (pkt 10 niniejszej decyzji) polega na aktualizacji, na podstawie „Koncepcji programowej trasy S1 Kosztowy – Bielsko-Biała”, powierzchni zbiorników wodnych, na których dopuszcza się ich częściowe

zniszczenie. Korekta polega na dodaniu dwóch powierzchni w km 30+050 – 30+150 i 31+850 – 32+000 oraz zmniejszeniu powierzchni możliwego zniszczenia dla zbiornika kolidującego z inwestycją w km 22+434 – 22+948.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał modyfikacji treści warunku określonego w pkt I.2.1.37 zaskarżonej decyzji (pkt 12 niniejszej decyzji), przez wprowadzenie zakazu deponowania ziemi w obrębie siedlisk płazów, które nie są przeznaczone do likwidacji. Zgodnie z orzeczonym warunkiem zasypywanie obszarów podmokłych dopuszczalne jest jedynie w przypadku siedlisk przeznaczonych do likwidacji (wskazanych w treści decyzji), niezasielonych przez płazy, po konsultacji i pod nadzorem herpetologa.

Konieczność prowadzenia wszelkich prac związanych z realizacją przedmiotowej inwestycji pod nadzorem herpetologa wynika bezpośrednio z warunku określonego w pkt I.2.1.52.f zaskarżonej decyzji, niezależnie od odległości prowadzenia prac względem zbiorników wodnych stanowiących miejsca rozrodu płazów. Z tego też względu warunek określony w pkt I.2.1.40 zaskarżonej decyzji był zbędny, a postępowanie w tym zakresie bezprzedmiotowe, co uzasadnia jego uchYLENIE i umorzenie postępowania w tej części (pkt 13 niniejszej decyzji).

W zmodyfikowanej treści warunku określonego w pkt I.2.1.44 zaskarżonej decyzji (pkt 14 niniejszej decyzji) organ odwoławczy wskazał maksymalny zakres wycinki drzew i krzewów, a także trzcinowisk, jaka może być wykonana w ramach realizacji przedsięwzięcia. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zobowiązał inwestora do wykonania nasadzeń zastępczych w postaci roślinności izolacyjnej, krajobrazowej, naprowadzającej i maskującej. Dobór gatunków drzew i krzewów przeznaczonych do nasadzeń należy ograniczyć wyłącznie do taksonów rodzimych, dostosowanych do istniejących warunków siedliskowych, uwzględniając zapotrzebowania lokalnej fauny, np. w postaci nasadzeń tarniny dla gąsiorka (*Lanius collurio*). Uwzględniając zakres planowanej wycinki zasadnym jest nasadzenie co najmniej takiej samej ilości drzew i krzewów. Działania ujęte w tym warunku zapewnią w stopniu wystarczającym zachowanie w bliskim sąsiedztwie planowanej inwestycji szaty roślinnej kształtującej klimat i krajobraz.

Biorąc pod uwagę, że wartość przyrodnicza drzewostanu związana jest m.in. z faktem stanowienia dogodnego miejsca do rozrodu dla ptaków, przy prowadzeniu wycinki drzew i krzewów właściwym środkiem kompensującym jest zastosowanie sztucznych schronień w postaci budek, mających za zadanie zrekompensować utratę ewentualnych stanowisk lęgowych. Mając na uwadze możliwe zmiany w warunkach środowiskowych przed realizacją inwestycji, nie można wykluczyć, że w trakcie prowadzenia nadzoru przyrodniczego przez ornitologa, przed i w trakcie wycinki drzew i krzewów, zostaną wykryte nowe miejsca lęgów ptaków. Z tego względu Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wskazał na ewentualną potrzebę zawieszenia budek lęgowych dla ptaków w ilości i lokalizacji wskazanej przez właściwego eksperta. Warunek nakłada ponadto obowiązek kontrolowania stanu technicznego zamontowanych budek i prowadzenia ich konserwacji co najmniej raz na dwa lata przez okres 30 lat od momentu zawieszenia. W sytuacji całkowitej utraty funkcjonalności budek, np. w wyniku działań człowieka, konieczne jest ich niezwłoczna wymiana na nowe.

Na podstawie informacji przedłożonych przez inwestora w uzupełnieniu do raportu – pismo Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 31 stycznia 2019 r., Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zmodyfikował i doprecyzował warunek określony w pkt I.2.1.47 zaskarżonej decyzji (pkt 15 niniejszej decyzji), wskazujący lokalizację siedlisk istotnych dla nietoperzy, których wycinka ma być prowadzona pod nadzorem chiropterologa. Biorąc natomiast pod uwagę zakres niszczonego siedliska nietoperzy, organ odwoławczy nałożył obowiązek zamontowania budek dla nietoperzy, w celu skompensowania strat w siedlisku lokalnej chiropterofauny. Warunek nakłada obowiązek kontrolowania stanu technicznego zamontowanych budek i prowadzenia ich konserwacji, co najmniej raz na dwa lata przez okres 30 lat od momentu zawieszenia. W sytuacji całkowitej utraty funkcjonalności budek, np. w wyniku działań człowieka, konieczne jest ich niezwłoczne wyminięcie na nowe w pełni sprawne technicznie. Ilość i lokalizacja budek dla nietoperzy zostanie zweryfikowana przez specjalistę chiropterologa, po wykonaniu inwentaryzacji przyrodniczej na potrzeby opracowania raportu do ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

W zreformowanym pkt I.2.1.47 zaskarżonej decyzji (pkt 15 niniejszej decyzji) organ odwoławczy nałożył również obowiązek stosowania do oświetlania miejsc obsługi podróżnych źródeł światła wyposażonych w oprawy oświetleniowe wykonane w technologii LED. Zgodnie z wyjaśnieniami przedstawionymi przez inwestora w piśmie z dnia 31 stycznia 2019 r., do oświetlenia miejsc obsługi podróżnych (MOP) zastosowane zostaną oprawy oświetleniowe typu LED, które oświetlać będą poszczególne obiekty znajdujące się na terenie MOP w sposób kierunkowy. Takie rozwiązanie pozwoli na zminimalizowanie negatywnego oddziaływania wynikającego z konieczności oświetlania MOP, które może przyciągać owady, a w konsekwencji nietoperze w pobliżu przedmiotowego przedsięwzięcia. Dodatkowo stosowanie opraw oświetleniowych typu LED pozwoli na płynne regulowanie natężenia światła.

Wynikające z warunku określonego w pkt I.2.1.50 zaskarżonej decyzji obowiązki wykraczają poza zakres przedmiotowy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż zezwolenia na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków chronionych (w tym na niszczenie siedlisk tych gatunków) udzielane są w drodze decyzji wydawanej na podstawie art. 56 *ustawy o ochronie przyrody*, a nie w drodze decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Równocześnie RDOŚ w Katowicach pominął okoliczność, że przebieg planowanej trasy koliduje z siedliskiem zimorodka. Dla zinwentaryzowanych osobników występuje ryzyko zniszczenia 0,89 ha siedliska i zagrożenie pogorszenia stanu siedliska o powierzchni 1,62 ha. Z uwagi na ukształtowanie brzegów cieku, na którym gatunek ten został stwierdzony, można przypuszczać, że istnieje możliwość odbicia lęgów w sąsiedztwie niszczonego siedliska. Niemniej z uwagi na możliwe gniazdowanie większej liczby zimorodków, na co wskazuje inwestor na str. 811 raportu tom I, cz. 2, a w związku z tym trudność w precyzyjnym oszacowaniu skali możliwego zniszczenia bądź pogorszenia warunków siedliskowych lokalnej populacji tego gatunku, uzasadnione jest nałożenie na inwestora obowiązku skompensowania siedliska zimorodka. W treści warunku zmienianego pkt zaskarżonej decyzji wskazano dwa alternatywne rozwiązania, których szczegóły techniczne, w zależności od uwarunkowań terenowych, określi specjalista

ornitolog wchodzący w skład nadzoru przyrodniczego. Osoba lub osoby sprawujące nadzór przyrodniczy w zakresie awifauny będą bezpośrednio kontrolować sposób realizacji kompensacji oraz zgłaszać na bieżąco uwagi, według których inwestor będzie zobowiązany do wykonania działań kompensujących. Mając powyższe na uwadze, konieczne było uchylenie warunku I.2.1.50 zaskarżonej decyzji i orzeczenie w jego treści obowiązku wykonania kompensacji w analizowanym zakresie (pkt 16 niniejszej decyzji).

Korekta warunku określonego w pkt I.2.1.52.c zaskarżonej decyzji (pkt 17 niniejszej decyzji) uszczegóławia sposób prowadzenia prac na obszarach, które mogą być miejscem występowania płazów. Zbiorniki wodne, jako obiekty szczególnie licznie zasiedlone przez batrachofaunę wymagają dodatkowego uregulowania w zakresie ich likwidacji. Jednocześnie należy podkreślić odpowiedzialność herpetologa z nadzoru przyrodniczego za prawidłowe wykonanie czynności określonych w przedmiotowym punkcie. Nowe brzmienie warunku wynika również z konieczności podkreślenia znaczenia zbiorników wodnych dla płazów i konieczności ich ewentualnej likwidacji wyłącznie wówczas, gdy siedliska te są w przeważającej części opuszczone przez batrachofaunę. Tak sformułowany punkt pozwoli maksymalnie ograniczyć ewentualne negatywne oddziaływanie na płazy podczas likwidacji zbiorników poprzez przeprowadzenie tej czynności w okresie, w którym batrachofauna najmniej związana jest z omawianym siedliskiem.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w analizowanym warunku wskazał na konieczność likwidacji siedlisk płazów w terminie ustalonym przez nadzór herpetologiczny, preferowany wrzesień/październik. Istotne jest, aby doświadczony specjalista zajmujący się batrachofauną wskazał termin rozpoczęcia prac, który przypadał będzie na czas, kiedy w poszczególnych zbiornikach jest jeszcze niewielka liczba larw (lub nie ma ich tam w ogóle), jednak zanim płazy przystąpią do zimowania.

Ponadto w treści warunku określonego w pkt I.2.1.52.e zaskarżonej decyzji (pkt 17 niniejszej decyzji) organ odwoławczy określił, w oparciu o zmieniony kilometrą (pismo Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 11 lipca 2019 r.), lokalizacje zbiorników retencyjnych, które będą mogły pełnić dodatkowo funkcję zbiorników przystosowanych dla płazów, a także warunki, jakie muszą spełniać te zbiorniki, aby mogły stanowić dogodne siedliska dla płazów. Wskazanie szczegółowych warunków, co do minimalnych głębokości, okresów, w których należy dążyć do zapewnienia odpowiedniego poziomu wody, oraz innych parametrów zbiorników, ma za zadanie zapewnić odpowiednie przystosowanie zbiorników, aby nie stały się dla zwierząt pułapką ekologiczną.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał zmiany warunku określonego w pkt I.2.1.52.f zaskarżonej decyzji (pkt 18 niniejszej decyzji) i orzekł konieczność prowadzenia nadzoru przyrodniczego przez cały okres prac związanych z realizacją inwestycji. W opinii organu drugiej instancji nowe brzmienie powyższego punktu wykluczy możliwość dowolnej interpretacji czasu, w którym ma być prowadzony nadzór przyrodniczy przez specjalistów wskazanych w treści warunku. Prowadzenie nadzoru przyrodniczego również w okresie zimowym wynika z konieczności kontroli inwestycji pod kątem wystąpienia gatunków zimujących. W okresie

zimowym specjaliści z nadzoru przyrodniczego będą wyszukiwać i kontrolować zimowe kryjówki zwierząt, a następnie, w odniesieniu do prowadzonych prac związanych z realizacją inwestycji, podejmą stosowne działania w celu ochrony zinwentaryzowanych stanowisk. W korekcie warunku katalog specjalistów pełniących nadzór przyrodniczy został poszerzony o eksperta z zakresu teriologii.

Korekta warunku określonego w pkt I.2.1.52.g zaskarżonej decyzji (pkt 19 niniejszej decyzji) polega na zmianie częstotliwości prowadzenia kontroli wykopów, a także innych obiektów, które mogą stanowić potencjalne siedliska płazów lub miejsc, w których przypadkowo zwierzęta zostały uwięzione. Częstotliwość tych kontroli uwarunkowano w zależności od okresu aktywności herpetofauny. Dodatkowo określono minimalną odległość, na jaką należy przenieść uwolnione zwierzęta, oraz wskazano konieczność prowadzenia tych działań w obecności herpetologa.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał zmiany warunku określonego w pkt I.2.1.54.b zaskarżonej decyzji (pkt 20 niniejszej decyzji) z uwagi na konieczność zabezpieczenia całości obszarów siedliskowych płazów oraz dodatkowo odcinków inwestycji położonych w odległości do min. 500 m od siedlisk batrachofauny, co wynika z zasięgów ich migracji. Należy dodać, iż osoba lub osoby pełniące nadzór herpetologiczny będą odpowiedzialne za precyzyjną lokalizację wygrodzeń tymczasowych, uwzględniając aktualne uwarunkowania terenowe i przyrodnicze, tak aby zminimalizować możliwe negatywne oddziaływanie na siedliska płazów, w szczególności miejsca rozrodu i obszary dyspersji młodych osobników.

Zmiana warunku określonego w pkt I.2.1.59.e tiret pierwsze zaskarżonej decyzji (pkt 21 niniejszej decyzji) związana jest z obowiązkiem montażu budek lęgowych dla ptaków, w związku z planowaną wycinką i niszczeniem ich siedlisk. W ramach prowadzonego nadzoru ornitologicznego specjalista od awifauny wskaże optymalne rozwiązania w zakresie montażu budek lęgowych dla ptaków, w tym ich rodzaj, ilość i lokalizację. Natomiast zmiana warunku określonego w pkt I.2.1.59.e tiret czwarte zaskarżonej decyzji (pkt 22 niniejszej decyzji) wynika z konieczności wprowadzenia wskazań, co do dalszego postępowania w przypadku wykrycia lęgów ptaków na terenie prowadzonych prac, związanych z realizacją przedmiotowej inwestycji.

W oparciu o przedłożone przez inwestora informacje (pismo Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 31 stycznia 2019 r.) na temat sposobu prowadzenia prac utrzymaniowych w obrębie zbiorników retencyjnych, organ odwoławczy dokonał modyfikacji warunku określonego w pkt I.2.2.3 zaskarżonej decyzji (pkt 23 niniejszej decyzji), wskazując terminy oraz sposoby, zgodnie z którymi należy prowadzić tego typu działania. Postępowanie zgodnie ze wskazanymi w warunku zasadami pozwoli na skuteczną ochronę lokalnej batrachofauny, dla której część ze zbiorników zostanie dostosowana do możliwości bytowania w nich płazów.

Korekta wstępu do wyliczenia w pkt I.3.7 zaskarżonej decyzji (pkt 24 niniejszej decyzji) polega na wskazaniu alternatywnych rozwiązań, w stosunku do koszy i materacy siatkowo-kamiennych, określonych pierwotnie w treści zmienionego warunku. Uzasadnienie dla modyfikacji tego warunku jest analogiczne jak w przypadku zmiany warunku określonego w pkt

I.2.1.26.b tiret pierwsze decyzji. Jak wynika z wyjaśnień przedłożonych przez inwestora (uzupełnienie do raportu z marca 2016 r., str. 42), w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia nie planuje się lokalizacji podpór obiektów mostowych i estakad w korytach cieków. Z przedłożonego materiału wynika, że ze względów technicznych konieczna jest lokalizacja podpór w obrębie stawów. Uwzględniając powyższe ustalenia Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zmienił część zaskarżonej decyzji w powyższym zakresie.

W ramach realizacji inwestycji planuje się usunięcie ok. 0,75 ha łągu wierzbowego, tj. siedliska o kodzie 91E0, będącego przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 „Dołna Soła” PLH120083. Z uwagi na niewielką skalę wycinki, stanowiącą 0,45 % siedliska w powyższym obszarze chronionym, oddziaływanie to należy uznać za nieznaczące dla celów i przedmiotów ochrony tego obszaru, a w konsekwencji nie ma w tym przypadku obowiązku zastosowania przepisów art. 34 i 35 *ustawy o ochronie przyrody*. Inwestor zobowiązany jest natomiast do przeprowadzenia odpowiedniej kompensacji szkód w środowisku w odniesieniu do niszczonych walorów przyrodniczych, zgodnie z art. 75 *ustawy – Prawo ochrony środowiska*. W związku z powyższym Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał korekty warunku określonego w pkt I.3.7.d zaskarżonej decyzji (pkt 25 niniejszej decyzji), określając ogólne założenia dla realizacji nasadzeń. W zakresie szczegółowych uzgodnień inwestor obowiązany jest uzyskać akceptację fitosocjologa, który będzie pełnił nadzór przyrodniczy również w trakcie realizacji tego działania. Na etapie ponownej oceny powyższe zagadnienie zostanie ponownie zweryfikowane, również w zakresie oddziaływań na nadwodne zbiorowiska roślinne.

Modyfikacja warunku określonego w pkt I.3.15 zaskarżonej decyzji (pkt 26 niniejszej decyzji) wynika z konieczności doprecyzowania parametrów i rozwiązań dotyczących wygrodzeń ochronnych planowanej drogi. Ponadto konieczne było nałożenie obowiązku montażu nad siatką o oczkach mniejszych niż 0,5 cm przewieszki zapobiegającej przechodzeniu zwierząt wspinających się na drugą stronę ogrodzenia. W treści warunku wskazano szczegółowe parametry przewieszki, które zapewnią skuteczne zabezpieczenie przed wkraczaniem małych zwierząt na drogę, a przez to zmniejszą ryzyko ich kolizji z pojazdami. Z uwagi na istotną rolę, jaką pełni obustronne ogrodzenie drogi w obniżeniu ryzyka kolizji różnych grup zwierząt bytujących stale lub czasowo na analizowanym terenie, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska uznał za zasadne również wprowadzenie obowiązku kontroli stanu technicznego tych ogrodzeń. Określone zostały terminy, w jakich należy prowadzić kontrolę szczelności i funkcjonalności ogrodzeń, oraz sposób postępowania w przypadku uszkodzenia ogrodzenia.

Organ odwoławczy uchylił warunek określony w pkt I.3.16.b zaskarżonej decyzji i umorzył postępowanie w tym zakresie (pkt 27 niniejszej decyzji), z uwagi na to, że aktualny kilometrą, w którym należy zamontować ogrodzenia ochronno-naprowadzające, został wskazany w zreformowanym pkt I.3.18.b zaskarżonej decyzji (pkt 30 niniejszej decyzji), w związku z czym brak jest podstaw do ponownego orzekania w tym zakresie. Z kolei uchylenie warunku określonego w pkt I.3.17.17 zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania w tym zakresie (pkt 28 niniejszej decyzji) było podyktowane zapisami znajdującymi się w treści decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. Z warunków określonych w punktach: I.3.25,

I.3.26, I.3.27, I.3.28, I.3.29 oraz I.3.21 decyzji wynika bowiem, że na terenie inwestycji nie będzie studzienek otwartych oraz innych elementów systemu odwodnienia, które nie będą posiadały zabezpieczeń minimalizujących ryzyko uwiecznienia płazów lub innych małych zwierząt. Ponadto w treści pkt I.3.22 decyzji RDOŚ w Katowicach wskazał na zakaz lokalizowania elementów systemu odwodnienia w strefach przeznaczonych do migracji zwierząt.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał modyfikacji i doprecyzowania warunku określonego w pkt I.3.17.20 zaskarżonej decyzji (pkt 29 niniejszej decyzji), określił parametry i sposób zagospodarowania suchych półek, w celu zwiększenia ich funkcjonalności, jako łączników na szlakach migracji małych zwierząt. Organ odwoławczy wskazał jako optymalne rozwiązania dla migracji zwierząt przez przepusty zespolone z ciekami wodnymi półki ziemne (w postaci gruntowego pasa terenu). Montaż podwieszanych półek betonowych możliwy będzie po konsultacji i zgodnie ze wskazaniem herpetologa, pełniącego nadzór przyrodniczy na placu budowy.

W oparciu o analizę materiałów graficznych załączonych do raportu oraz materiałów przedłożonych do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w toku prowadzonego postępowania odwoławczego, organ – modyfikując warunek określony w pkt I.3.18.b zaskarżonej decyzji (pkt 30 niniejszej decyzji) – dokonał korekty kilometrażu, w jakim zamontowane zostaną płotki ochronno-naprowadzające dla małych zwierząt. W kontekście odpowiedzi udzielonej przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad w piśmie z dnia 31 stycznia 2019 r., a także informacji dotyczących zasięgu lokalnego korytarza migracji, obejmującego liczne w okolicy małe zbiorniki wodne oraz Potok Goławiecki, wprowadzono po obu stronach drogi ogrodzenia od km 4+000 do 5+200. Dodatkowo wydłużono ogrodzenia naprowadzające na obwodnicy Oświęcimia w km 0+600 – 1+200 oraz podzielono i wydłużono ogrodzenia naprowadzające do estakady nad doliną Wisły. Ponadto wprowadzono wygrodzienia w km 6+800 – 6+980, tj. na zakończeniu estakady przechodzącej przez dolinę Soły oraz nad zbiornikiem wodnym, za przejściem PZDdz-19 w km 6+511. Dokonano korekty lokalizacji ogrodzeń naprowadzających do obiektu PZDsz-2 na obwodnicy Bierunia, zgodnie z wyjaśnieniami przedstawionymi przez inwestora i wcześniej przedłożonym materiałem graficznym. Z uwagi na charakter ogrodzenia, tj. funkcja ochronno-naprowadzająca, może ono być zakopane w gruncie na głębokość nie mniejszą niż 10 cm, w sposób zapewniający stabilne zakotwiczenie w gruncie. Sprecyzowano również parametry ogrodzenia, przez wskazanie kąta odgięcia przewieszki.

W toku postępowania odwoławczego Stowarzyszenie „GTP” w drugim piśmie z dnia 9 stycznia 2017 r. przedłożyło informacje w zakresie monitoringu śmiertelności płazów, przed montażem docelowych wygrodzień, na trasach S69 Bielsko – Żywiec, A1 rejon Bobrownik, A1 rejon Szczekowic. Stowarzyszenie udokumentowało śmiertelność płazów wynikającą z dostępu do pasa drogi, pomimo funkcjonowania wygrodzień tymczasowych, na wskazanych inwestycjach. W związku z powyższym organ odwoławczy dokonał korekty warunku określonego w pkt I.3.18.e zaskarżonej decyzji (pkt 31 niniejszej decyzji), nakazując konieczność montażu ogrodzeń ochronno-naprowadzających oraz ochronnych przed oddaniem inwestycji do użytkowania.

Modyfikacja warunku określonego w pkt I.3.23 zaskarżonej decyzji (pkt 32 niniejszej decyzji) wynika z nałożonego w pkt I.2.1.52.e tiret drugie obowiązku przystosowania wskazanych zbiorników retencyjnych do pełnienia funkcji zbiorników rozrodczych dla płazów. W związku z powyższym zbiorniki te muszą zostać ogrodzone w taki sposób, aby umożliwić dostęp lokalnym przedstawicielom batrachofauny do tych obiektów. Stąd konieczność stosowania wokół tych zbiorników częściowo siatki o oczkach wielkości nie mniejszej niż 10 cm.

W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska obecność otworów w pokrywach studni jest pożądana z uwagi na możliwość kontroli urządzeń odwodnienia pod kątem obecności drobnej fauny, przy jednoczesnej eliminacji ryzyka płoszenia zwierząt w trakcie podnoszenia pokrywy. Z tego też względu organ dokonał korekty warunku określonego w pkt I.3.25 zaskarżonej decyzji (pkt 33 niniejszej decyzji), przez wskazanie minimalnej ilości otworów w pokrywach oraz nakazanie zabezpieczenia ich stosownymi zaślepkami lub zatyczkami.

Dane przedstawione przez inwestora w piśmie z dnia 31 stycznia 2019 r. wskazują na konieczność wykonania dodatkowych zbiorników dedykowanych dla płazów. Będą one miały na celu polepszenie warunków siedliskowych płazów w sąsiedztwie realizowanej inwestycji. Z tego względu istniała konieczność zmodyfikowania warunku określonego w pkt I.3.32 zaskarżonej decyzji (pkt 34 niniejszej decyzji).

Zmiana treści warunku określonego w pkt I.3.33.c zaskarżonej decyzji (pkt 35 niniejszej decyzji) polega na uszczegółowieniu parametrów zbiorników ekologicznych przeznaczonych dla płazów, w celu polepszenia ich warunków siedliskowych. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w zreformowanym warunku określił minimalną głębokość i powierzchnię płycizny oraz nachylenia profilu dna i brzegów.

Z uwagi na możliwość oddania drogi do eksploatacji przed całkowitym zakończeniem jej realizacji, oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wystąpią także na tym etapie przejściowym. Z tego też względu Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska reformując wstęp do wyliczenia określony w pkt II.1 zaskarżonej decyzji (pkt 36 niniejszej decyzji) orzekł konieczność prowadzenia nadzoru / monitoringu związanego z oddziaływaniem na płazy, ptaki i nietoperze bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania inwestycji, a nie po całkowitym zakończeniu jej realizacji.

Uchylając warunek określony w pkt II.1.a tiret pierwsze zaskarżonej decyzji i umarzając postępowanie w tym zakresie (pkt 37 niniejszej decyzji) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zdjął z inwestora obowiązek monitorowania śmiertelności płazów po zrealizowaniu inwestycji. Powyższe wynika z nałożonego obowiązku obustronnego wygradzenia całej planowanej trasy (zgodnie ze zreformowanym warunkiem określonym w pkt I.3.15 decyzji). Parametry ogrodzenia, w tym jego modyfikacja poprzez dodanie przewieszki, skutecznie ograniczą śmiertelność płazów na drodze. Ponadto gwarancja skuteczności ogrodzenia ochronnego została zapewniona przez orzeczenie w pkt I.3.15 zaskarżonej decyzji (pkt 26 niniejszej decyzji) o obowiązku prowadzenia trzy razy w roku kontroli stanu technicznego obustronnych ogrodzeń ochronnych, przez cały okres eksploatacji inwestycji, a w przypadku stwierdzenia ich uszkodzenia o obowiązku ich naprawy lub modyfikacji, a także przez modyfikację pkt I.3.18.e zaskarżonej decyzji (pkt 31

niniejszej decyzji), którą organ drugiej instancji orzekł o obowiązku wykonania ogrodzeń ochronno-naprowadzających oraz obustronnych ogrodzeń ochronnych przed oddaniem inwestycji do eksploatacji.

Zmiana treści warunku określonego w pkt II.1.a tiret drugie zaskarżonej decyzji (pkt 38 niniejszej decyzji) rozszerza zakres monitoringu herpetologicznego realizowanego po oddaniu inwestycji do użytku o konieczność sprawdzania również elementów systemu ucieczkowego. W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska harmonogram przedstawiony przez RDOŚ w Katowicach jest niejednoznaczny, stąd organ odwoławczy wskazał, że kontrole tego systemu mają być dokonywane co miesiąc przez cały okres aktywności płazów oraz, dodatkowo, w okresie wzmożonej aktywności batrachofauny, a ilość kontroli musi być zwiększona.

Po dokonaniu analizy całości dokumentacji sprawy, zarówno zgromadzonej na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, jak i postępowania odwoławczego, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska stwierdził konieczność poszerzenia zakresu ponownej oceny oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. Organ wskazał, że szczególnie istotnym zagadnieniem wymagającym ponownej analizy jest zakres planowanej wycinki trzcinowisk i drzewostanu, w tym siedlisk lęgowych będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 „Dolna Soła” PLH120083. Istotnym jest, aby szacowana wielkość i wartość wycinki odnosiła się również do strat, jakie wynikają z tego działania dla innych organizmów żywych, dla których wycinane drzewa i krzewy stanowią dogodne siedliska. W odniesieniu do ustaleń wynikających z powyższych analiz należy zweryfikować wskazane w decyzji działania minimalizujące i kompensujące, które organy obu instancji ustaliły w treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz w razie potrzeby wskazać nowe działania. Z uwagi na powyższe organ odwoławczy dokonał zmiany warunku określonego w pkt IV.7 zaskarżonej decyzji (pkt 39 niniejszej decyzji).

Analizy, które należy dokonać na etapie ponownej oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, należało rozszerzyć o badanie wpływu na cieki wodne. Kluczowym zagadnieniem w odniesieniu od oddziaływania na zbiorniki i cieki wodne jest oddziaływanie na siedliska gatunków zasiedlających cieki i zbiorniki oraz ich strefy brzegowe, np. zimorodka. Stąd Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nakazał ponowną analizę, wraz z weryfikacją adekwatności wskazanych w decyzji organów obu instancji działań minimalizujących i kompensujących oraz w razie potrzeby wskazanie nowych działań, dokonując modyfikacji warunku określonego w pkt IV.11 zaskarżonej decyzji (pkt 40 niniejszej decyzji).

Natomiast modyfikacja warunku określonego w pkt IV.12 zaskarżonej decyzji (pkt 41 niniejszej decyzji) wynika z czasu, jaki upłynie między wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji, a uzyskaniem decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, a także ze zmienności uwarunkowań środowiskowych, co w konsekwencji powoduje konieczności weryfikacji stanowisk batrachofauny na etapie ponownej oceny oddziaływania inwestycji na środowisko. Z tego też względu po ponownej inwentaryzacji przyrodniczej, w tym wyznaczeniu aktualnie istniejących siedlisk batrachofauny, szlaków migracji płazów itp., możliwe będzie zweryfikowanie oraz doprecyzowanie działań minimalizujących oraz

kompensujących straty prognozowane dla lokalnej populacji płazów. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wskazał w treści zreformowanego warunku na potrzebę powtórnej analizy tego zagadnienia. Zniesiony został zakres siedlisk, które wymagają weryfikacji, gdyż w ocenie organu odwoławczego zmiany środowiskowe, jakie mogą zajść, uzasadniają dokonanie szczegółowej analizy w powyższym zakresie wszystkich niszczonej w sposób bezpośredni i pośredni stanowisk oraz przecinanych szlaków migracji płazów.

W orzecznictwie jako przypadek braku podstawy prawnej do wydania decyzji wskazuje się m.in. na nałożenie na stronę obowiązku, w sytuacji gdy obowiązek ten wynika wprost z przepisu prawa (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 1983 r., sygn. akt II SA 261/83 oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 7 stycznia 2013 r., sygn. akt II SA/Sz 1062/12). Z sytuacją taką mamy do czynienia w odniesieniu do punktów: I.2.1.3, I.2.1.4 tiret piąte, I.2.1.4 tiret szóste, I.2.1.5, I.2.1.6, I.2.1.10 w części i I.2.1.11 decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r.

Obowiązki określone w pkt I.2.1.3 decyzji, tj.: *Należy stosować nowoczesny i sprawny technicznie sprzęt budowlany i transportowy*; oraz pkt I.2.1.11 decyzji, tj.: *Zaplecza należy wyposażać w urządzenia sanitarne z zapewnieniem wywozu ścieków socjalno – bytowych do oczyszczalni ścieków. Plac budowy należy wyposażać w szczelne zbiorniki na ścieki bytowe okresowo opróżniane przez firmy zewnętrzne (np. toalety typu toi toi ze szczelnymi zbiornikami)*, wynikają z przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. nr 47, poz. 401) oraz innych rozporządzeń wydanych na mocy delegacji art. 237¹⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, ze zm.). Natomiast obowiązki określone w:

- pkt I.2.1.4 tiret piąte decyzji, tj.: *Zastosowanie środków ograniczających pylenie ze środków transportu przewożących materiały pyłące (np. poprzez stosowanie plandek ochronnych)*, wynikają z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 110, ze zm.);
- pkt I.2.1.4 tiret szóste decyzji, tj.: *Zastosowanie środków ograniczających emisję nieorganizowaną ze środków transportu przewożących materiały emitujące gazy np. gorącą masę bitumiczną (np. poprzez stosowanie plandek i innego typu przykrycia)*, wynikają z art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 154) oraz rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR (Dz. U. z 2019 r. poz. 510);
- pkt I.2.1.10 decyzji w części: *Należy zorganizować zaplecza techniczne budowy oraz prowadzić drogi technologiczne zapewniając oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcenie jego powierzchni*, wynikają z art. 74 ust. 1 oraz art. 75 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, ze zm.).

Z kolei obowiązek przestrzegania przepisów prawa, o którym mowa w punktach I.2.1.5 (*Rozwiązania techniczno-budowlane jakie zostaną przyjęte dla pełnego zakresu planowanych prac inwestycyjnych i docelowo powstałych obiektów kubaturowych i technicznych powinny spełniać wymagania określone przepisami prawa budowlanego*) i I.2.1.6 (*Wszystkie prace budowlane winny być realizowane z zachowaniem wymagań*

określonych przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy) zaskarżonej decyzji, wynika z art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i z samej mocy poszczególnych aktów normatywnych.

Warunek określony w pkt I.2.1.10 zaskarżonej decyzji w części: *a po zakończeniu prac teren przywrócić do poprzedniego stanu* pokrywa się z warunkiem określonym w pkt I.2.1.57: *Po zakończeniu budowy, terenom niekorzystnie przekształconym, takim jak: zaplecza budowy, bazy transportowe oraz drogi technologiczne, należy nadać lub przywrócić wartości użytkowe, przez odtworzenie ukształtowania terenu.* Z uwagi na to, że brak jest podstaw do powtarzania w treści rozstrzygnięcia warunków o identycznej lub podobnej treści, postępowanie organu pierwszej instancji odnoszące się do cytowanego wyżej fragmentu pkt I.2.1.10 decyzji należy uznać za bezprzedmiotowe. Analogicznie sytuacja wygląda z warunkiem określonym w pkt I.2.1.33 zaskarżonej decyzji: *Place postojowe, o powierzchni ziemnej należy zabezpieczyć przed możliwością niekontrolowanego zanieczyszczenia środowiska poprzez utwardzenie, a w przypadku lokalizacji placów postojowych na terenach wskazanych w pkt I.2.1 ppkt 12 decyzji (Tabela 1), dodatkowo poprzez uszczelnienie, i ukierunkowanie spływu powierzchniowego do rowu opaskowego ograniczającego odpływ zawiesiny do urządzeń kanalizacyjnych lub cieków oraz wyposażyć w zestawy do usuwania ewentualnych wycieków substancji ropopochodnych zawierające np. sorbenty sypkie, maty i rękawy sorpcyjne,* który jest identyczny z warunkiem określonym w pkt I.2.1.17 decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r.

Przyjąć zatem należy, że postępowanie organu pierwszej instancji było w powyższym zakresie bezprzedmiotowe. Z tego też względu Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska uchylił zaskarżoną decyzję w tej części i umorzył postępowanie pierwszej instancji w tym zakresie (punkty: 1-7 oraz 11 niniejszej decyzji).

Odniesienie się do zarzutów skarżących.

Zarzuty podniesione przez Kazimierza Mynarskiego:

Odnosząc się do przebiegu planowanego przedsięwzięcia przez las ochronny, stanowiący własność skarżącego, oraz las położony w Nadleśnictwie Bielsko, wskazać należy, że w toku postępowania odwoławczego inwestor, pismem z dnia 31 stycznia 2019 r., znak: O.KA.I-2.4110.2.2019.KS, przedstawił szczegółowe informacje w zakresie analizy wieku, stanu zdrowotnego drzewostanu, udziału wycinki w leśnych zbiorowiskach roślinnych, wpływu na funkcje ochronne lasów, w tym wodochronne oraz oddziaływania inwestycji na zasoby przyrodnicze lasu. Oceniając wpływ planowanej inwestycji wzięto pod uwagę powyższe analizy oraz wnioski, w tym w zakresie planowanych działań pozwalających na zwiększenie retencyjności, wynikających z zapisów „Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Bielsko na okres 01.01.2018 r. - 31.12.2027 r.” (uzupełnienie do raportu z dnia 31 stycznia 2018 r., znak: O.KA.I-2.4110.1.2018.KS). Ponadto inwestor przedstawił dane z wizji terenowej oraz dokonanego przeglądu drzewostanu. Dodatkowo na potrzeby prawidłowego określenia zaleceń co do planowanej wycinki przeprowadzono inwentaryzację dendrologiczną w okresie od 15 czerwca do 15 lipca 2018 r. Wykonane badania wskazują, że rosnące na terenie Nadleśnictwa Bielsko, wzdłuż cieków, dęby mają szacowany wiek ok. 100-150 lat. W ramach realizacji planowanej inwestycji wycinanych będzie 76,3 ha drzewostanu. Zaskarżona decyzja RDOŚ w Katowicach wraz

z niniejszą decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska nakładają na inwestora adekwatne środki minimalizujące i kompensujące straty, które powstaną w lokalnej dendroflorze, wymienione m.in. w punktach: I.2.1.44, I.2.1.46 i I.3.20, a także szereg innych działań minimalizujących i kompensujących, np. w punktach: I.3.16a, I.3.18a, I.2.47 oraz I.3.32, które proporcjonalnie do prognozowanego oddziaływania zminimalizują negatywny wpływ inwestycji na przyrodniczą funkcję lasu. W celu zachowania funkcji ochronnych lasów inwestor zakłada, że działania planowane na etapie ponownej oceny oddziaływania inwestycji na środowisko będą uzgadniane z nadleśnictwem w oparciu o obowiązujące plany urządzenia lasu.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego możliwości zasiedlenia, wskazanych przez skarżącego, dębów przez gatunki takie jak: pachnica dębowa (*Osmoderma eremita*) i kozioróg dębosz (*Cerambyx cerdo*), należy podnieść, że inwestor przeprowadził inwentaryzację przyrodniczą w tym zakresie. Metodyka badań terenowych została ukierunkowana między innymi na wykrycie powyższych taksonów (raport tom I cz. 1 str. 309), np. przez pobranie próbek próchnowiska i przebadania jej pod kątem występowania larw, ich ekskrementów, postaci dorosłych oraz ich szczątków lub poszukiwanie żerowisk larwalnych i otworów wylotowych postaci doskonałych, prowadzenie poszukiwań w okresie wieczornego wzrostu aktywności owadów. Przeprowadzona inwentaryzacja nie potwierdza występowania wyżej wymienionych gatunków we wskazanej lokalizacji. Natomiast skarżący swojego zarzutu nie poparł jakimikolwiek ekspertyzami z badań w tym zakresie, ani żadnymi innymi dowodami potwierdzającymi jego stanowisko. Wskazać w tym miejscu należy na treść wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 marca 2014 r., sygn. akt: II OSK 2564/12: *Zastrzeżenia wobec przedłożonego raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, aby nie były uznane za gołosłowne powinny zostać poparte na przykład ekspertyzą, która w sposób udokumentowany wskazuje na wady raportu. Raportowi o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko przysługuje szczególna wartość dowodowa, która wynika z kompleksowego charakteru analizy planowanego do realizacji przedsięwzięcia. Podważenie jego ustaleń mogłoby nastąpić jedynie, co do zasady, poprzez przedstawienie równie kompletnej analizy uwarunkowań przyrodniczych (tzw. kontrraportu), sporządzonej przez specjalistów dysponujących równie fachową wiedzą jak autorzy raportu, której wnioski pozostawałyby w rażącej sprzeczności do tych zawartych w raporcie przedłożonym przez inwestora.*

RDOŚ w Katowicach w treści warunku określonego w pkt I.2.1.43 skarżonej decyzji nałożył na inwestora obowiązek kontrolowania przez specjalistów przyrodników, m.in. entomologa, starych, dziuplastych drzew przed przeprowadzeniem ich wycinki, pod kątem występowania gatunków chronionych. Zgodnie z zapisami decyzji, w razie stwierdzenia chronionych gatunków, wycinkę należy wstrzymać do momentu uzyskania stosownych zezwoleń na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków. Dodatkowo, w przypadku stwierdzenia obecności osobników tych gatunków entomolog powinien określić sposób postępowania z drewnem będącym ich siedliskiem.

W świetle przedstawionych powyżej wyjaśnień, jak również biorąc pod uwagę fakt, że raportowi o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko przysługuje szczególna wartość dowodowa, która wynika z kompleksowego charakteru analizy planowanego do realizacji przedsięwzięcia, oraz z racji braku przedłożenia przez skarżącego kontreksperytyzy w zakresie

występowania pachnicy dębowej i kozioroga dobosza we wskazanej przez niego lokalizacji, brak jest podstaw, aby przedstawiony zarzut uznać za słuszny.

Kazimierz Mynarski w odwołaniu wskazał, że teren przedsięwzięcia jest wykorzystywany przez dzięcioła trójpalczastego, dzięcioła zielonego oraz dzięcioła pstrego wielkiego, a także zimorodka, przy czym skarżący swojego stanowiska nie poparł żadnymi analizami lub dokumentami, które podważyłyby informacje przedstawione w raporcie.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że ze wskazanych przez skarżącego gatunków ptaków podczas przeprowadzonej inwentaryzacji obejmującej obszar wariantu E stwierdzony został jedynie zimorodek. Kolizja siedliska tego gatunku z przebiegiem planowanej trasy wystąpi w ok. km 29,350 – 29,450. Zinwentaryzowano 1 parę zimorodków, dla której, w wyniku realizacji inwestycji, występuje ryzyko zniszczenia 0,89 ha siedliska i zagrożenie pogorszenia stanu siedliska o powierzchni 1,62 ha. Pomimo wykrycia w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej 1 pary gatunku, autorzy raportu wskazują (str. 811), że w pobliżu przedsięwzięcia w rzeczywistości regularnie gniazduje więcej par tego gatunku. Świadczy to o znaczeniu tego terenu jako siedliska dla zimorodka. Z uwagi na trudności w precyzyjnym oszacowaniu skali zagrożenia zniszczenia stanowiska tego gatunku, bądź pogorszenia warunków siedliskowych lokalnej populacji, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nałożył na inwestora obowiązek skompensowania siedliska zimorodka. W treści warunku określonego w pkt I.2.1.28.g decyzji wskazano dwa alternatywne rozwiązania, których szczegóły techniczne, w zależności od uwarunkowań terenowych, określi specjalista ornitolog, pełniący nadzór przyrodniczy. Osoba lub osoby sprawujące nadzór przyrodniczy w zakresie awifauny będą bezpośrednio kontrolować sposób realizacji kompensacji oraz zgłaszać na bieżąco uwagi, według których inwestor będzie zobowiązany do wykonania działań kompensujących.

W procedurze oceny oddziaływania na środowisko zarówno RDOŚ w Katowicach, jak i Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, posiadając wiedzę o gatunkach występujących na danym terenie, wzięły pod uwagę informacje zawarte w raporcie i dokonały analizy wpływu przedmiotowej inwestycji na wykazane podczas inwentaryzacji przyrodniczej gatunki ptaków. Organy powyższe w treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zobowiązały inwestora do wprowadzenia działań mających zminimalizować negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia podczas jego realizacji na gatunki zwierząt występujące w obszarze objętym oddziaływaniem, w tym chronione prawnie gatunki ptaków, m.in. poprzez warunki określone w punktach: I.2.1.42, I.2.1.43, I.2.1.45 oraz I.2.1.52 zaskarżonej decyzji. Ponadto podkreślić należy, że warunki określone w punktach: pkt I.2.1.24, I.2.1.26.b, I.2.1.28.c oraz I.3.17.6, są istotne z perspektywy ochrony stref brzegowych koryt cieków, które potencjalnie stanowią miejsca lęgowe zimorodków, w tym również w km 29+419, gdzie w miejscu kolizji inwestycji z ciekim wodnym planowana jest budowa przejścia dolnego dla zwierząt średnich. W treści zreformowanego warunku określonego w pkt I.2.1.28 decyzji organ odwoławczy wprowadził obowiązek prowadzenia przez ornitologa nadzór nad pracami budowlanymi ingerującymi w koryta cieków. Zgodnie natomiast z warunkiem określonym w pkt I.2.1.59.e nadzór ornitologiczny zobowiązany jest do kontroli na etapie realizacji przedsięwzięcia całego terenu budowy, przekazywania wykonawcy budowy uwag

i zaleceń do harmonogramu prac budowlanych, uwag i zaleceń co do prowadzonych prac, jak również kontroli terenu, w celu określenia ewentualnej obecności czynnych gniazd ptaków. W przypadku stwierdzenia lęgów ptaków prowadzenie prace budowlanych jest możliwe wyłącznie po wyprowadzeniu młodych przez ptaki, w terminach ustalonych przez ornitologa. Równocześnie w treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach został nałożony obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko (pkt IV zaskarżonej decyzji) w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. W trakcie tego postępowania, w przypadku stwierdzenia niezidentyfikowanych na etapie wydawania przedmiotowej decyzji oddziaływań na populację ornitofauny, możliwa będzie weryfikacja nałożonych powyższą decyzją wymagań dotyczących ochrony środowiska, w tym również tych związanych z zakresem ingerencji w struktury koryt cieków. Obowiązki powyższe dodatkowo ograniczą negatywny wpływ przedsięwzięcia na przyrodnicze elementy środowiska. W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska są one wystarczające do zminimalizowania oddziaływania inwestycji w analizowanym zakresie.

Odnosząc się do zarzutu zniszczenia siedlisk roślin chronionych, m.in.: wawrzynek wilczelyko, kruszyna pospolita i czosnek niedźwiedzi, w pierwszej kolejności wskazać należy, że – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409) – kruszyna pospolita (*Frangula alnus*) nie jest gatunkiem podlegającym ochronie gatunkowej. Natomiast wawrzynek wilczelyko (*Daphne mezereum*) oraz czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*) podlegają ochronie częściowej.

W trakcie inwentaryzacji przyrodniczej, przeprowadzonej na potrzeby raportu o oddziaływaniu przedmiotowej inwestycji na środowisko, zostało zidentyfikowane jedno stanowisko czosnku niedźwiedziego, zlokalizowane w km 35+892, oraz liczne stanowiska kruszyny pospolitej, m.in. w km 36+128, 35+681 oraz 36+836. Kruszyna jest gatunkiem rozpowszechnionym na niżu oraz w niższych położeniach górskich. Analizy dokonane dla stwierdzonych stanowisk obu tych gatunków wskazują na ryzyko zniszczenia i pogorszenia jakości ich siedlisk. W przypadku kruszyny we wskazanych lokalizacjach prognozuje się również pogorszenie jakości siedliska oraz ryzyko pogorszenia jakości siedliska (raport tom I, cz.1 str. 507-508). Wawrzynek wilczelyko nie został natomiast stwierdzony w czasie badań terenowych.

Mając na uwadze powyższe informacje odnośnie wskazanych przez odwołującego gatunków roślin, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska podziela stanowisko organu pierwszej instancji przedstawione na str. 134 decyzji, iż: *Analiza materiału dowodowego wykazała, że ewentualne zniszczenie (stanowiska gatunków porostów, mszaków i roślin naczyniowych) nie przyniesie negatywnych skutków dla całości zasobów gatunków. Gatunki zinwentaryzowane, których siedliska zostaną zlikwidowane w wyniku realizacji przedsięwzięcia, to gatunki nie zagrożone, ani nie narażone na wymarcie w skali kraju i regionu.* W stosunku do gatunków roślin objętych ochroną prawną RDOŚ w Katowicach w punktach: I.2.1.19, I.2.1.39, I.2.1.49 oraz I.2.1.59.a nałożył na inwestora odpowiednie obowiązki mające na celu zminimalizowanie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w analizowanym zakresie. Powyższe warunki zawierają wskazania co do lokalizacji tymczasowych dróg dojazdowych/serwisowych, przenoszenia okazów gatunków rzadkich lub zagrożonych na

siedliska zastępcze, odpowiednie dla tych roślin, położone poza terenem budowy, po uzyskaniu stosownego zezwolenia w odrębnym postępowaniu. Ponadto obligują inwestora do zabezpieczenia stanowisk gatunków chronionych przed zanieczyszczeniami, do uniemożliwienia spływu zanieczyszczeń, właściwego zorganizowania systemu odwodnienia, podjęcia działań zapobiegających zmianie stosunków wodnych przy organizowaniu placu budowy oraz składowaniu materiałów i sprzętu. Dodatkowo w trakcie realizacji inwestycji nadzór nad wykonywanymi działaniami będzie prowadził m.in. specjalista botanik.

Podkreślić również należy, że w przypadku konieczności usunięcia lub przeniesienia osobników chronionego gatunku z terenu budowy, zastosowanie będą miały uzyskane przez inwestora zezwolenia na derogacje z zakresu ochrony gatunkowej, wynikające z przepisów art. 56 *ustawy o ochronie przyrody*.

Odnosząc się do podniesionej w odwołaniu kwestii wariantowania przedsięwzięcia, w tym zarzutu, że: *Rozpatrzono przebieg trasy S1 tylko w jednym, najgorszym dla przyrody i środowiska wariantcie E, a pominięto rozpatrzenie pozostałych wariantów*, należy jednoznacznie stwierdzić, że powyższe stanowisko nie znajduje oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym, jak i w uzasadnieniu decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. Ze wskazanych dokumentów niezbicie wynika, że w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego analizowano również alternatywne przebiegi planowanej drogi oznaczone jako warianty: A, B, C i D. Oddziaływanie każdego z powyższych wariantów, jak i wariantu E proponowanego przez inwestora zostało przeanalizowane zarówno w raporcie, gdzie dokonano analizy oddziaływania na poszczególne przyrodnicze komponenty środowiska w podziale na warianty (rozdział 5.10.1), a organ pierwszej instancji odniósł się do wariantowania przedsięwzięcia na stronach 78-80 zaskarżonej decyzji. Należy podkreślić, że względy przyrodnicze są bardzo istotnym – ale nie jedynym – elementem brany pod uwagę w analizie wariantowej. Ważne są także kryteria społeczne i ekonomiczne przemawiające za realizacją ocenianego wariantu przedsięwzięcia. Także w ramach postępowania odwoławczego ponownie zbadano powyższą kwestię i uznano, że oddziaływanie wybranego wariantu na elementy biotyczne środowiska, przy zastosowaniu rozwiązań minimalizujących określonych w przedmiotowej decyzji, jest akceptowalne, bowiem nie spowoduje znaczącego negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze.

Podkreślić należy, że przepisy *ustawy oos* nie nakładają ani na inwestora, ani na organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach obowiązku wyboru i wskazania do realizacji wariantu najkorzystniejszego dla środowiska. Artykuł 66 ust. 1 pkt 5 powyższej ustawy nakłada jedynie obowiązek opisanie w treści raportu wariantu najkorzystniejszego dla środowiska. Ponadto należy zauważyć – co podkreśla się w orzecznictwie sądów administracyjnych – że organ administracji jest związany żądaniem strony zawartym we wniesionym podaniu (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3 marca 2009 r., sygn. II OSK 272/08). Z powyższego wynika – w odniesieniu do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – że organ jest związany żądaniem inwestora co do wariantu przedsięwzięcia proponowanego do realizacji i nie może samodzielnie modyfikować żądania, przez zmianę tego wariantu. Związanie co do wskazanego wariantu nie jest co prawda związaniem bezwzględny,

bowiem, zgodnie z art. 81 ust. 1 *ustawy ooś* w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. *o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1712), jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika zasadność realizacji przedsięwzięcia w wariantcie innym niż proponowany przez wnioskodawcę, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, za zgodą wnioskodawcy, wskazując w decyzji wariant dopuszczony do realizacji lub, w razie braku zgody wnioskodawcy, odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia. Zauważyć jednak należy, że uprawnienie to jest odstępstwem od zasady wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z żądaniem strony, tj. na wariant wskazany przez wnioskodawcę, a zatem przesłanki uprawniające organ do wskazania innego wariantu niż proponowany przez wnioskodawcę muszą być oczywiste i nie mogą budzić wątpliwości organu. W szczególności może mieć to miejsce w sytuacji, gdy realizacja lub funkcjonowanie przedsięwzięcia będzie wiązało się ze znaczącym negatywnym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko, a oddziaływanie to nie będzie mogło być zminimalizowane lub skompensowane. Sytuacja taka nie wystąpiła w analizowanej sprawie. Co więcej, skarżący nie wskazał żadnych okoliczności, które uzasadniałyby zasadność realizacji przedsięwzięcia w wariantcie innym niż proponowany przez wnioskodawcę.

Ustosunkowując się z kolei do zarzutu dotyczącego braku konsultacji ze skarżącym i Nadleśnictwem Bielsko należy wyjaśnić, że niniejsze postępowanie administracyjne w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia prowadzone było z udziałem społeczeństwa. Jednym z elementów tego udziału jest wyłożenie do wglądu na okres 21 dni dla wszystkich zainteresowanych niezbędnej dokumentacji sprawy i umożliwienie im składania uwag i wniosków. Czynności w tym zakresie zostały przeprowadzone przez RDOŚ w Katowicach prawidłowo. Obwieszczeniem z dnia 21 kwietnia 2016 r., znak: WOOŚ.4200.1.2015.AM.36, organ pierwszej instancji, wyznaczając termin od dnia 2 do 31 maja 2016 r., poinformował wszystkich zainteresowanych o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz składania uwag i wniosków. Ponadto organ pierwszej instancji poinformował o rozprawie administracyjnej w dniu 30 maja 2016 r. otwartej dla społeczeństwa, o której mowa w art. 36 *ustawy ooś*. W wyznaczonym terminie do RDOŚ w Katowicach wpłynęły uwagi i wnioski Magdaleny Chodynieckiej, Cezarego Chodynieckiego oraz Stowarzyszenia „GTP”, do których organ pierwszej instancji odniósł się na stronach 62-68 zaskarżonej decyzji. Podczas przeprowadzonej rozprawy administracyjnej uwagi i wnioski w sprawie wnieśli: Janusz Chwierut – Prezydent Miasta Oświęcimia, Otylia Ochman, Ewa Janoszek oraz Zbigniew Więckiewicz. Ani w okresie wyznaczonym na udział społeczeństwa, ani na rozprawie administracyjnej swoich uwag i wniosków nie składał Kazimierz Mynarski. Ponadto, na co wskazują akta sprawy, skarżący nie składał żadnych uwag jako strona w toku prowadzonego postępowania.

Biorąc pod uwagę powyższe, przywołany zarzut Kazimierza Mynarskiego jest nieuzasadniony.

Bez wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy jest posługiwanie się przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad nieaktualnymi mapami przedstawiającymi

oddziały leśne 31LP i 32LP. Jak wskazał Kazimierz Mynarski, nieaktualność map polega na błędnym oznaczeniu oddziału 31LP – został on oznaczony jako las państwowy, a nie jako las będący własnością skarżącego, oraz błędnym oznaczeniu oddziału 32LP – został on oznaczony jako las znajdujący się w granicach administracyjnych gminy Wilamowice, a nie las położony w granicach administracyjnych miasta Bielsko-Biała. Skarżący nie wskazał, jakie znaczenie powyższe niewłaściwe oznaczenia map miały dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a w szczególności, jak i w jakim zakresie przekłada się to na opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia. Podkreślić tutaj należy, co zostało już wskazane w treści niniejszej decyzji, że inwestor na potrzeby sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko dokonał inwentaryzacji przyrodniczej obszaru inwestycji, a jej wyniki były wzięte pod uwagę i poddane ocenie w toku prowadzonego postępowania.

Skarżący wniósł również o *uzupełnienie opinii środowiskowej o opinię naukową PAN lub uczelni przyrodniczej dotyczącej stanu środowiska i jego walorów przyrodniczych w oddziale 32j i sąsiednich*, które – w jego opinii – powinno być uznane za rezerwat przyrody. Odnosząc się do powyższego, należy wyjaśnić, że celem postępowania administracyjnego prowadzącego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest tworzenie form ochrony przyrody, a określenie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Zgodnie z art. 13 ust. 3 *ustawy o ochronie przyrody* uznanie określonego obszaru za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, tym samym nie może stanowić przedmiotu niniejszego postępowania. Niezależnie od powyższego należy wskazać, że planowana inwestycja nie koliduje ze wskazanym przez skarżącego oddziałem leśnym 32j obręb: Wapienica, leśnictwo Grodziec.

W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zbędnym w przedmiotowym postępowaniu jest zlecenie wykonania opinii przez jednostki zewnętrzne, w zakresie kompetencji i udzielenia informacji będących w posiadaniu wyspecjalizowanych organów środowiskowych i znanych im z urzędu, co więcej takie działania mogą doprowadzić do niepotrzebnego wydatkowanie środków publicznych. Stanowisko to potwierdza wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 kwietnia 2009 r., sygn. akt II GSK 878/08, w którym wskazano, że: *Oceniając kompetencje określonych organów administracji publicznej do załatwiania spraw administracyjnych podkreślić wypada, iż już z samej istoty ich funkcjonowania wynika, że konkretna sprawa załatwiana jest przez te organy samodzielnie, zaś ocena istotnych jej okoliczności dokonywana jest w granicach obowiązującego prawa i w ramach przyznanych organom kompetencji. Organy te powołane zostały bowiem, w ramach szeroko rozumianego systemu prawnego, do załatwiania spraw określonego rodzaju. Tym samym w składzie tych organów funkcjonują specjaliści z określonych dziedzin, którym powierzono rozpatrywanie i rozstrzyganie problemów powstałych na tle konkretnych spraw administracyjnych. Nie można zatem, niejako automatycznie, przesądzać by regułą stawało się powoływanie przez te organy biegłych w zakresie rozpatrywanych przez nie spraw.* Podobnie w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 września 2010 r., II OSK 242/09, w którym Sąd orzekł, że: *Organ administracji nie ma obowiązku uwzględnienia wniosku strony o powołanie biegłego w celu ustalenia okoliczności, jeżeli mogą one zostać ustalone w sposób niebudzący wątpliwości przez ten*

organ. Dowód w postaci opinii eksperta zewnętrznego powinien być dopuszczony w sytuacji, gdy po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego okaże się, że ocena jego wyników wymaga bliższego zapoznania się z regulacjami istniejącymi w danej dziedzinie, co w przypadku postępowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowej inwestycji nie miało miejsca.

Odnosząc się natomiast do kwestii poruszonych przez Kazimierza Mynarskiego w piśmie z dnia 15 stycznia 2018 r., w pierwszej kolejności należy zauważyć, że wskazane przez skarżącego siedliska nie podlegają ochronie na podstawie przepisów prawa krajowego, ani na podstawie prawa wspólnotowego. W zakresie regulacji wynikających z dyrektywy siedliskowej należy wyjaśnić, że siedliska wymienione na liście z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. *w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713) objęte są ochroną, jeśli stanowią przedmiot ochrony danego obszaru Sieci Natura 2000. Zgodnie z art. 5 pkt 19 *ustawy o ochronie przyrody* specjalny obszar ochrony siedlisk to obszar wyznaczony, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków. Wskazany przez skarżącego obszar, na którym jego zdaniem występują siedliska łąkowe, znajduje się poza granicami obszarów sieci Natura 2000. Z tego też względu zarzut, że przedsięwzięcie będzie przebiegać przez siedliska objęte ochroną w ramach obszarów Natura 2000 jest bezzasadny.

Kolejna kwestia poruszona w piśmie z dnia 15 stycznia 2018 r. dotyczy wycinki planowanej w środku drzewostanu, co w opinii skarżącego będzie skutkowało *wpuszczeniem wiatru do wnętrza drzewostanu* i może prowadzić do wywrotów na terenach leśnych. Należy wyjaśnić, że wskazany przez odwołującego efekt zostanie zminimalizowany przez zastosowanie nasadzeń kompensujących straty drzewostanu, który ulegnie wycince. Stąd RDOŚ w Katowicach w warunku określonym w pkt I.3.20.b decyzji wskazał konieczność wykonania nasadzeń krajobrazowych w obszarze przejścia przez tereny leśne, m.in. w lokalizacjach od km 34+169 do km 34+962, od km 34+924 do km 35+281 oraz od km 35+716 do km 36+077, po obu stronach trasy. Ponadto warunkiem określonym w pkt I.3.18.a decyzji nałożony został obowiązek wprowadzenia nasadzeń naprowadzających do przejść dla zwierząt, które będą stanowić połączenie z otaczającym siedliskiem. Nasadzenia te są planowane m.in. od km 34+080 do km 36+200 oraz od km 35+300 do km 37+550, po obu stronach drogi. Zarówno nasadzenie krajobrazowe, jak i nasadzenia naprowadzające na przejścia dla zwierząt będą stanowić bufor dla odsłoniętej części lasu, która powstanie po wycince. Zapisy zawarte w warunku określonym w pkt I.3.20.e decyzji określają wymagania co do struktury planowanych nasadzeń, a także pokroju i właściwości biologicznych, jak zwarta korona czy mało łamliwe gałęzie. Utworzona w ten sposób strefa ekotonu o zróżnicowanej strukturze pozwoli na zminimalizowanie efektu odsłonięcia, który zwiększałby ryzyko wywrotów i złomów drzew.

Z powyższego wynika, że kwestia wycinki i jej znaczenia dla istniejących siedlisk i zbiorowisk roślinnych została przeanalizowana przez organ pierwszej instancji. Mając na

uwadze nałożone na inwestora w treści decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. obowiązki, wycinka ta nie będzie wiązała się ze znacząco negatywnym oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze. Należy zatem uznać zarzut Kazimierza Mynarskiego w tym zakresie za zupełnie nieuzasadniony.

Odnosząc się z kolei do kwestii podziału w wyniku realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia gospodarstwa skarżącego na dwie części i wynikającego z tego utrudnienia w przemieszczaniu pomiędzy nimi, wskazać należy, że – co wynika z akt sprawy – w km 35+447 planowane jest przejście dolne dla średnich zwierząt zespolone z ciekim Słonica i ul. Tatarniczą o oznaczeniu PZDsz-31. Przejście dolne zespolone z drogą pozwoli na wyeliminowanie wskazanego przez odwołującego problemu komunikacyjnego. Odnosząc się natomiast do braku przejść dla zwierząt pomiędzy podzielonymi przez projektowaną drogę częściami kompleksów leśnych, należy wskazać, że zgodnie z warunkiem określonym w pkt I.3.16.a decyzji na wskazanym przez skarżącego obszarze, tj. od km 35+750 do 36+700, gdzie zwarty kompleks leśny kończy się w km ok. 36+300, RDOŚ w Katowicach nałożył obowiązek wykonania przejścia dolnego dla dużych zwierząt PZDd-39 (km 36+130), o wysokości 4 m i szerokości 15 m.

Zarzuty podniesione przez Stowarzyszenie „TNRZ”:

Odnosząc się do zarzutu nieuwzględnienia przez RDOŚ w Katowicach wniosku Stowarzyszenia „TNRZ” z dnia 27 czerwca 2016 r. o uzupełnienie raportu o zagrożenia i konflikty przyrodnicze, które zostały wykazane w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko przygotowanym w roku 2007 przez firmy Tebodin SAP-Projekt Sp. z o.o. i Dopravoprojekt a.s. oraz włączenie tego raportu do dokumentacji sprawy, zauważyć należy, że organ ten na stronach 77-81 zaskarżonej decyzji uzasadnił, z jakich względów nie włączył powyższego raportu do akt przedmiotowej sprawy. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w pełni podziela stanowisko organu pierwszej instancji w tym zakresie. RDOŚ w Katowicach wskazał, że raport sporządzony przez firmy Tebodin SAP-Projekt Sp. z o.o. i Dopravoprojekt a.s., ze względu na odległy czas sporządzenia, nie zawiera jak najbardziej aktualnych informacji, ponadto dotyczy on wariantów przedsięwzięcia, które nie były przedmiotem oceny w raporcie przedłożonym na potrzeby przedmiotowego postępowania. Przywoływany przez Stowarzyszenie „TNRZ” obszar o nazwie „Stare Wiślisko” położony jest w granicach obszaru Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach” PLB120009, który był objęty inwentaryzacją przyrodniczą na potrzeby wydania dla przedmiotowej inwestycji decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i był objęty oceną w toku prowadzonego postępowania.

Stowarzyszenie zarówno w piśmie z dnia 27 czerwca 2016 r., jak i we wniesionym odwołaniu nie wskazało, w jakim celu raport sporządzony przez firmy Tebodin SAP-Projekt Sp. z o.o. i Dopravoprojekt a.s. powinien być włączony do akt przedmiotowego postępowania, w jakich kwestiach i w jakim zakresie był on niezbędny dla ustalenia stanu faktycznego sprawy, jakie istotne okoliczności miałyby być ustalone w oparciu o jego treść, ani jaki wpływ miałyby informacje w nim zawarte na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy. Analogicznie informacji takich Stowarzyszenie nie przywołało w odniesieniu do wystosowanego zarzutu niewykorzystania na potrzeby opracowania raportu waloryzacji przyrodniczej doliny Wisły w Małopolsce,

opracowanej przez Stowarzyszenie „TNRZ” i Instytut Ochrony Przyrody w latach 2012-15, ani nie wskazało, aby ustalenia zawarte w dokumentacji zebranej na potrzeby przedmiotowego postępowania były błędne i wymagały uzupełnienia. Stowarzyszenie nie wykazało ani nie udowodniło, aby powyższe opracowanie było sprzeczne z przedłożonym przez inwestora raportem bądź podważało jego ustalenia. Podkreślić należy, że: *Kluczowe w postępowaniu wyjaśniającym toczącym się na podstawie Kpa jest przeprowadzenie nie każdego (jakiegokolwiek) dowodu, ale takiego, który dotyczy okoliczności istotnych w sprawie, mających wpływ na treść rozstrzygnięcia. Nie ilość zatem zebranych dowodów decyduje o prawidłowości przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, ale znaczenie dowodów dla rozstrzygnięcia sprawy* (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 20 listopada 2015 r., sygn. akt VI SA/Wa 998/15). W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska przedłożony raport, wraz z uzupełnieniami, spełnia wymogi wskazane w art. 66 *ustawy ooś* w stopniu umożliwiającym przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko oraz określenie środowiskowych uwarunkowań jego realizacji. Nie wymaga on uzupełnienia o informacje znajdujące się w raporcie i opracowaniu wskazywanych przez skarżące Stowarzyszenie.

Nie jest jasne, ze względu na jakie okoliczności faktyczne lub prawne istnieje – w opinii Stowarzyszenia „TNRZ” – kolizja projektowanego odcinka drogi ekspresowej S1 z planowanym Kanałem Śląskim. Stowarzyszenie nie przywołało żadnych argumentów, które świadczyłyby o tym, że realizacja obu inwestycji jest ze sobą sprzeczna, niezgodna lub wzajemnie się wyklucza. Konieczność przecięcia się obu inwestycji nie oznacza, że inwestycje te ze sobą kolidują, bowiem znane i dostępne aktualnie technologie umożliwiają prowadzenie dróg nad ciekami i kanałami. Co więcej, Stowarzyszenie nie wskazało, z jakich względów konieczność przecięcia się obu inwestycji, miałyby stanowić podstawę do odmowy wydania dla przedmiotowego przedsięwzięcia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ponadto Stowarzyszenie nie wskazało, jakie znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy ma nieumieszczenie w raporcie informacji o przecinaniu się obu inwestycji.

W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zarówno okoliczność możliwego przecięcia się drogi ekspresowej S1 z planowanym Kanałem Śląskim, jak i brak informacji w tym zakresie w raporcie są bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Dotyczy to również ewentualnej kwestii kumulowania się oddziaływań obu inwestycji, bowiem koncepcja jego budowy, wskazana w uchwale Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2016 r. *w sprawie przyjęcia „Założeń do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030”*, ma charakter założeniowo-poglądowy. Artykuł 66 *ustawy ooś* w związku z art. 6 ust. 2 *ustawy o zmianie ustawy ooś oraz niektórych innych ustaw*, nie zawiera regulacji, które wskazywałyby wprost, jakie przedsięwzięcia należy wziąć pod uwagę przy ocenie skumulowanego oddziaływania przedsięwzięcia objętego wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Tym samym nie sposób przyjąć, że z przepisu tego wynika obowiązek oceny powiązania tego przedsięwzięcia z inwestycją, która ma być realizowana w odległym horyzoncie czasowym, a której realizacja nie została jeszcze potwierdzona jakąkolwiek decyzją administracyjną. Potwierdza to stanowisko ustawodawcy, który *ustawą o zmianie ustawy ooś oraz niektórych innych ustaw*

doprecyzował kwestie oceny oddziaływań skumulowanych, wprowadzając do art. 66 ust. 1 *ustawy* 005 pkt 3b, zgodnie z którym raport powinien zawierać informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia – w zakresie, w jakim ich oddziaływania mogą prowadzić do skumulowania oddziaływań z planowanym przedsięwzięciem. Budowa Kanału Śląskiego znajduje się dopiero w sferze planów i nie została przesądzona żadną decyzją administracyjną. Z informacji posiadanych przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wynika, że dla budowy tej nie wydano decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, co więcej, nie zostało wszczęte postępowanie w sprawie wydania takiej decyzji. Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że w przypadku, gdy takie postępowanie zostanie wszczęte, wnioskodawca będzie zobowiązany do przedstawienia informacji na temat powiązań budowy Kanału Śląskiego z innymi przedsięwzięciami, a powiązanie to może objąć również drogę ekspresową S1.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie podziela zarzutu naruszenia zakazów obowiązujących na terenie obszarów chronionych, przez które będzie przebiegać planowana droga ekspresowa, tj. na terenie użytku ekologicznego „Stawy Jedlina” w gminie Bojszowy, Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Doliny rzeki Soły i użytku ekologicznego „Łęg Stare Stawy” w Oświęcimiu, ani stanowiska o braku w raporcie informacji dotyczących tych obszarów oraz analizy konsekwencji wynikających z tych zakazów. Powyższy zarzut i stanowisko Stowarzyszenia „TNRZ” nie znajdują potwierdzenia w aktach sprawy.

Analizę oddziaływania na powyższe formy ochrony przyrody inwestor przedstawił na etapie postępowania toczącego się przed RDOŚ w Katowicach w opracowaniu *Wyjaśnienia i uzupełnienia do raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wynikające z pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, znak WOOŚ.4200.1.2015.AM.21 z dnia 16.10.2015 r.* (str. 233-235). W dokumencie tym opisane zostały cele i przedmioty ochrony omawianych form ochrony przyrody. Wskazano powierzchnię kolizji planowanej inwestycji z obszarem danej formy ochrony, w tym również, jaki procent z całej powierzchni danego obszaru chronionego stanowi fragment, który zostanie zajęty pod planowaną inwestycję. Ocenę oddziaływania w odniesieniu do każdego siedliska oraz każdego stanowiska roślin i zwierząt zinwentaryzowanych w rejonie analizowanych form ochrony przyrody przedstawiono w rozdziale 5.10.1 *Ocena pozahabitatowa* raportu. W rejonie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Dolina rzeki Soły” oraz użytku ekologicznego „Stare Stawy” zaprojektowano estakadę w poprzek doliny Soły. W związku z tym nie nastąpi całkowite zniszczenie obszarów chronionych oraz utrata ich funkcji. Projektowana estakada będzie pełniła funkcję przejścia dla wszystkich grup zwierząt (PZDdz-19), tym samym zostanie zachowany cel ochrony korytarza ekologicznego jakim jest dolina Dolnej Soły, z uwagi na który został powołany Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina rzeki Soły”. W rejonie przecięcia inwestycji z użytkiem ekologicznym Stawy Jedlina nie zinwentaryzowano siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk roślin i zwierząt objętych ochroną.

Ponadto należy zauważyć, że – zgodnie z art. 45 ust. 2 pkt 2 *ustawy o ochronie przyrody* – zakazy wprowadzone w odniesieniu do zespołu przyrodniczo-krajobrazowego oraz użytków ekologicznych nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego na tych obszarach. Budowa dróg stanowi inwestycję celu publicznego, co wynika z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2020 r. poz. 293) w związku z art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2020 r. poz. 65).

Kwestia zwolnienia z zakazów określonych w aktach powołujących analizowane formy ochrony przyrody oraz istnienia alternatyw w kontekście brzmienia art. 45 ust. 2 *ustawy o ochronie przyrody* nie stanowią przedmiotu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Potwierdza to wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego, sygn. akt: II OSK 3202/17: *Sąd I instancji prawidłowo wskazał na str. 54 uzasadnienia wyroku, że rolą organu właściwego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest określenie warunków realizacji przedsięwzięcia. Kwestie związane z uzyskaniem ewentualnych odstępstw od zakazów określonych w przepisach odrębnych pozostają poza zakresem tego postępowania i leżą po stronie inwestora.*

Odnosząc się do zarzutu wyboru wariantu E do realizacji – w opinii Stowarzyszenia „TNRZ” najmniej korzystnego dla środowiska, podczas gdy z analizy wielokryterialnej zawartej w raporcie wynika, iż najkorzystniejszym pod względem środowiskowym jest wariant A – trzeba wyjaśnić, że przepisy *ustawy oos* nie wskazują na konieczność wyboru do realizacji wariantu najkorzystniejszego dla środowiska, a art. 66 ust. 1 pkt 5 tej ustawy precyzuje jedynie wymóg zawarcia w raporcie opisu wariantu najkorzystniejszego dla środowiska. Jak już wyjaśniono w odpowiedzi na zarzuty przedstawione w odwołaniu Kazimierza Mynarskiego, rolą organu wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest ocena zaproponowanych rozwiązań pod kątem zgodności z przepisami w zakresie ochrony środowiska i przy spełnieniu wymagań ustawowych określenie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. W przedmiotowym przypadku organ prowadzący postępowanie, nie znajdując podstaw do odmowy wydania decyzji środowiskowej, wskazanych w art. 80 ust. 2 oraz art. 81 *ustawy oos*, określił środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia w zakresie zaproponowanym przez wnioskodawcę, zatem przedstawiony zarzut nie może stanowić podstawy do uchylenia zaskarżonej decyzji.

W raporcie (rozdział 15 *Analiza porównawcza wariantów*), w celu podsumowania przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko, dokonano porównania analizowanych wariantów na poszczególne komponenty środowiska, oceniając obszary chronione, środowisko przyrodnicze biotyczne, środowisko przyrodnicze abiotyczne i dziedzictwo kulturowe. Na podstawie przeprowadzonej analizy porównawczej stwierdzono, że wariantem najkorzystniejszym pod względem środowiskowym jest wariant A, następnie wariant E, wariant D i wariant C. Wariant B nie został wzięty pod uwagę, gdyż nie spełniał wymagań Dyrektywy Siedliskowej.

Mając na uwadze powyższe, nieuzasadnione jest twierdzenie Stowarzyszenia, że wybrany do realizacji wariant E jest najmniej korzystny dla środowiska.

Odnosząc się do, zdaniem Stowarzyszenia „TNRZ”, nieprecyzyjnego i szkodliwego dla płazów zapisu zawartego w punkcie 57-e decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r., wyjaśnienia wymaga, że Stowarzyszenie błędnie wskazało ten punkt decyzji. Przedstawione w odwołaniu uwagi dotyczą faktycznie pkt I.2.1.52.e, nie zaś punktu 57-e. W ocenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska podniesiony zarzut należy uznać za zasadny. Z tego też względu w punkcie 17 niniejszej decyzji organ odwoławczy dokonał reformacji punktu I.2.1.52.e zaskarżonej decyzji. Nie ulega wątpliwości, że w celu minimalizacji negatywnych oddziaływań na populację płazów konieczne jest ustalenie optymalnego terminu do rozpoczęcia prac związanych z likwidacją poszczególnych zbiorników. Warunki takie występują wtedy, gdy w zbiorniku liczebność płazów jest najmniejsza w ciągu roku, dlatego optymalnym terminem do likwidacji zbiorników wodnych jest przełom września i października. Powyższe wynika z faktu, że większość płazów przeobrażonych z postaci larwalnych opuszcza zbiorniki, a jednocześnie osobniki zimujące jeszcze się w nich nie pojawiają. Niemniej dokładny termin przeprowadzenia prac musi być ustalany indywidualnie dla każdego zbiornika na podstawie obserwacji w terenie oraz istniejących w danym momencie warunków temperaturowych. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w zreformowanym warunku wskazał na konieczność likwidacji zbiorników wodnych w terminie ustalonym przez nadzór herpetologiczny, z preferowanym terminem wrzesień/październik. Istotne jest, aby doświadczony specjalista zajmujących się batrachofauną wskazał termin rozpoczęcia prac, który przypadął będzie na czas, kiedy w poszczególnych zbiornikach jest jeszcze niewielka liczba larw (lub nie ma ich tam w ogóle), jednak zanim płazy przystąpią do zimowania.

Odnosząc natomiast zarzutu, że punkt 57-f kwestionowanej decyzji wyklucza nadzór przyrodniczy w okresie zimowym, przy czym nie określa, które miesiące uznaje się za zimowe i z czego wynika zaproponowane ograniczenie nadzoru przyrodniczego, należy wskazać, że również błędnie powołano się na punkt decyzji. Poruszone w zarzucie kwestie dotyczą faktycznie pkt I.2.1.52.f decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. Także w tym zakresie należy zgodzić się ze Stowarzyszeniem. W związku z powyższym Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w punkcie 18 niniejszej decyzji zreformował analizowany warunek i wskazał na konieczność prowadzenia nadzoru przyrodniczego w czasie prac związanych z realizacją inwestycji. W opinii organu drugiej instancji takie określenie zapobiega możliwości dowolnej interpretacji czasu, w którym ma być prowadzony nadzór przyrodniczy przez specjalistów.

Nie sposób zgodzić się z zarzutem dotyczącym sprzeczności informacji zawartych w raporcie ze stanem faktycznym. W odwołaniu z dnia 26 lipca 2016 r. Stowarzyszenie „TNRZ” wskazało, że typowany do realizacji wariant E znajduje się w strefie ochrony krajobrazu byłego KL Auschwitz Birkenau, co – zdaniem Stowarzyszenia – jest sprzeczne z treścią raportu. Twierdzenia powyższe nie znajdują jednak odzwierciedlenia w dokumentacji sprawy, co więcej, nie zostały poparte przez Stowarzyszenie żadnymi dowodami.

Zdaniem autorów raportu (str. 280): *W przypadku analizy wpływu inwestycji na etapie eksploatacji na walory wizualne, historyczne i krajobrazowe ocenia się, iż w przypadku stref ochrony wokół byłego obozu jak i samego obozu eksploatacja przedsięwzięcia skutkować może pogorszeniem jakości krajobrazu*

mającego walor historyczny oraz zmniejszą naturalne walory wizualne otoczenia poprzez obecność ekranów akustycznych czy oświetlenia drogi jak również fragmentacją strefy ochrony krajobrazu – oddziaływania te oceniono na poziomie istotnym. Ponadto w raporcie (str. 271) oraz na załącznikach graficznych (Załącznik 5 04.01 – 04.07) wskazano, że w kilometrażu od 1+783 do 5+335 obwodnicy Oświęcimia występuje kolizja ze strefą ochrony krajobrazu historycznego wokół byłego KL Auschwitz Birkenau. Zatem przedstawione przez wnioskodawcę informacje są zgodne ze stanem faktycznym. Jednakże oceniając wpływ przedmiotowego przedsięwzięcia z punktu widzenia sąsiedztwa z byłym obozem koncentracyjnym istotna jest opinia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie (pismo z dnia 21 maja 2013 r. oraz pismo z dnia 4 lutego 2015 r.), w której to jako wariant preferowany do realizacji został wskazany wariant A oraz wariant E, mające taki sam przebieg w rejonie obozu, wraz z obwodnicą Oświęcimia i przejściem pod linią kolejową.

Ponadto, w celu zminimalizowania wpływu przedsięwzięcia na krajobraz historyczny RDOŚ w Katowicach nałożył na inwestora szereg środków minimalizujących, np. budowę ekranów akustycznych, wprowadzenie zieleni izolacyjnej (warunki określone w punktach I.3.36.a – I.3.36.d zaskarżonej decyzji).

W ocenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska przedstawione w raporcie informacje dotyczące kolizji planowanego przedsięwzięcia ze strefą ochrony krajobrazu historycznego wokół byłego KL Auschwitz Birkenau są rzetelne i wyczerpujące. Mając również na uwadze opinie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie oraz zastosowanie środków minimalizujących nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia w tym zakresie.

Nie sposób również zgodzić się ze stanowiskiem Stowarzyszenia „TNRZ” w odniesieniu do załącznika do raportu o nazwie ERRATA. Przepisy *ustawy o oś*, w tym w art. 66 tej ustawy, określający normatywną zawartość raportu, nie obligują inwestora do przedłożenia w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ujednoliconej wersji raportu, zatem nie ma przeciwwskazań by wnioskodawca skorygował błędy w formie ERRATY. Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w licznych orzecznictwie sądowym, w tym m.in. w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 30 czerwca 2011 r., sygn. akt: II SA/Gd 312/11.

Zarzuty podniesione przez Stowarzyszenie „GTP”:

Odnosnie zarzutów: 1 oraz 8

Stowarzyszenie „GTP”, wskazując, że warunki określone w punktach I.2.1.30.a oraz I.2.1.30.b zaskarżonej decyzji *dopuszczają potencjalne zniszczenie zbiorników wodnych*, wniosło o określenie kompensacji, przez odtworzenie zniszczonych zbiorników o powierzchni identycznej (lub większej) oddalonych od pasa drogi. Wskazać tutaj należy, że poza powyższymi zbiornikami wodnymi podano również zbiorniki i rozlewiska określone jako stanowiska płazów (tabela na str. 10-13 decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r.), dla których występuje ryzyko zniszczenia bądź pogorszenia jakości siedliska. Na podstawie informacji przedstawionych przez inwestora w piśmie z dnia 31 stycznia 2019 r., znak: O.KA.I-

2.4.110.2.2019.KS, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zreformował pkt I.2.1.30 powyższej decyzji, wskazując powierzchnie zbiorników do potencjalnego zniszczenia. Przedstawione informacje oparte są o dane uzyskane w trakcie inwentaryzacji przyrodniczych prowadzonych w 2016 oraz 2017 roku. Podkreślenia również wymaga, że organ pierwszej instancji nałożył na inwestora obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedmiotowej inwestycji na środowisko, a na jej przeprowadzenie konieczne będzie dokonanie kolejnej inwentaryzacji przyrodniczej, która pozwoli na weryfikację zidentyfikowanych w trakcie poprzednich badań terenowych siedlisk płazów oraz ewentualne wykrycie nowych siedlisk. Jest to istotne z tego względu, że siedliskami płazów niejednokrotnie są okresowo pojawiające się rozlewiska lub obszary płytkiego zalegania wód gruntowych itp. Zakres planowanych działań kompensujących w zmodyfikowanym pkt I.3.32 określono na podstawie wyników inwentaryzacji przyrodniczej, biorąc pod uwagę skład i liczebności gatunków, które zasiedlają tereny wokół zbiorników lub ich części, które zostaną zniszczone, a także tych, dla których występuje ryzyko zniszczenia bądź pogorszenia jakości siedliska. Projektując zbiorniki dla płazów inwestor wziął pod uwagę również rozpoznanie terenu wykonane podczas prac terenowych, tj.: położenie siedlisk wodnych jak stawy, mokradła, rozlewiska, tymczasowe zbiorniki wodne, cieki wodne. Uwzględniono także rozpoznane szlaki migracji płazów, odległość od pasa drogowego oraz położenie elementów systemu odwodnienia. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wskazał również lokalizację zbiorników retencyjnych, które zostaną przystosowane do możliwości pełnienia funkcji siedlisk dla płazów (zreformowany pkt I.2.1.52.e zaskarżonej decyzji). W oparciu o dodatkowe dane z inwentaryzacji przeprowadzonej na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko, nałożone w decyzji działania minimalizujące oraz kompensujące zostaną zweryfikowane pod kątem adekwatności do prognozowanych strat.

Odnosnie zarzutu: 2

Odnosząc się do wniosku Stowarzyszenia „GTP” o zreformowanie warunku określonego w pkt I.2.1.40 zaskarżonej decyzji, przez zwiększenie wskazanej w nim odległości z 50 m do 200 m, w zakresie której prace ziemne mają być prowadzone pod stałym nadzorem herpetologa, zauważyć należy, że konieczność prowadzenia wszelkich prac związanych z realizacją przedmiotowej inwestycji pod nadzorem herpetologa wynika bezpośrednio z warunku określonego w pkt I.2.1.52.f decyzji, niezależnie od odległości prowadzenia prac względem zbiorników wodnych stanowiących miejsca rozrodu płazów. Z tego też względu warunek określony w pkt I.2.1.40 decyzji był zbędny, a postępowanie w tym zakresie bezprzedmiotowe, co uzasadnia jego uchylenie i umorzenie postępowania w tej części. Mając powyższe na uwadze, nie było podstaw do zmiany tego warunku zgodnie z żądaniem Stowarzyszenia.

Odnosnie zarzutu: 3

Nie sposób zgodzić się z zarzutem dotyczącym przecięcia szlaków migracji w stosunku do zbiornika w km 3+620 wymienionego w pkt I.2.1.41 decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2019 r. oraz koniecznością wprowadzenia przepustów lub kompensacji od strony zachodniej. Stowarzyszenie proponowało przesunięcie zbiornika kompensacyjnego (ZBb-2) na wschód od drogi (uwaga nr 1 na załączniku) oraz wniosło o określenie kompensacji zagrożonych

stanowisk, wymienionych w tabeli nr 3 na str. 10-13 zaskarżonej decyzji. Stowarzyszenie podkreśliło, że przez kompensację należy rozumieć budowę zbiorników kompensacyjnych o powierzchni identycznej (lub większej) oddalonych od pasa drogi. Pozostałe uwagi Stowarzyszenia zawarte zostały w tabeli 1 dołączonej do pisma z dnia 9 grudnia 2016 r.

Z informacji przedstawionych przez inwestora w uzupełnieniu z dnia 31 stycznia 2019 r. wynika, że w pobliżu wskazanego przez skarżącego kilometrażu zlokalizowany będzie zbiornik kompensujący (w km 3+725 po stronie lewej), zaś wybudowany w km 3+650 zbiornik retencyjny zostanie przystosowany, zgodnie z treścią zreformowanego pkt I.2.1.52.e zaskarżonej decyzji, do pełnienia funkcji siedliska batrachofauny. Lokalizacja zbiorników dedykowanych i przystosowanych dla płazów po obu stronach drogi pozwoli na ograniczenie negatywnego efektu barierowego, który mógłby wystąpić w opisaney przez Stowarzyszenie „GTP” sytuacji.

Przeprowadzono szczegółową inwentaryzację, na podstawie której wskazano miejsca występowania płazów. Wykazane stanowiska zostały szczegółowo opisane, wraz z otaczającym je krajobrazem oraz stwierdzonymi gatunkami płazów (aktualna tabela w erracie). Organ nie ma podstaw, aby podważyć przeprowadzone przez inwestora badania. Na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko odbędzie się ponowna weryfikacja siedlisk płazów, na podstawie zaktualizowanej inwentaryzacji przyrodniczej, w tym herpetologicznej.

Analogicznie jak powyżej (odpowiedź na zarzuty nr 1 i 8), należy w tym miejscu podkreślić istotność procedury ponownej oceny oddziaływania, która pozwoli na weryfikację zasadności i adekwatności działań minimalizujących i kompensujących, wskazanych w decyzjach organów obu instancji, w tym wielkości i lokalizacji zbiorników dla płazów. Nowo pozyskane dane zaktualizują informacje na temat składu i liczebności gatunków, które zasiedlają tereny wokół likwidowanych w całości lub częściowo zbiorników wodnych, typ i położenie siedlisk wodnych, lokalizację i znaczenie rozpoznanych szlaków migracji płazów, odległość od pasa drogowego oraz położenie elementów systemu odwodnienia.

Odnosnie zarzutu: 4

Zapis warunku zawartego w pkt I.2.1.42 zaskarżonej decyzji precyzyjnie określa zakres czasowy, w jakim dozwolona jest wycinka trzcinowisk, drzew i krzewów. Wycinka w okresie lęgowym jest dopuszczalna pod warunkiem, że bezpośrednio przed przystąpieniem do prac ornitolog sprawdzi, czy w obrębie drzew i krzewów oraz w płatach trzcinowisk przeznaczonych do usunięcia nie znajdują się gniazda ptaków. RDOŚ w Katowicach wskazał na sposób postępowania w przypadku wykrycia gniazdowania. W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska powyższy zapis, dopuszczający wycinkę, świadczy o możliwości wykonania jej w sytuacjach wyjątkowych, incydentalnych, niemożliwych do określenia na obecnym etapie. Ponadto zapisy dotyczące konieczności kontroli pod kątem występowania ptaków zapewniają bezpieczeństwo dla lokalnej ornitofauny w okresie lęgowym. Zgodnie z warunkiem określonym w pkt I.2.1.59.e tiret trzecie i czwarte decyzji, nadzór ornitologiczny zobowiązany jest do kontroli całego terenu budowy w trakcie prac, przekazywania wykonawcy budowy uwag i zaleceń do harmonogramu prac budowlanych, uwag i zaleceń co do prowadzonych prac, kontroli terenu, w celu określenia ewentualnej obecności czynnych gniazd ptaków. W przypadku stwierdzenia

lęgów ptaków powyższe prace będą wstrzymywane do czasu wyprowadzenia młodych przez ptaki, w terminach ustalonych przez ornitologa.

Oдноśnie zarzutu: 5

Stowarzyszenie „GTP” w odniesieniu do warunku określonego w pkt I.2.1.48.a zaskarżonej decyzji wniosło o określenie kompensacji zagrożonych stanowisk przez budowę zbiorników kompensacyjnych o powierzchni identycznej (lub większej). Należy wyjaśnić, że w powyższym punkcie organ pierwszej instancji określił lokalizację siedlisk starorzecza i drobnych zbiorników wodnych, których płyty lub ich fragmenty mogą zostać zniszczone w wyniku realizacji inwestycji. Żadne z tych siedlisk nie znajduje się w granicach obszaru Natura 2000, tak więc nie są przedmiotem ochrony w ramach specjalnego obszaru ochrony. Z uwagi na powyższe względem tych siedlisk nie ma zastosowania art. 35 *ustawy o ochronie przyrody*. Jak wynika z raportu (str. 461-462) wszystkie trzy płyty siedliska narażone są na zniszczenie lub pogorszenie stanu siedliska w wyniku odprowadzania wód z rejonu budowy i z pasa drogi w trakcie eksploatacji bezpośrednio w rejon starorzeczy, zanieczyszczenie wody oraz zmianę stosunków wodnych. Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia RDOŚ w Katowicach w treści punktów I.2.1.49 i I.2.1.28.f decyzji podał wskazania, które możliwie jak najbardziej ograniczą negatywnie oddziaływanie przedsięwzięcia na siedliska przywołane przez Stowarzyszenie, co w przypadku zidentyfikowanego zakresu oddziaływania należy uznać za wystarczające. Dodatkowo należy podkreślić, że na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko zostanie ponownie zweryfikowana zasadność i adekwatność działań minimalizujących i kompensujących wskazanych w decyzjach organów obu instancji, w oparciu o aktualne dane dotyczące uwarunkowań terenowych i populacji gatunków bytujących stale i okresowo na tym terenie.

Analogiczne będą tutaj uwagi poczynione przez organ odwoławczy zarzutu podniesionego przez Kazimierza Mynarskiego w piśmie z dnia 15 stycznia 2018 r.

Oдноśnie zarzutu: 6

Stowarzyszenie „GTP” wniosło o uchylenie pkt I.2.1.48.b decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. z uwagi na to, że *jego treść odnosi się poza granice linii rozgraniczających*, a realizacja przedsięwzięcia może powodować likwidację zbiorników położonych w odległości mniejszej niż 50 m od linii rozgraniczających. W pierwszej kolejności należy wskazać, że Stowarzyszenie powołało się na niewłaściwy punkt decyzji, bowiem wskazany warunek dotyczy łąk rajgrasowych, zaś zapisy, o których mowa w odwołaniu, znajdują się w pkt I.2.52.d zaskarżonej decyzji.

Odnosząc się do podniesionego zarzutu, należy wyjaśnić, że wpływ przedsięwzięcia na środowisko, zwłaszcza ten pośredni, może mieć dużo większy zasięg niż linie rozgraniczające inwestycję, dlatego przy analizie możliwych skutków realizacji oraz eksploatacji inwestycji inwestor nie jest ograniczony liniami rozgraniczającymi. Należy zwrócić uwagę, że autorzy raportu przedstawili i ocenili takowy wpływ na zbiorniki wodne będące siedliskiem płazów. Ponadto ich lokalizacje przedstawiono na załącznikach kartograficznych oraz dokonano oceny istotności oddziaływań na te zbiorniki. Jednakże w celu minimalizacji możliwych negatywnych oddziaływań wynikających z niszczenia zbiorników w trakcie realizacji inwestycji, kontrolę pełnić

będzie nadzór przyrodniczy, w tym doświadczony herpetolog, który przed likwidacją zbiornika dokona jego kontroli oraz będzie odpowiedzialny za odtów zwierząt oraz ich przeniesienie w bezpieczne miejsce, zgodnie z preferencjami siedliskowymi danego gatunku.

Na podstawie powyższych wyjaśnień zarzut dotyczący likwidacji zbiorników wodnych w odległości mniejszej niż 50 m od linii rozgraniczających należy uznać za nieuzasadniony.

Biorąc pod uwagę, że płazy zajmują na ogół płytkie zbiorniki wodne i tereny podmokłe, ulegające częstym przekształceniom w zależności od warunków pogodowych (mało stabilne siedliska), w czasie długiego procesu inwestycyjnego stanowiska występowania tej grupy zwierząt mogą ulec istotnym zmianom. W związku z powyższym zastosowanie ma w tym przypadku ponowna ocena oddziaływania na środowisko, która ma na celu zweryfikowanie siedlisk występowania herpetofauny, poddanie ponownej analizie zakres oddziaływania przedsięwzięcia i ocenę zachodzących zmian.

Na etapie projektu budowlanego mogą zachodzić różnego typu zmiany projektowe, jak również zmiany w środowisku przyrodniczym. W związku z powyższym, dokonując takiego zapisu, RDOŚ w Katowicach uwzględnił konieczność przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. Ponadto nałożony w szerokim zakresie nadzór przyrodniczy, również na etapie budowy, będzie kontrolował zakres prowadzonych prac, w tym zasypywanie zbiorników wodnych, co wynika m.in. wprost z zapisu określonego w pkt I.2.1.52.e decyzji organu pierwszej instancji. W związku z powyższym Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie ma podstaw do wprowadzenia zakazu, w zakresie proponowanym przez skarżącego.

Odnosnie zarzutu: 7

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie podziela stanowiska Stowarzyszenia „GTP” w przedmiocie konieczności modyfikacji warunku określonego w pkt I.2.2.9 zaskarżonej decyzji w zakresie czasu, w jakim ma być realizowany obowiązek kontroli przejść dla zwierząt. Nałożenie na zarządcę drogi dodatkowego obowiązku kontroli drożności przejść dla zwierząt po okresie funkcjonowania nadzoru przyrodniczego w opinii organu odwoławczego jest niezasadne. Niezależnie od sformułowania tego typu obowiązku w decyzji środowiskowej zarządca drogi jest zobowiązany do utrzymania wszystkich urządzeń i elementów inwestycji, w tym urządzeń służących ochronie środowiska, w należyтым stanie technicznym z mocy prawa. Zarządca drogi jest odpowiedzialny za utrzymanie drożności przepustów i przejść dla zwierząt, umożliwiających ich migrację, co wynika z § 167 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2016 r. poz. 124): 1. *Niezbędne szlaki migracji zwierząt, przecięte w wyniku budowy lub eksploatacji drogi klasy A lub S, powinny być odtworzone przez budowę nadziemnych lub podziemnych przejść dla zwierząt.* 2. *Obiekty przeznaczone dla zwierząt, w szczególności wiadukty i przepusty, powinny spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie.* Niemniej z uwagi na konieczność weryfikacji skuteczności zastosowanych rozwiązań, zasadnym było nałożenie przez organ I instancji monitoringu przejść dla zwierząt wraz ze wskazaniem ilości kontroli, które należy przeprowadzić

w ciągu roku. Stąd Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska uznał za zasadne zastosowanie takiego rozwiązania na początku funkcjonowania inwestycji, przez okres 3 lat. Pozwoli to na zminimalizowanie ryzyka wystąpienia nietypowych sytuacji, co mogłoby mieć miejsce w przypadku prowadzenia monitoringu w przeciągu roku lub 2 lat, których interpretacja mogłaby nieprawidłowo wpłynąć na ocenę skuteczności zastosowanych rozwiązań.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia należy stwierdzić, że punkt I.2.2.9 decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. został poprawnie sformułowany i nie wymaga modyfikacji.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przychyliła się natomiast do stanowiska Stowarzyszenia odnośnie potrzeby rozszerzenia zakresu czasowego nadzoru przyrodniczego na cały okres realizacji inwestycji, włączając okres zimowy. Z tego też względu dokonano korekty warunku określonego w pkt I.2.1.52.f zaskarżonej decyzji.

Odnośnie zarzutu: 9

Z uwagi na to, że – zgodnie z warunkiem określonym w pkt I.3.15 zaskarżonej decyzji – cała planowana trasa zostanie wyгородzona obustronnie, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zdjął z inwestora konieczność monitorowania śmiertelności płazów, po zrealizowaniu inwestycji (uchylenie pkt II.1.a tiret pierwsze decyzji). Parametry ogrodzenia, w tym modyfikacja w postaci dodania tzw. przewieszki, skutecznie ograniczą śmiertelność płazów na drodze. Dodatkowo w treści warunku określonego w pkt I.3.18.b decyzji podkreślono konieczność wprowadzenia ogrodzeń ochronno-naprowadzających, zgodnie z aktualną na czas pisania raportu inwentaryzacją herpetologiczną, wskazującą miejsca najcenniejsze dla batrachofauny. Należy nadmienić, że zakres tych ogrodzeń będzie zweryfikowany na etapie ponownej oceny oddziaływania inwestycji na środowisko. Konieczność ta wynika z czasu, jaki upłynie między wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji, a uzyskaniem decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, a także ze zmienności uwarunkowań środowiskowych, w tym przyrodniczych. Stąd po ponownej szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej, w tym wyznaczeniu aktualnie istniejących siedlisk batrachofauny, szlaków migracji płazów, itp., możliwe będzie doprecyzowanie zasięgu wyгородzeń określonych w treści warunku I.3.18.b decyzji. Gwarancja skuteczności ogrodzenia ochronnego została dodatkowo zapewniona przez nałożenie w zreformowanych warunkach określonych w punktach I.3.15 i I.3.18.e decyzji. W warunkach tych organ odwoławczy nałożył obowiązek prowadzenia trzy razy w roku kontroli stanu technicznego obustronnych ogrodzeń ochronnych, przez cały okres eksploatacji inwestycji. W przypadku stwierdzenia uszkodzeń, nieszczelności lub innych usterek w systemach ogrodzenia powodujących ich niefunkcjonalność, wskazano konieczność ich naprawy lub modyfikacji. Ponadto organ odwoławczy nałożył obowiązek montażu ogrodzeń ochronno-naprowadzających przed oddaniem inwestycji do użytkowania. W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska bezzasadne jest nakładanie na inwestora kontroli stanu przepustów i wyгородzeń na cały okres eksploatacji inwestycji, gdyż obowiązek taki wynika z odrębnych przepisów, tj. § 167 *rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie*.

Wniosek Stowarzyszenia został zastosowany dla pozostałych monitoringów i nadzorów określonych w pkt II.1 zaskarżonej decyzji. Z uwagi na możliwość użytkowania inwestycji przed jej zakończeniem, a także mając na względzie konieczność sprawdzenia i zapewnienia funkcjonalności przewidzianym w decyzji środkom minimalizującym, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wprowadził zmianę w zapisach zaskarżonej decyzji, obligując inwestora do prowadzenia nadzoru /monitoringu bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania inwestycji.

Oдноśnie zarzutu: 10

Odpowiadając na wniosek Stowarzyszenia „GTP” dotyczący uzupełnienia wygradzeń dogęszczających dla płazów, należy wyjaśnić, że RDOŚ w Katowicach w warunku określonym pkt I.3.15 decyzji z dnia 30 czerwca 2016 r. prawidłowo, tożsamo z wnioskiem skarżącego, określił wielkość oczek obustronnego ogrodzenia ochronnego przedmiotowej drogi. Organ drugiej instancji dokonał modyfikacji powyższego warunku, przez dodanie obowiązku trwałego wykonania tzw. przewieszki, odgięcie (min. 10 cm) materiału w górnej części na zewnątrz drogi w kierunku otaczającego terenu pod kątem 45-90°, w celu zapobiegania przechodzeniu zwierząt wspinających się. Zgodnie ze zmianą wprowadzoną przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska stan techniczny siatki będzie trzy razy w roku kontrolowany, przez cały okres eksploatacji inwestycji, co zapewni skuteczność zamontowanych wygradzeń.

Oдноśnie zarzutu: 11

Bazując na obecnie dostępnych danych z zakresu siedlisk batrachofauny, RDOŚ w Katowicach wskazał lokalizację ogrodzeń tymczasowych (herpetologicznych) w treści warunku określonego w pkt I.2.1.54.a zaskarżonej decyzji. Niemniej należy dodać, że na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko dokonana zostanie ponowna inwentaryzacja herpetofauny, stąd zasięg wygradzeń tymczasowych może ulec korekcie w oparciu o nowe dane, aktualne na czas projektu budowlanego. Dodatkowo GDOŚ dokonał korekty warunku określonego w pkt I.2.1.54.b decyzji, przez dodanie, zgodnie z sugestią Stowarzyszenia, z uwagi na zasięg migracji płazów, obowiązku zabezpieczenia całości obszarów siedliskowych płazów oraz dodatkowo odcinków inwestycji położonych w odległości do min. 500 m od siedlisk batrachofauny. Wygradzenia tymczasowe montowane będą pod kontrolą herpetologa wchodzącego w skład nadzoru przyrodniczego, który na bieżąco będzie monitorował sytuację w terenie i w razie potrzeby zgłaszał wskazania dla inwestora, co do tymczasowych ogrodzeń, tak aby były one skuteczne na etapie budowy inwestycji.

Oдноśnie zarzutu: 12

W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ pierwszej instancji wprowadził w warunku określonym w pkt I.3.16.c parametry przejść zgodnie z obecnie posiadaną wiedzą. W dokumentacji sprawy wskazano, że na obecnym etapie projektowym nie jest znana dokładna długość planowanych przepustów, dlatego ustalono, iż podane parametry przepustów należy zweryfikować na etapie projektu budowlanego w zależności od długości obiektów, zgodnie z zasadą:

- obiekty o dł. do 20 m – $B \geq 1,0\text{m}$ $H \geq 0,75\text{ m}$;

- obiekty o dł. do 30 m – $B \geq 1,5\text{m}$ $H \geq 1,0\text{ m}$;
- obiekty o dł. do 50 m – $B \geq 2,0\text{m}$ $H \geq 1,5\text{ m}$;
- obiekty o dł. do 80 m – $B \geq 3,5\text{m}$ $H \geq 1,5\text{ m}$.

Zapis ten został przeniesiony do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w warunku dotyczącym ponownej oceny oddziaływania na środowisko, tj. w pkt. IV.3.

Odnosnie zarzutu: 13

Nie sposób zgodzić się ze Stowarzyszeniem „GTP”, że warunek określony w pkt I.3.16.d decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. w części: *W rejonie gdzie projektowane drogi równoległe przecinają płotki naprowadzające należy zaprojektować stop rynny* (str. 32 decyzji) jest niejasny. Stowarzyszenie nie wskazało, z jakiego względu i w jakim zakresie – jego zdaniem – powyższy zapis jest niezrozumiały, co więcej, nie zaproponowało innego zapisu, który mógłby stanowić alternatywę dla obecnie umieszczonego w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W opinii organu odwoławczego treść warunku wskazanego przez skarżącego jest jednoznaczna i nie ma potrzeby dokonywać jego modyfikacji.

Odnosnie zarzutu: 14

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zreformował treść warunku określonego w pkt I.3.17.20 zaskarżonej decyzji, przez uszczegółowienie parametrów oraz sposobu zagospodarowania suchych półek każdego rodzaju. Organ odwoławczy zgadza się ze stanowiskiem RDOŚ w Katowicach, że w pierwszej kolejności należy wykonać półki ziemne w formie gruntowego pasa terenu, a w wyjątkowych przypadkach, kiedy zastosowanie takiego rozwiązania nie będzie możliwe, wykonać podwieszane półki betonowe. Montaż podwieszanych półek betonowych możliwy będzie, po konsultacji i zgodnie ze wskazaniem herpetologa, pełniącego nadzór przyrodniczy na placu budowy.

Odnosnie zarzutu: 15

Organ odwoławczy uchylił warunek określony w pkt I.3.17.17 zaskarżonej decyzji i umorzył postępowanie w tym zakresie, z uwagi na zapisy decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. orzeczone w punktach: I.3.25, I.3.26, I.3.27, I.3.28 oraz I.3.29. Z ich treści wynika, że na terenie inwestycji nie będzie lokalizowało się studzienek otwartych oraz innych elementów systemu odwodnienia, które nie posiadałyby zabezpieczeń minimalizujących ryzyko uwięzienia płazów lub innych małych zwierząt. Ponadto w treści warunku określonego w pkt I.3.22 decyzji RDOŚ w Katowicach wskazał na zakaz lokalizowania elementów systemu odwodnienia w strefach przeznaczonych do migracji zwierząt. Z obecnych zapisów zaskarżonej decyzji wynika, że zabezpieczenia montowane na wszelkiego rodzaju obiektach i urządzeniach, w szczególności związanych z odwodnieniem, odprowadzeniem i podczyszczeniem ścieków i inną infrastrukturą, które mogą powodować śmiertelność zwierząt, będą uzgadniane z herpetologiem (pkt I.3.21 decyzji), który dodatkowo będzie kontrolował sposób ich montażu, co wynika z treści warunku określonego w pkt I.2.1.59.c tiret trzecie zaskarżonej. Organ pierwszej instancji nałożył również na inwestora obowiązek prowadzenia herpetologicznego monitoringu porealizacyjnego

w zakresie kontroli szczelności zabezpieczenia systemu odwodnienia przed wpadaniem zwierząt (pkt II.1.a tiret drugie decyzji).

Odnosnie zarzutu: 16

Organ odwoławczy przychylił się do wniosku Stowarzyszenia „GTP” o nałożenie obowiązku wykonania i wykończenia docelowych wygradzeń naprowadzająco-ochronnych dla małych zwierząt przed oddaniem inwestycji do ruchu, i dokonał korekty warunku określonego w pkt I.3.18.e zaskarżonej decyzji, orzekając o konieczności montażu ogrodzeń ochronno-naprowadzających oraz ochronnych przed oddaniem inwestycji do użytkowania.

Odnosnie zarzutu: 17

Odnoszą się do uwagi Stowarzyszenia „GTP”, że wyloty urządzeń uciezkowych powinny znaleźć się na terenie otwartym, poza pasem drogowym, zauważyć należy, że możliwość realizacji sugestii skarżącego ściśle uzależniona jest od konkretnych rozwiązań technicznych, które będą wynikać z lokalnych uwarunkowań możliwych do ustalenia dopiero na etapie projektu budowlanego. Z tego też względu zagadnienie to zostanie szczegółowo przeanalizowane na etapie ponownej oceny oddziaływania przedmiotowej inwestycji na środowisko. Ponadto RDOŚ w Katowicach nałożył na inwestora konieczność uzgadniania z herpetologiem pełniącym nadzór przyrodniczy rodzajów konstrukcji, zabezpieczeń oraz sposobów samodzielnego wydostawania się zwierząt z wszelkich obiektów i urządzeń, w szczególności związanych z odwodnieniem, odprowadzeniem i podczyszczaniem ścieków i inną infrastrukturą, które mogą powodować śmiertelność lokalnej fauny.

Odnosnie zarzutu: 18

Organ odwoławczy przychylił się do uwagi Stowarzyszenia „GTP”, że obecność otworów w pokrywach studni jest pożądana z uwagi na możliwość kontroli urządzeń odwodnienia pod kątem obecności drobnej fauny, a tym samym dokonał korekty warunku określonego w pkt I.3.25 zaskarżonej decyzji, zgodnie z sugestią zawartą w odwołaniu.

Odnosnie zarzutu: 19

Stowarzyszenie „GTP” wskazało, że powierzchnie zbiorników kompensacyjnych powinny być porównywalne, a nawet większe od zbiorników niszczonych, natomiast minimalne powierzchnie zbiorników kompensacyjnych określone w pkt I.3.32 decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. są zbyt małe. Odnosząc się do powyższego stanowiska, należy wskazać, że Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, po analizie dokumentacji z przedmiotowego postępowania, dwukrotnie wczuwał inwestora o dokładną analizę adekwatności zaproponowanych środków kompensujących w stosunku do skali strat w bazie siedliskowej batrachofauny. W odpowiedzi inwestor wskazał dodatkowe lokalizacje zbiorników zastępczych oraz podał zbiorniki retencyjne, które będą mogły pełnić funkcje siedliskowe dla płazów w km: Zb. 3 km 1+680, Zb. 5 km 3+650, Zb. 8 km 6+110, Zb. 17 km 11+600, Zb. 19 km 12+900, Zb. 21 km 13+850, Zb. 24 km 15+360, Zb. 25 km 16+150, Zb. 26 km, 16+650, Zb. 27 km 17+850, Zb. 28 km 19+980, Zb. 29 km 20+650, Zb. 30 km 21 + 140, Zb. 33 km 24+210, Zb. 34 km 24+600, Zb. 35 km 25+660, Zb. 36 km 26+630, Zb. 40 km, 30+170, Zb. 41 km 31+270, Zb. 42 km 32+410, Zb. 43

km 33+540, Zb. 44 km 35+230. Zbiorniki te zostały uwzględnione przez organ odwoławczy w zreformowanym warunku określonym w pkt I.2.1.52.e zaskarżonej decyzji, przez wskazanie parametrów tych zbiorników, które pozwolą na bezpieczne bytowanie w nich płazów, zwłaszcza w okresie rozrodu.

Prognozuje się, że w przypadku dużych zbiorników wodnych częściowe zasypanie lub częściowe zniszczenie nie będzie stanowić dużego zagrożenia dla występujących tam płazów.

W wyniku przeprowadzonej oceny oddziaływania inwestycji na siedliska płazów nie stwierdzono, aby siedliska miały ulec zniszczeniu, stwierdzono jedynie ryzyko zniszczenia, które może zostać zminimalizowane. Celem budowy nowych zbiorników jest polepszenie warunków siedliskowych związanych z pogorszeniem jakości siedlisk płazów w wyniku realizacji inwestycji. Wybudowana droga będzie stanowić barierę ekologiczną na szlakach migracji płazów. Budowa tych zbiorników ma za zadanie zapewnić siedliska dla większości płazów żyjących po tej samej stronie drogi i ograniczyć ich wędrówki w kierunku zbiorników po przeciwnej stronie, a tym samym ograniczać śmiertelność. Celem budowy wskazanych zbiorników jest również minimalizacja negatywnego wpływu wywołanego prowadzeniem prac związanych z odwodnieniem korpusu drogowego, które mogą spowodować osuszenie gruntów i zbiorników w jego otoczeniu.

Projektując zbiorniki dla płazów wzięto pod uwagę wyniki inwentaryzacji przyrodniczej i gatunki, jakim te zbiorniki mają służyć. Wskazane parametry zbiorników są pochodną preferencji siedliskowych zinwentaryzowanych gatunków płazów. Wyznaczając lokalizację zbiorników uwzględniono również rozpoznanie terenu wykonane podczas prac terenowych, tj.: położenie siedlisk wodnych takich jak stawy, mokradła, rozlewiska, tymczasowe zbiorniki wodne oraz cieki wodne. Wzięto również pod uwagę zidentyfikowane szlaki migracji płazów. Na wybór miejsc projektowanych zbiorników wpływ miała również odległość od pasa drogowego (zalecane 200 m) oraz położenie elementów systemu odwodnienia. Powierzchnie zbiorników określono opierając się o wyniki inwentaryzacji przyrodniczej, uwzględniając skład i liczebności gatunków, które zasiedlają teren w rejonie zbiornika. Powierzchnia zbiornika jest również uzależniona od wielkości dostępnego terenu i jego ukształtowania.

W ramach ponownej oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko wykonana zostanie kolejna inwentaryzacja przyrodnicza oraz zweryfikowane zostaną działania minimalizujące i kompensujące prognozowane negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko.

Ponadto w zakresie zagadnienia podnoszonego przez Stowarzyszenie organ pierwszej instancji wypowiedział się na str. 75 zaskarżonej decyzji. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska podziela stanowisko RDOŚ w Katowicach w analizowanym zakresie.

Odnosnie zarzutu: 20

Zgodnie z warunkiem określonym w pkt I.3.15 zaskarżonej decyzji wielkość oczek siatki od podłoża do wysokości minimum 60 cm nie może przekraczać wartości 0,5 cm (str. 28 decyzji). Należy więc uznać, że decyzja spełnia wymogi wskazane przez Stowarzyszenie „GTP” w zakresie wielkości oczek.

Oдноśnie zarzutu: 21

W zakresie kontroli zabezpieczeń systemu odwodnienia oraz skuteczności urządzeń uciezkowych Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał korekty, zgodnie z wnioskiem Stowarzyszenia „GTP”, warunku określonego w pkt II.1.a tiret drugie decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. Zapis ten celowo został wprowadzony w odniesieniu do konieczności prowadzenia monitoringu herpetologicznego, przez co wskazano na obowiązek prowadzenia kontroli przez okres 3 lat, niezależnie od wskazanych przez Stowarzyszenie wyników obserwacji.

System odwodnienia drogi na etapie eksploatacji będzie utrzymywany w ramach bieżącego utrzymania drogi – str. 83 wyjaśnień inwestora z marca 2016 r. W ramach tych prac będzie m.in. monitorowana jakość ścieków powstałych z wód opadowych i roztopowych wprowadzanych do wód lub do ziemi, zgodnie z decyzjami wodnoprawnymi i obowiązującym na etapie eksploatacji rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w *sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych* (Dz. U. poz. 1311).

Oдноśnie zarzutu: 22

W zakresie kontroli stanu technicznego wygradzeń, przejść i przepustów Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wypowiedział się już w treści niniejszej decyzji (odpowiedzi na zarzuty Stowarzyszenia „GTP” nr 7 i 9). Zreformowanym pkt I.3.15 zaskarżonej nałożył obowiązek prowadzenia kontroli stanu technicznego tych wygradzeń. Określone zostały terminy w jakich należy prowadzić kontrolę ich szczelności i funkcjonalności oraz sposób postępowania w przypadku stwierdzenia uszkodzenia.

Oдноśnie zarzutu: 23

Odnosząc się do wniosku Stowarzyszenia „GTP” o nałożenie obowiązku bieżącego przekazywania raportów z nadzoru przyrodniczego do RDOŚ w Katowicach, zauważyć należy, że organ pierwszej instancji w treści pkt I.2.1.60 zaskarżonej decyzji wskazał szczegóły co do sporządzania raportów z nadzoru przyrodniczego, w tym określił termin oraz zobowiązał inwestora do przedkładania ich właściwym terenowo regionalnym dyrekcjom ochrony środowiska. Z kolei w warunku określonym w pkt II.4 decyzji RDOŚ w Katowicach zobowiązał inwestora do przedkładania raportu po upływie każdego roku prowadzenia badań monitoringowych, a także po zakończeniu wskazanego w decyzji okresu prowadzenia poszczególnych badań – raportu końcowego. W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska częstotliwość przekazywania raportów należy uznać za właściwą.

Oдноśnie zarzutu: 24

Stowarzyszenie „GTP” wskazało, że w rejonie km 1+000 – km 1+200 znajdują się szlaki migracji płazów, jednak zaplanowano jedynie wygradzenia lewostronne, pominięto przepusty, tymczasem po prawej stronie drogi również znajdują się obszary siedliskowe. Odnosząc się do powyższego, zauważyć należy, że w ramach planowanej inwestycji zostanie zamontowane

obustronne ogrodzenie ochronne o parametrach, które skutecznie uniemożliwią małym zwierzętom, w tym płazom, wkraczać na drogę ekspresową. Zgodnie z treścią warunku określonego w pkt I.3.32 decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. w km 1+371 planowana jest budowa zbiornika kompensacyjnego. Projektując zbiorniki dla płazów wzięto więc pod uwagę wyniki inwentaryzacji przyrodniczej i gatunki, jakim zbiorniki mają służyć. Wskazane parametry są pochodną preferencji siedliskowych zinwentaryzowanych gatunków płazów. Wyznaczając lokalizację zbiorników wzięto również pod uwagę rozpoznanie terenu wykonane podczas prac terenowych, tj.: położenie siedlisk wodnych takich jak stawy, mokradła, rozlewiska, tymczasowe zbiorniki wodne oraz ciekły wodne. Uwzględniono także zidentyfikowane szlaki migracji płazów. Na wybór miejsc projektowanych zbiorników wpływ miała również odległość od pasa drogowego (zalecane 200 m) oraz położenie elementów systemu odwodnienia.

Nowe zbiorniki oraz przystosowane zbiorniki retencyjne dla płazów wraz z otaczającym terenem będą spełniać funkcję siedliska przez cały okres aktywności herpetofauny, nie ma więc potrzeby zapewniania płazom dodatkowych tras migracji w poprzek drogi. Ponadto w ramach procedury ponownej oceny oddziaływania na środowisko wykonania zostanie kolejna inwentaryzacja przyrodnicza oraz zweryfikowane zostaną działania minimalizujące i kompensujące prognozowane negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko w tym zakresie.

Odnosnie zarzutu: 25

W zreformowanym warunku określonym w pkt I.2.1.52.e zaskarżonej decyzji Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nałożył na inwestora obowiązek przystosowania zbiornika w lokalizacji 3+650 do możliwości bytowania płazów, przez zagwarantowanie odpowiedniej głębokości zbiornika, zapewnienie właściwej powierzchni płycizny, uzyskanie łagodnego profilu dna, odpowiedniego nachylenia brzegów zbiornika oraz innych uwarunkowań, które pozwolą na zwiększanie bazy siedliskowej lokalnej batrachofauny.

Odnosnie zarzutu: 26

W tabeli 5.10.1.5-4 *Opis siedlisk płazów zinwentaryzowanych w rejonie rozpatrywanych wariantów drogi S1* str. 13-22 errata do raportu z marca 2016 r. szczegółowo opisano siedliska płazów zinwentaryzowane w rejonie analizowanych wariantów. Prawidłowo przeprowadzona inwentaryzacja oraz szczegółowy opis siedlisk płazów zinwentaryzowanych również w rejonie rozpatrywanego wariantu drogi, z wyszczególnieniem cennych stanowisk płazów, uwiarygodniają przeprowadzoną w raporcie analizę oddziaływania. Wykazano dokładne miejsca występowania płazów oraz liczebność na zidentyfikowanych stanowiskach. W oparciu o uzyskane w trakcie badań terenowych dane określono procentowy udział poszczególnych gatunków w stosunku do wszystkich zinwentaryzowanych stwierdzeń oraz we wszystkich wyznaczonych stanowiskach w obrębie wariantu.

Z dokumentacji wynika, że przeprowadzona inwentaryzacja objęła łącznie 480 stanowisk z których wybrano 98, na które realizacja inwestycji może mieć wpływ. Dodatkowo na str. 662-664 raportu tom I, cz. 1 wskazano także główne kierunki migracji, które kolidują z osią planowanego do realizacji wariantu projektowanej drogi S1.

W związku z powyższym organ odwoławczy nie widzi potrzeby dodatkowego uzupełnienia danych przyrodniczych i, w oparciu o te dane, zweryfikowania wpływu inwestycji na płazy, czego domaga się Stowarzyszenie „GTP”, podnosząc, że zasoby serwisu internetowego Geoportal wskazują na obecność zbiorników, w których nie wykazano obecności płazów.

Oдноśnie zarzutu: 27

W zakresie wniosku Stowarzyszenia „GTP” o wprowadzenie do treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zapisu, żeby zabezpieczyć przejazdy nad i pod trasą zasadniczą przed dostępem płazów, ze względu na to, że obecność urządzeń odwodnienia oraz krawężników generuje niepotrzebną śmiertelność małych zwierząt, wskazać należy, że RDOŚ w Katowicach wypowiedział się w tym zakresie na str. 75 decyzji z dnia 30 czerwca 2016 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska podziela stanowisko organu pierwszej instancji. Nałożone w powyższej decyzji na wnioskodawcę obowiązki w postaci nadzoru przyrodniczego, ponownej oceny oddziaływania na środowisko i weryfikacji przez RDOŚ w Katowicach rozwiązań na etapie projektu budowlanego, pozwolą w sposób wystarczający zabezpieczyć zarówno planowane przedsięwzięcie, jak i związane z nim inwestycje towarzyszące. Stowarzyszenie nie uzasadniło, dlaczego przyjęte rozwiązania uważa za błędne lub niewystarczające, ani nie przedstawiło propozycji innych rozwiązań, które mogłyby zostać zastosowane.

Oдноśnie zarzutu: 28

Odnosząc się do wniosku Stowarzyszenia „GTP” o wyeliminowanie na tzw. drogach równoległych do jezdni głównej kanalizacji odwadniającej oraz zastosowanie krawężników mogących utrudniać przemieszczanie się płazów, wskazać należy, że w celu umożliwienia migracji płazom w poprzek dróg równoległych do drogi ekspresowej S1 zastosowano m.in. stop rynny, czyli specjalne betonowe rynny (przekrój w kształcie litery „U”) przykryte kratami wpadowymi, których lokalizacja i konstrukcja zapewni naprowadzenie osobników zmierzających w kierunku jezdni do systemu ogrodzeń. Elementy systemu odwodnienia zostaną właściwie zabezpieczone, zgodnie z warunkami określonymi m.in. w punktach: I.3.21, I.3.25, I.3.26, I.3.27, I.3.28 i I.3.29 zaskarżonej decyzji.

Oдноśnie zarzutu: 29

Odnosząc się natomiast do wniosku Stowarzyszenia „GTP” o wprowadzenie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zapisów eliminujących możliwość deponowania odpadów mas ziemnych w obszarach siedliskowych płazów, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał stosownej korekty warunku określonego w pkt I.2.1.37 zaskarżonej decyzji, przez orzeczenie o zakazie deponowania ziemi w obrębie siedlisk płazów, które nie są przeznaczone do likwidacji. Zgodnie z przywołanym zapisem decyzji dopuszczalne jest zasypywanie obszarów podmokłych jedynie po konsultacji z herpetologiem, w przypadku siedlisk wskazanych w decyzji do likwidacji, niezasiedlonych obecnie przez płazy.

Oдноśnie zarzutu: 30

Parametry obustronnego ogrodzenia ochronnego, w tym wprowadzony przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w warunku określonym w pkt I.3.15.b decyzji RDOŚ w Katowicach obowiązek zastosowania tzw. przewieszki, skutecznie ograniczą śmiertelność płazów na całej długości planowanej drogi. W kontekście konieczności naprowadzania płazów na obiekty mostowe, stanowiące równocześnie przejścia dla zwierząt, w tym batrachofauny, zaprojektowane zostały płotki naprowadzające (pkt I.3.18.b decyzji). Z uwagi na powyższe, brak jest konieczności wprowadzenia wygrodzień herpetologicznych na odcinkach przebiegających przy ciekach, czego domaga się Stowarzyszenie „GTP”.

Odnosnie zarzutu: 31

Odnosząc się do wniosku Stowarzyszenia „GTP” o nałożenie na inwestora obowiązku ciągłego nadzoru przyrodniczego, wskazać należy, że Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał korekty warunku określonego w pkt I.2.1.52.g zaskarżonej decyzji, przez wskazanie kontroli częstotliwości prowadzenia nadzoru herpetologicznego na placu budowy, w trakcie okresu wzmożonej aktywności płazów, jak również poza tym okresem.

Odnosnie zarzutu: 32

Stowarzyszenie „GTP” wniosło o wprowadzenie do treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach poniższych obowiązków:

- *odwerty pod fundamenty ekranów akustycznych należy zabezpieczyć przed dostępem małych zwierząt, w tym płazów, poprzez zastosowanie wygrodzień tymczasowych;*
- *wszelkie obiekty i urządzenia, w szczególności związane z odwodnieniem, odprowadzeniem oraz podczyszczeniem ścieków i inną infrastrukturą, które mogą spowodować śmiertelność zwierząt, należy tak zaprojektować, aby nie mogły być wykorzystywane jako miejsca okresowego lub stałego bytowania zwierząt. Infrastruktura winna być skonstruowana i zabezpieczona w sposób chroniący przed możliwością upadnięcia do niej zwierząt a zarazem w sposób chroniący przed uwięzieniem - poprzez zamontowanie odpowiednich krat, zasuw i ogrodzeń, jednocześnie powinna pozwalać na samodzielne wydostanie się zwierząt z tych obiektów i urządzeń;*
- *roboty budowlane mogą być rozpoczęte po uprzedniej inwentaryzacji przeprowadzonej przez herpetologa w celu zapewnienia ochrony mogących występować tam płazów, następnie ich odłowieniu i uwolnieniu w bezpiecznych siedliskach oraz zabezpieczeniu terenu budowy przed dostaniem się zwierząt.*

Do powyższych kwestii RDOŚ w Katowicach wypowiedział się na str. 76 zaskarżonej decyzji. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przychylił się w tym zakresie do stanowiska organu pierwszej instancji, przy czym wskazać należy, że druga z wyżej wskazanych propozycji zapisów została wprowadzana przez RDOŚ w Katowicach do treści decyzji, tj. w punkcie I.3.21.

Odnosnie zarzutu: 33

Zdziwienie budzi wniosek Stowarzyszenia „GTP”, zawarty w piśmie z dnia 12 marca 2020 r., o wprowadzenie do treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach obowiązku: *wykonania systemowych konstrukcji ucieczkowych dla drobnej fauny z pułapek jakimi są studnie wpadowe i separatory oraz: wykonania konstrukcji ucieczkowych dla płazów ze studzienek i wpustów ulicznych na drogach przekraczających planowaną trasę S1, skoro w piśmie z dnia 9 stycznia 2017 r. Stowarzyszenie*

stwierdziło, że: *Doceniamy zapis w p. 26 (str. 43) o wyposażeniu studni, niecek wpadowych w urządzenia ucieczkowe*. Jak zauważyło samo Stowarzyszenie, obowiązki takie zostały nałożone przez RDOŚ w Katowicach w pkt I.3.26 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym: *Należy wyposażyć studnie i niecki wpadowo-chłonne oraz osadniki i separatory (otwarte) w pochylnie i rury wyjściowe (ucieczkowe), umożliwiające samodzielne wychodzenie zwierząt na zewnątrz*. Ponadto w miejscu tym należy wskazać również na warunki określone w pkt I.3.27 decyzji, zgodnie z którym: *W studniach i nieckach wpadowo-chłonnych, studzienkach ściekowych z wpustami żeliwnymi oraz osadnikach i separatorach należy zastosować pochylnie i rury wyjściowe (ucieczkowe), umożliwiające samodzielne wychodzenie zwierząt na zewnątrz*, a także w pkt I.3.28 decyzji, zgodnie z którym: *W studzienkach ściekowych z wpustami żeliwnymi należy zastosować kraty o możliwie najwęższych szczelinach, utrudniających przenikanie dorosłych płazów (zalecana szerokość szczelin < 2 cm) czy stosowanie syfonów dla płazów*.

Powyższe świadczy o tym, że Stowarzyszenie „GTP” nie zapoznało się z treścią decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r., jak i z dokumentacją sprawy, co jednak nie przeszkadza Stowarzyszeniu skarżenia tej decyzji i formułowania względem niej dużej ilości uwag, wniosków i zarzutów, miejscami wzajemnie sprzecznych (vide konstrukcje ucieczkowe), a w znacznej części nieuzasadnionych i nie mających poparcia w materiałach dowodowych.

Do kwestii dotyczących wygrodzień herpetologicznych przed oddaniem drogi do użytku oraz obowiązku monitorowania separatorów Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska odniósł się już w treści niniejszej decyzji, m.in. w odniesieniu do zreformowanych warunków określonych w pkt I.3.18.e i II.1.a tiret drugie zaskarżonej decyzji.

Zarzuty podniesione przez Helenę Procner – reprezentowaną przez radcę prawnego Macieja Jeziorskiego:

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że podniesione przez pełnomocnika Heleny Procner zarzuty zostały sformułowane w sposób lakoniczny i bardzo ogólny. Nie precyzują konkretnie, na czym miałyby polegać naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego, ponadto nie zostały poparte jakimikolwiek analizami ani dowodami je uprawdopodobniającymi. Za wysoce niestosowne należy uznać stwierdzenie, że: *najbardziej uderzającą wadą zaskarżonej decyzji jest jawna i oczywista dyskryminacja ludności katolickiej oraz że działanie RDOŚ w Katowicach: ma zapewne swoje podłoże ideologiczne, przychylnie tolerowane przez poprzednie rządy*. Powyższe świadczy o braku profesjonalizmu pełnomocnika oraz narusza powagę wykonywanego przez niego zawodu prawniczego.

Podnosząc zarzut naruszenia prawa materialnego, przez nieuwzględnienie lub nienależyte uwzględnienie wymogów ochrony zdrowia ludzkiego, skarżąca nie wskazała, jakie konkretnie przepisy prawa powszechnie obowiązującego zostały przez RDOŚ w Katowicach naruszone, ani nie opisała, na czym to naruszenie ma polegać. Ponadto skarżąca nie przywołała żadnych okoliczności faktycznych ani dowodów, które takie naruszenia by potwierdzały. Z tego też względu Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie jest w stanie precyzyjnie ustosunkować się do powyższego zarzutu.

Odnosząc się do podniesionej w odwołaniu z dnia 30 lipca 2016 r. kwestii ubytku tlenu w atmosferze w skutek ruchu pojazdów, zauważyć należy, że w obowiązujących przepisach prawa brak jest standardów, które regulowałyby dopuszczalne zużycie tlenu przez samochody, jak również standardów jakości środowiska w zakresie ubytku tlenu w atmosferze. W szczególności standardy takie nie zostały określone ani w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. poz. 1031, ze zm.), ani w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. *w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. Nr 16, poz. 87, ze zm.). Wskaźnik taki nie został również ujęty w metodologiach do oceny poziomów substancji w powietrzu wskazanych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. *w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu* (Dz. U. poz. 1119). Niezależnie od powyższego, ogólnie znany – zdaniem skarżącej – fakt proporcjonalnego do zwiększenia szybkości ruchu pojazdów wzrostu zużycia tlenu z atmosfery nie został poparty przez skarżącą żadną literaturą naukową, a do przedstawionych w odwołaniu niejasnych wyliczeń zużycia tlenu nie dołączono opisu zastosowanej metodologii. Z tego też względu przedstawionych wyliczeń nie można traktować jako wiarygodnych.

Wbrew twierdzeniu skarżącej, RDOŚ w Katowicach dokonał oceny wpływu przedsięwzięcia na środowisko w zakresie emisji hałasu oraz wprowadzania zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, co znalazło swoje odzwierciedlenie w treści decyzji z dnia 30 czerwca 2016 r. W punktach: I.2.1.2, I.2.1.4, I.3.9 oraz I.3.10 zaskarżonej decyzji organ pierwszej instancji określił istotne warunki korzystania ze środowiska oraz wymagania dotyczące ochrony środowiska mające na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w tym zakresie, m.in. obowiązek wykonania ekranów akustycznych na poszczególnych odcinkach drogi, a także, w pkt III tej decyzji, nałożył obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej w zakresie emisji hałasu. Ponadto do kwestii tych RDOŚ w Katowicach odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, m.in.:

- na str. 63, gdzie wyjaśnił, że droga ekspresowa na skrzyżowaniu z ul. Wyzwolenia (przy ul. Wyzwolenia 336 znajduje się przywołana przez Helenę Prochner Bazylika pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny) prowadzona będzie w głębokim wykopie – od 4 do 7 m, częściowo w murach oporowych, co znacząco ograniczy rozprzestrzenianie się szkodliwych emisji z drogi na przyległy teren. Na odcinku przebiegającym przy ul. Wyzwolenia przewidziane są ekrany akustyczne o wysokości od 2,0 m do 8,0 m (lewostronny), które łącznie z tłumiącymi hałas ścianami wykopów zminimalizują poziom hałasu na tym terenie do standardów określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (D.U. z 2014 r. poz. 112);
- na str. 63-64, gdzie odniósł się m.in. do emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza;

- na str. 70, gdzie przywołał przeprowadzoną w dniu 30 maja 2016 r. rozprawę administracyjną, na której omówione zostały m.in. kwestie akustycznego oddziaływania inwestycji na środowisko oraz w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza;
- na str. 122-125, gdzie dokonał oceny raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko w zakresie emisji hałasu i przeanalizował wpływ inwestycji w tym zakresie w odniesieniu do obszarów objętych ochroną akustyczną;
- na str. 126-127, gdzie dokonał oceny raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza i przeanalizował wpływ inwestycji w tym zakresie. RDOŚ w Katowicach w oparciu o analizy przeprowadzone na potrzeby raportu wskazał, że planowana droga S1 zapewni sprawne połączenie, które poprawi komfort i czas podróżowania pomiędzy Bielsko-Białą a Aglomeracją Śląską, jak również pomiędzy wszystkimi miejscowościami wzdłuż drogi ekspresowej, w efekcie czego realizacja przedmiotowej inwestycji przyczyni się do poprawy jakości powietrza.

Z dołączonego do raportu Załącznika 5. Załączniki kartograficzne. Nr rysunku 04.07 „Obiekty dziedzictwa kulturowego” oraz dołączonego do uzupełnienia do raportu z marca 2016 r. Załącznika I.14-Zal.1.12 „Plan sytuacyjny – wyburzenia – wariant E” wynika, że Bazylika pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny będzie znajdować się w znaczącym oddaleniu od planowanej drogi, tj. w odległości ponad 650 m mierzonych wzdłuż ul. Wyzwolenia i ok. 400 m mierzonych wzdłuż ul. Serdecznej. Od inwestycji Bazylika jest oddzielona zwartą zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz lokalnymi pasami zadrzewień. Natomiast, na co wskazuje dołączony do uzupełnienia do raportu z marca 2016 r. Załącznik VIII.1-Zal.5. „Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej i formy ochrony oraz propozycje rozwiązań minimalizujących oddziaływanie przedsięwzięcia – wariant E”, na odcinku od ok. km 37+600 do 38+500 od strony Bazyliki zlokalizowany będzie ekran akustyczny.

W dołączonym do raportu Załączniku 5. Załączniki kartograficzne. Numery rysunków 09.E.01 – 09.E.12 „Zasięg hałasu dla wariantu E w 2018 r. i 2033 r. - WARIANT E” przedstawiono wyniki propagacji hałasu. Zauważyć w tym miejscu jednak należy, że – co wynika z uchwały Nr XXV/666/2008 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 13 maja 2008 r. *w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Centrum Hałcnowa* (Dz. U. Woj. Śląsk. Nr 136, poz. 2652 ze zm.) – dla obszaru Bazyliki ustalono przeznaczenie terenu: usługi kultury sakralnej i komunikacji pieszej (na rysunku planu został on oznaczony jako 23UKS,KX). Z tego też względu, zgodnie z *rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*, nie podlega on ochronie akustycznej, bowiem nie został wymieniony wśród rodzajów terenów podlegających takiej ochronie, wskazanych w § 1 pkt 1 powyższego rozporządzenia.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że na terenie znajdującym się pomiędzy obszarem Bazyliki a planowaną inwestycją, dla którego w analizowanym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustalono przeznaczenie terenu: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (21MN i 43MN), nie dojdzie do przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w *rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*, co

potwierdzają przedstawione w powyższym załączniku do raportu analizy akustyczne (Nr rys. 09.WE.12).

W dołączonym do raportu Załączniku 5. Załączniki kartograficzne. Numery rysunków 08.E.01.01 – 08.E.16.10 „Zasięg emisji zanieczyszczeń w 2018 r. i 2033 r. - WARIANT E” przedstawiono natomiast wyniki propagacji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery. Wynika z nich, że w 2033 r. obszar Bazyliki będzie objęty emisją:

- NO_x stężenie średnioroczne na poziomie 21,5-23,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Nr rys. 8.E.15.6);
- PM_{10} stężenie średnioroczne na poziomie 43,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Nr rys. 8.E.15.7);
- $\text{PM}_{2,5}$ stężenie średnioroczne na poziomie 33,9-34,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Nr rys. 8.E.15.8);
- SO_2 stężenie średnioroczne na poziomie 19,02-19,06 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Nr rys. 8.E.15.9);
- benzen stężenie średnioroczne na poziomie 4,025-4,055 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Nr rys. 8.E.15.10).

Na str. 54 raportu w Tabeli 5.3-1 „Wartości istniejących poziomów stężeń zanieczyszczeń powietrza podane przez WIOŚ Katowice i WIOŚ Kraków” przedstawiono m.in. wartości dla miejscowości Bielsko-Biała. Przedstawiają się one następująco:

- NO_2 – 21 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- PM_{10} – 43 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- $\text{PM}_{2,5}$ – 33,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- SO_2 – 19 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- benzen – 4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Z powyższego wynika, że przewidywane na rok 2033 stężenia substancji będą na poziomach porównywalnych z istniejącymi. Z tego też względu nie sposób zgodzić się ze skarżącą, że dojdzie do znaczącego pogorszenia się jakości powietrza w związku z realizacją przedmiotowej inwestycji.

Podnosząc zarzut naruszenia przepisów postępowania, przez *uszczerpnięcie praw właścicieli nieruchomości sąsiadujących – również pośrednio – z planowaną drogą ekspresową*, skarżąca także nie wskazała, jakie konkretnie przepisy prawa powszechnie obowiązującego zostały przez RDOŚ w Katowicach naruszone, ani nie opisała, na czym to naruszenie ma polegać. Ponadto zarzut powyższy został sformułowany w sposób niejasny, w szczególności nie wiadomo, o jakim „uszczerpnięciu praw” mowa. Domniemywać można, że skarżąca ma na myśli wywłaszczenie nieruchomości pod drogę, i w tym znaczeniu wskazać należy, że decyzja RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. nie narusza prawa własności do nieruchomości gruntowych, bowiem nie daje inwestorowi żadnych praw do terenu będącego miejscem realizacji inwestycji. Na potrzeby uzyskania tej decyzji wnioskodawca nie musi legitymować się tytułem prawnym do nieruchomości, na których planowana jest realizacja przedsięwzięcia, a zatem roszczenia prawne nie mogą być skutecznie podnoszone w toku postępowania poprzedzającego jej wydanie. Potwierdza to Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie, który w wyroku z dnia 19 marca 2008 r., sygn. akt: II SA/Kr 1208/07, wskazał, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach *nie rodzi praw do terenu oraz nie narusza prawa własności i uprawnień osób trzecich. Legitymowanie się prawem do nieruchomości będzie badane dopiero na etapie wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę. W związku z tym zarzuty te mogą być rozpatrywane dopiero na tym etapie postępowania.*

Przedmiotowa inwestycja będzie realizowana w oparciu o decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, o której mowa w ustawie z dnia 10 kwietnia 2003 r. *o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1474, ze zm.). Kwestie dotyczące naruszenia interesów właścicieli nieruchomości, które są przeznaczone pod realizację inwestycji drogowej (w tym dotyczące wywłaszczeń i odszkodowań), są regulowane przez przepisy powyższej ustawy, tym samym wykraczają poza przedmiot postępowania w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Ponadto zauważyć należy, że ocena wpływu przedsięwzięcia na nieruchomości jest elementem koniecznym w ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, *jednakże w tym zakresie nie bada się wpływu inwestycji na wartość tych dóbr materialnych* (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 marca 2013 r., C-420/11, oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 lutego 2015 r., sygn. akt: II SA/Go 4/15).

Zarzut naruszenia przepisów postępowania, przez *nieujawnienie stronom integralnych składników decyzji, przede wszystkim czytelnej mapy sytuacyjnej*, również nie zawiera wskazanych przepisów prawa, które – w opinii skarżącej – zostały naruszone, co więcej, nie wskazuje, jakie konkretnie „integralne składniki decyzji” nie zostały stronom ujawnione ani jaką „mapę sytuacyjną” skarżąca ma na myśli. Ponadto skarżąca podniosła, że istniejąca mapa (bez sprecyzowania o jaką konkretnie mapę chodzi): *nie spełnia przedmiotowych wymogów i nie jest dostatecznie precyzyjna; nie zawiera kompletnej tzw. legendy; operuje oznaczeniami niemożliwymi do odczytania, zwłaszcza w aspekcie emisji hałasu*.

Jak wynika z akt sprawy, do zaskarżonej decyzji został dołączony, zgodnie z art. 82 ust. 3 *ustawy o oś*, załącznik w postaci charakterystyki przedsięwzięcia, będący jej integralną częścią, a strony postępowania miały możliwość zapoznania się z jego treścią, jak i z całością decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. na zasadach określonych w przepisach *Kpa*. Powyższa decyzja nie zawiera innych załączników, w tym mapy sytuacyjnej.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że do raportu o oddziaływaniu analizowanego przedsięwzięcia na środowisko zostały dołączone załączniki graficzne, w tym wykonane na podkładach mapowych załączniki przedstawiające rozprzestrzenianie się hałasu. Załączniki te nie stanowią jednak integralnej części zaskarżonej decyzji. Ponadto wskazać należy, że są one czytelne i opatrzone w legendę, której treść jest zrozumiała i nie budzi wątpliwości organu odwoławczego. Strony postępowania miały możliwość zapoznania się również z tymi załącznikami, jak i z całą dokumentacją sprawy.

Zarzut *popęłnienia błędu w ustaleniach faktycznych (art. 80 Kpa) przez wybiórczą selekcję dowodów korzystnych dla wnioskodawcy, przy jednoczesnym braku inicjatywy w zbieraniu dowodów przeciwnych (art. 75 § 1 Kpa)* – pomimo że został postawiony przez profesjonalnego pełnomocnika – jest bardzo ogólny i niedoprecyzowany, przez co Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie jest w stanie się do niego jednoznacznie ustosunkować. Przede wszystkim skarżąca nie wskazała, jakie błędy – jej zdaniem – popełnił organ pierwszej instancji ustalając stan faktyczny sprawy i jakich okoliczności nie udowodnił, naruszając tym samym art. 80 *Kpa*, ani jakie konkretnie ustalenia organu skarżąca ma na myśli. Ponadto z zarzutu nie wynika, jakie dowody w sprawie – w opinii

skarżącej – zostały poddane wybiórczej selekcji ani do zebrania jakich „dowodów przeciwnych” zobowiązany był RDOŚ w Katowicach w przedmiotowej sprawie. W miejscu tym należy zauważyć, że: *Nalożenie na organy prowadzące postępowanie administracyjne obowiązku wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego nie zwalnia strony postępowania od współudziału w realizacji tego obowiązku. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy nieudowodnienie określonych okoliczności faktycznych może prowadzić do rezultatów niekorzystnych dla strony* (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 czerwca 2019 r., sygn. akt: I OSK 3577/18). Ponadto Sąd ten podkreślił, że: *Nie można bowiem przyjąć, że przy bierności strony, ciężar dowodzenia faktów mających przemawiać przeciwko ustaleniom poczynionym przez organy administracji spoczywa na tych organach*. Jak wynika natomiast z akt sprawy, skarżąca w toku postępowania nie wniosła żadnych dowodów, których przedmiotem byłaby okoliczność mająca znaczenie dla sprawy, a które to dowody mogłyby być ocenione przez organ prowadzący postępowanie. Co więcej, skarżąca formułując powyższy zarzut, nie powołała się na wniesione dowody w sprawie.

Nie jest również jasne stanowisko skarżącej w przedmiocie postawionego zarzutu naruszenia art. 79 § 1 i 2 *Kpa*, bowiem skarżąca nie wskazała, jakie – jej zdaniem – dowody zostały przeprowadzone bez zawiadomienia stron, oraz naruszenia art. 75 § 1 *Kpa*, bowiem skarżąca nie wskazała, jakie – w jej opinii – okoliczności sprawy wymagały przeprowadzenia dowodu ze świadków, ani jakie powyższe naruszenia miały znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Nie budzi wątpliwości organu odwoławczego, że RDOŚ w Katowicach prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, zgodnie z dyspozycją art. 77 § 1 *Kpa*. Zgromadzona w sprawie dokumentacja spełnia wymogi określone w obowiązujących przepisach prawa, w tym w *Kpa* oraz *ustawie ooś*. W szczególności zawiera dokumenty, o których mowa w art. 74 ust. 1 *ustawy ooś*. Organ pierwszej instancji, stwierdzając braki i niejasności w raporcie o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko, wezwał wnioskodawcę do jego uzupełnienia. Również Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, w granicach wyznaczonych przepisem art. 136 *Kpa*, przeprowadził dodatkowe postępowanie uzupełniające w tym zakresie.

Wyjaśnienia wymaga, że w postępowaniach w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach szczególna wartość dowodowa przysługuje raportowi o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, który na zlecenie inwestora jest opracowywany przez wykonawcę zatrudniającego ekspertów doświadczonych w zakresie ocen oddziaływania na środowisko. Ocena jakości tego dokumentu nastąpiła przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez RDOŚ w Katowicach, a następnie w postępowaniu odwoławczym przeprowadzonym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zarówno organ pierwszej instancji, jak i organ odwoławczy przeanalizowały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy z poszanowaniem aktualnej wiedzy naukowej i przy wykorzystaniu własnych doświadczeń. Raport wraz z uzupełnieniami poddany został weryfikacji pod kątem zgodności z wymaganiami zawartymi w art. 66 *ustawy ooś*. W opinii Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska raport wraz z uzupełnieniami spełnia wymogi formalne, sporządzony został w sposób rzetelny i umożliwia komplementarną ocenę w zakresie wskazanym w art. 62 *ustawy ooś*, zatem prawidłowo został

przyjęty jako podstawowy dowód w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ponownie należy podkreślić, że zastrzeżenia do dokumentacji, aby nie były uznane za gołosłowne powinny zostać poparte analizami sporządzonymi przez specjalistów, które w sposób udokumentowany wskazywałyby na wady zgromadzonego w sprawie materiału. Strony postępowania, w tym Helena Procner, nie przedstawiły jakichkolwiek ekspertyz przeciw raportowi, podważających jego treść, ustalenia i przedstawione w nim analizy i wyniki tych analiz.

Ponadto wskazać należy, że zawiadomieniem z dnia 2 czerwca 2016 r., znak: WOOŚ.4200.1.2015.AM.46, zgodnie z dyspozycją art. 10 § 1 *Kpa*, RDOŚ w Katowicach zawiadomił strony o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji w przedmiotowej sprawie. Skarżąca z takich uprawnień nie skorzystała.

Mając powyższe na uwadze, zarzuty naruszenia art. 75 § 1, art. 79 § 1 i 2 oraz art. 80 *Kpa* należy uznać za bezzasadne i niemające poparcia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Zgodnie z art. 49 *Kpa* (w brzmieniu obowiązującym w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r.) strony mogą być zawiadamiane o decyzjach i innych czynnościach organów administracji publicznej przez obwieszczenie lub w inny zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości sposób publicznego ogłaszania, jeżeli przepis szczególny tak stanowi; w tych przypadkach zawiadomienie bądź doręczenie uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia. W przypadku postępowań dotyczących decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przepisem szczególnym, o którym mowa wyżej, jest art. 74 ust. 3 *ustawy oos* (w brzmieniu obowiązującym w dniu złożenia wniosku o wydanie zaskarżonej decyzji), zgodnie z którym, jeżeli liczba stron postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przekracza 20, stosuje się przepis art. 49 *Kpa*. Jak wynika z przedłożonych w sprawie przez inwestora wypisów z rejestru gruntów, liczba stron przedmiotowego postępowania przekracza 20.

Dopuszczenie zawiadamiania stron postępowania w trybie art. 49 *Kpa* zwalnia organ z obowiązku precyzyjnego ustalenia kręgu stron postępowania (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn. akt II OSK 1635/07). W wyroku z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn. akt II OSK 1242/08, Naczelny Sąd Administracyjny zauważa, że: *Skoro prawodawca zwolnił organy administracji od obowiązku bezpośredniego doręczenia orzeczenia, mając na względzie potrzebę uproszczenia procedury w pewnego rodzaju sprawach, to nieracjonalne byłoby uznanie, że równocześnie konieczne jest precyzyjne ustalenie kręgu stron postępowania, jedynie w celu zamieszczenia wykazu stron w orzeczeniu.* Z tego względu podniesiony przez Helenę Procner zarzut zaniechania ustalenia kręgu stron postępowania jest bezpodstawny.

W świetle powyższego, co potwierdza dokumentacja sprawy, RDOŚ w Katowicach nie sporządził imiennej listy stron postępowania ani nie umieścił imiennego wykazu wszystkich stron postępowania w treści decyzji z dnia 30 czerwca 2016 r. Z tego względu niezrozumiałe jest twierdzenie skarżącej, że za strony postępowania organ pierwszej instancji uznał osoby zmarłe. Co więcej, skarżąca nie przywołała dokumentów, na podstawie których taki fakt ustaliła, nie wskazała, które konkretnie osoby zmarłe były traktowane jako strony postępowania, ani jakie

czynności procesowe, zwłaszcza w przedmiocie skierowania decyzji do strony, RDOŚ w Katowicach wykonał względem osób zmarłych.

Również w okolicznościach rozpatrywanej sprawy, o których mowa wyżej, nieuprawniony jest zarzut naruszenia art. 81 *Kpa*, przywołany przez skarżącą w kontekście pominięcia w postępowaniu spadkobierców bliżej niesprecyzowanych osób zmarłych. Dodatkowo należy w tym miejscu wskazać na:

- przepis art. 74 ust. 3c *ustawy oos*, zgodnie z którym, w przypadku gdy w dniu wszczęcia postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wypis z rejestru gruntów lub inny dokument pozwalający na ustalenie stron postępowania, obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, zawiera nieaktualne dane lub w przypadku gdy dane te stały się nieaktualne na skutek śmierci jednej ze stron tego postępowania, nie stosuje się art. 97 § 1 pkt 1 i 4 *Kpa*;
- przepis art. 74 ust. 3f *ustawy oos*, zgodnie z którym nieuregulowany lub nieujawniony stan prawny nieruchomości znajdujących się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, nie stanowi przeszkody do wszczęcia i prowadzenia postępowania oraz wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Do zawiadomień o decyzjach i innych czynnościach organu osób, którym przysługują prawa rzeczowe do nieruchomości o nieuregulowanym lub nieujawnionym stanie prawnym, stosuje się przepis art. 49 *Kpa*;
- przepis art. 74 ust. 3g pkt 1 *ustawy oos*, zgodnie z którym przez nieuregulowany stan prawny należy rozumieć sytuację, w której dotychczasowy właściciel lub użytkownik wieczysty nieruchomości nie żyje i nie przeprowadzono postępowania spadkowego lub nie zostało ono zakończone;
- przepis art. 74 ust. 3h *ustawy oos*, zgodnie z którym przez nieujawniony stan prawny należy rozumieć sytuację, w której rejestry lub ewidencje właściwe dla ustalenia osób, o których mowa w ust. 3a, nie zawierają danych umożliwiających ich ustalenie, w szczególności danych osobowych, w tym adresu, właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie.

Również niedoprecyzowane jest twierdzenie skarżącej, że *przynajmniej niektóre osoby biorące udział w postępowaniu w ramach organu nie posiadały prawidłowo udzielonego pełnomocnictwa administracyjnego*, o którym mowa w art. 268a *Kpa*. Z racji tego, że skarżąca nie wskazała, które konkretnie osoby nie posiadały pełnomocnictw administracyjnych, jakie czynności podjęły w ramach kompetencji organu, jakie przepisy zostały przez to naruszone i jaki miało to wpływ na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie jest w stanie odnieść się do przywołanego zarzutu. Wskazać w tym miejscu należy, że zaskarżona decyzja została podpisana przez Bernarda Błaszczyka, który w dacie jej wydania był piastunem organu. Pełnienie funkcji regionalnego dyrektora ochrony środowiska następuje nie na mocy upoważnienia administracyjnego, tylko w drodze powołania przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, o czym stanowi art. 130 ust. 1 *ustawy oos*.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska odmawia przeprowadzenia dowodu z dokumentacji projektowej dostępnej na stronach internetowych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, czego domagają się Stowarzyszenie „TNRZ” w piśmie z dnia 9 marca

2020 r. oraz Stowarzyszenie „GTP” w piśmie z dnia 12 marca 2020 r., podając liczne linki do plików elektronicznych. Jak wynika z przepisów *ustawy o oś* dokumentacja projektowa nie stanowi wymaganego załącznika do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ani nie jest elementem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Dokumentacja projektowa wykonywana jest na potrzeby postępowania odrębnego od postępowania w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i służy do opisu przedmiotu zamówienia na roboty budowlane w postępowaniach w sprawie zamówień publicznych, o czym stanowi art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.). Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana jest dla przedsięwzięcia opisanego w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, również ocenie oddziaływania na środowisko poddawane jest przedsięwzięcie scharakteryzowane w tym raporcie, co wprost wynika z przepisów: art. 3 pkt 8 lit. b, art. 66 ust. 1 pkt 1 oraz art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. a *ustawy o oś*. Ponadto zauważyć należy – co podkreśla się w orzecznictwie sądów administracyjnych – że organ administracji jest związany żądaniem strony zawartym we wniesionym podaniu (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3 marca 2009 r., sygn. II OSK 272/08). Z powyższego wynika – w odniesieniu do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – że organ jest związany żądaniem inwestora zarówno co do rodzaju, charakterystyki oraz lokalizacji planowanej inwestycji opisanych w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i nie może samodzielnie modyfikować żądania w tym zakresie.

Jak już zostało to wskazane w niniejszej decyzji, przedłożony na potrzeby przedmiotowego postępowania raport spełnia wymogi wskazane w art. 66 *ustawy o oś* w stopniu umożliwiającym przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko oraz określenie środowiskowych uwarunkowań jego realizacji. Nie wymaga on uzupełnienia o dodatkowe informacje. Jak podniósł Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 28 października 2016 r., sygn. akt: II OSK 844/16: *W takiej sytuacji, skoro organy administracji publicznej orzekające w sprawie niniejszej uznały, że przedłożony przez inwestora raport spełnia zarówno wymogi formalne (ustawowe) oraz sporządzony został w sposób rzetelny, a jego wnioski są logiczną konsekwencją wywodów w nim zawartych, to raport ten musiał zostać przyjęty jako podstawowy dowód w postępowaniu w sprawie o wydanie środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia.* Dysponując wystarczającym materiałem dowodowym, na podstawie którego można ustalić stan faktyczny sprawy i wydać decyzję kończącą postępowanie, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie jest zobowiązany do poszukiwania i przeprowadzania innych dowodów w sprawie (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 lutego 2015 r., sygn. akt: II OSK 1642/13).

Wskazać również należy na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 11 lutego 2015 r., sygn. akt: II SA/Gl 1340/14 (i przywołane w nim orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego): *Rozpoznając zarzuty dotyczące raportu o oddziaływaniu na środowisko wskazać na wstępie należy, że z proceduralnego punktu widzenia ocena oddziaływania na środowisko, prowadzona podczas postępowania o wydanie decyzji środowiskowej, ma charakter postępowania dowodowego, a*

dokumenty w jej trakcie gromadzone (w tym raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko) są w rozumieniu k.p.a. środkami dowodowymi, chociaż nie są to dokumenty urzędowe. Oceniane powinny więc być w świetle wymagań stawianych przez k.p.a. środkiem dowodowym. Dlatego też raport spełniający wymagania ustalone w art. 66 ustawy o udostępnianiu informacji (...) powinien być uznany za środek dowodowy zgodny z prawem. Natomiast zarzut stawiany raportowi powinien być oparty na wykazaniu jego niezgodności z konkretnym przepisem, tj. art. 66 ustawy a także przepisu prawa materialnego, w oparciu o który została ustalona treść wymagania ustalonego w określonym przepisie art. 66. Nadto zastrzeżenia wobec raportu, aby nie były uznane za gołosłowne powinny zostać poparte na przykład ekspertyzą, która w sposób udokumentowany wskazuje na wady raportu. Stowarzyszenia nie postawiły żadnych zarzutów przeciw raportowi o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko, z powołaniem się na konkretne przepisy prawa ani nie przedstawiły ekspertyzy, która podważałaby ustalenia tego raportu.

Niezależnie od powyższego zauważyć należy, mając na uwadze art. 82 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 2 ustawy o oś, że przepisy przywołanej ustawy umożliwiają uszczegółowienie danych na temat przedsięwzięcia na późniejszym etapie procesu inwestycyjnego, w tym na potrzeby uzyskania zezwolenia na realizację inwestycji drogowej. Uszczegółowione dane podlegają ocenie na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co wynika z art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy o oś, na zasadach ustalonych w Rozdziale 4 „Ponowne przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko”, dział V powyższej ustawy. Jak wynika z pkt IV decyzji z dnia 30 czerwca 2016 r., RDOŚ w Katowicach nałożył obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 ustawy o oś, w szczególności zakresie rozwiązań i działań ograniczających oddziaływanie przedmiotowej drogi.

Helena Procnier wniosła o uchylenie decyzji RDOŚ w Katowicach z dnia 30 czerwca 2016 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji, natomiast Stowarzyszenie „TNRZ” o jej uchylenie lub o „wydanie decyzji odmownej”.

Zgodnie z art. 138 § 2 Kpa organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji, gdy decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przepis powyższy nie może być interpretowany rozszerzająco, bowiem zasadą jest merytoryczne rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy przez organ odwoławczy (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2012 r., sygn. akt: II OSK 1198/13, oraz B. Adamiak, J. Borkowski, op. cit., str. 550). Mając na uwadze zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, którego istotą jest zapewnienie stronom prawa do dwukrotnego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w ramach postępowania odwoławczego dokonał analizy zgromadzonego materiału dowodowego, w tym wniosku o wydanie decyzji, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z uzupełnieniami, zaskarżonej decyzji oraz wniesionych odwołań. W toku postępowania odwoławczego organ drugiej instancji rozpatrzył sprawę w pełnym zakresie co do okoliczności faktycznych i prawnych, nie znajdując przesłanek uzasadniających uchylenie przedmiotowej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego

rozpatrzenia organowi pierwszej instancji. Organ odwoławczy nie znalazł również podstaw, w tym wynikających z treści przepisów art. 81 *ustawy o oś*, do uchylenia zaskarżonej decyzji i orzeczenia o odmowie zgody na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia.

Z przeprowadzonego przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska postępowania wynika, że część zaskarżonej decyzji była niezgodna z przepisami prawa lub z punktu widzenia celowości podjętego rozstrzygnięcia, co uzasadniało jej uchylenie w tej części i merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, bądź – w przypadku bezprzedmiotowości postępowania – uchylenie części decyzji i umorzenie postępowania organu pierwszej instancji w tym zakresie. Pozostała część decyzji, w ocenie organu odwoławczego, jest prawidłowa, co uzasadnia pozostawienie tej części decyzji bez zmian.

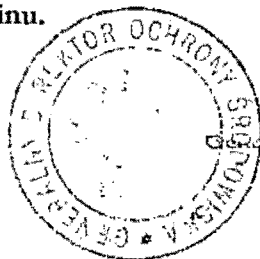
Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

Niniejsza decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancji. Na decyzję służy stronom skarga wnoszona na piśmie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji.

Ponadto informuję, iż, w okresie stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg terminów procesowych i sądowych w postępowaniach sądowych, w tym sądowo-administracyjnych i postępowaniach administracyjnych, nie rozpoczyna się [art. 15zszs ust. 1 pkt 1 i 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o *szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* (Dz. U. poz. 374 i 567 ze zm.), dalej *ustawy o zapobieganiu COVID-19*], a czynności dokonane w tym okresie w ww. postępowaniach są skuteczne (art. 15zszs ust. 7 *ustawy o zapobieganiu COVID-19*).

Zgodnie z art. 15zszs ust. 1 pkt 2 *ustawy o zapobieganiu COVID-19*, w okresie obowiązywania stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg przewidzianych przepisami prawa administracyjnego terminów do dokonania przez stronę czynności kształtujących jej prawa, nie rozpoczyna się. Czynności dokonane w celu wykonania uprawnienia w okresie wstrzymania rozpoczęcia biegu terminu są skuteczne (art. 15zszs ust. 5 *ustawy o zapobieganiu COVID-19*). Powyższe oznacza, że skarga na niniejszą decyzję wniesiona przez stronę w okresie wstrzymania rozpoczęcia biegu terminu do jej wniesienia jest wniesiona z zachowaniem ustawowego terminu.

z upoważnieniem
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępca Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska

Nierdzę Kars

Otrzymują:

1. Zbigniew Szweda – pełnomocnik Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach, ul. Myśliwska 5, 40-017 Katowice.
2. Kazimierz Mynarski, ul. Grunwaldzka 928/1, 43-374 Buczkowice.

3. Maciej Jeziorski – pełnomocnik Heleny Procner, Kancelaria Radców Prawnych, ul. Legionów 54/21, 43-300 Bielsko-Biała.
4. Górnośląskie Towarzystwo Przyrodnicze im. A. Czudka, ul. Św. Huberta 35, 40-543 Katowice.
5. Towarzystwo na rzecz Ziemi, ul. Leszczyńskiej 7, 32-600 Oświęcim.
6. Pozostałe strony postępowania na podstawie art. 49 *Kpa* w związku z art. 74 ust. 3 *ustawy ooś.*

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, Plac Grunwaldzki 8-10, 40-127 Katowice.
2. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie, ul. Mogilska 25, 31-542 Kraków.
3. Prezydent Miasta Mysłowice, Urząd Miasta Mysłowice, ul. Powstańców 1, 41-400 Mysłowice.
4. Starosta Bieruńsko-Lędziński, Starostwo Powiatowe w Bieruniu, ul. Św. Kingi 1, 43-155 Bieruń.
5. Burmistrz Miasta Imielin, Urząd Miasta Imielin, ul. Imielińska 81, 41-407 Imielin.
6. Burmistrz Miasta Łęczyny, Urząd Miasta Łęczyny, ul. Łędzińska 55, 43-143 Łęczyna.
7. Burmistrz Miasta Bierunia, Urząd Miasta w Bieruniu, ul. Rynek 14, 43-150 Bieruń.
8. Wójt Gminy Bojszowy, Urząd Gminy Bojszowy, ul. Gałkowa 35, 43-220 Bojszowy.
9. Wójt Gminy Chełm Śląski, Urząd Gminy Chełm Śląski, ul. Konarskiego 2, 41-403 Chełm Śląski.
10. Starosta Pszczyński, Starostwo Powiatowe w Pszczynie, ul. 3 Maja 10, 43-200 Pszczyna.
11. Wójt Gminy Miedźna, Urząd Gminy Miedźna, ul. Wiejska 131, 43-227 Miedźna.
12. Starosta Oświęcimski, Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu, ul. Wyspiańskiego 10, 32-602 Oświęcim.
13. Wójt Gminy Oświęcim, Urząd Gminy Oświęcim, ul. Zamkowa 12, 32-600 Oświęcim.
14. Prezydent Miasta Oświęcim, Urząd Miasta Oświęcim, ul. Zaborska 2, 32-600 Oświęcim.
15. Burmistrz Brzeszcz, Urząd Gminy w Brzeszczach, ul. Kościelna 4, 32-620 Brzeszcze.
16. Starosta Bielski, Starostwo Powiatowe Bielsko-Biała, ul. Piastowska 40, 43-300 Bielsko-Biała.
17. Burmistrz Gminy Wilamowice, Urząd Gminy Wilamowice, ul. Rynek 1, 43-330 Wilamowice.
18. Wójt Gminy Bestwina, Urząd Gminy Bestwina, ul. Krakowska 111, 43-512 Bestwina.
19. Prezydent Miasta Bielska-Białej, Urząd Miejski w Bielsku-Białej, pl. Ratuszowy 1, 43-300 Bielsko-Biała.

